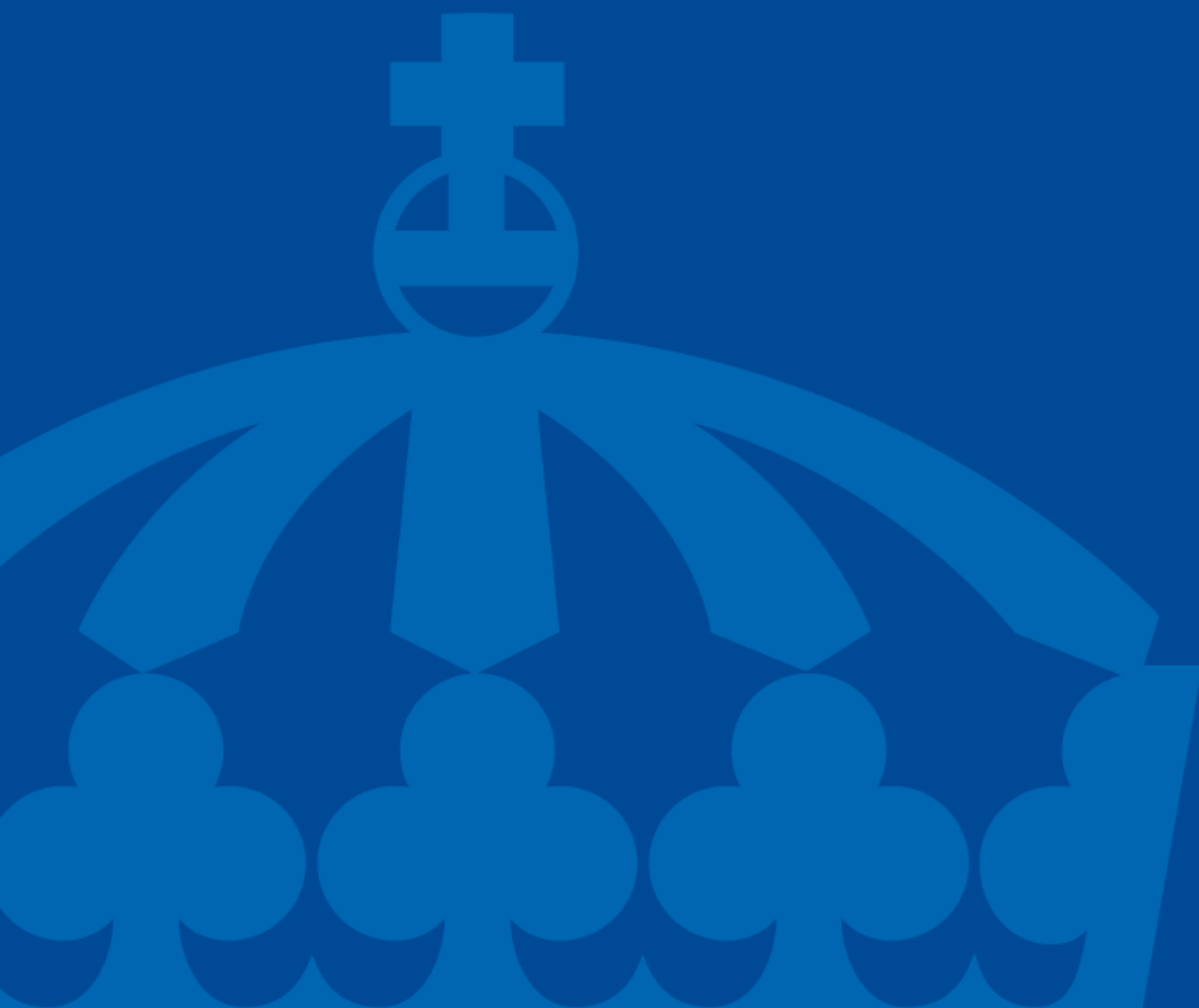

Årsredovisning 2018

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Årsredovisning 2018

Länsstyrelsens meddelandeserie 2019:06

ISSN: 0348-8748

Copyright: Länsstyrelsen Kalmar län

Redaktör: Christoffer Nikolausson

Innehållsförteckning

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2018.....	1
Landshövdingen har ordet.....	2
Organisation.....	4
Resultatredovisning.....	5
Uppgifter enligt Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion	5
Länsstyrelseinstruktion 2 §	5
Länsstyrelseinstruktion 3 §: Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om.....	6
Länsstyrelseinstruktion 4 §: Länsstyrelsens uppgifter omfattar också	40
Länsstyrelseinstruktion 5 §: Länsstyrelsen ska vidare.....	41
Länsstyrelseinstruktion 6 §	47
Länsstyrelseinstruktion 7 §	48
Övrig verksamhet.....	48
Övrig förvaltning.....	50
Trafikföreskrifter	51
Nationella minoriteter	52
Intern styrning och kontroll.....	53
Året i siffror i enlighet med regeringsbeslut S2012/4487/SFÖ	54
Tabell A – Verksamhetskostnader 2016–2018 Tkr.....	54
Tabell B - Verksamhetskostnader 2018.....	55
Tabell C – Årsarbetskrafter 2016–2018	57
Tabell D – Representation	58
Tabell E – Lokaler	59
Tabell F – Redovisning av ärenden 2018	59
Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2018.....	62
Tabell H – Handläggningstider.....	63
Återrapporteringskrav i regleringsbrev 2018.....	65
Utan angivet departement.....	66
Finansdepartementet	70
Justitiedepartementet.....	70
Kulturdepartementet.....	73
Miljö- och energidepartementet	76
Näringsdepartementet	89

Justitiedepartementet (uppdrag)	100
Näringsdepartementet (uppdrag)	100
Tabeller enligt regleringsbrevsbilaga	106
Annat beslut från regeringen	109
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	109
Övriga återrapporteringskrav enligt Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	109
Avgiftsbelagd verksamhet i enlighet med 3 kap. 2 §	110
Kompetensförsörjning i enlighet med 3 kap. 3 §	110
Sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3 §	111
Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § FÅB	112
Finansiell redovisning	1134
Resultaträkning	114
Balansräkning	115
Anslagsredovisning	116
Tilläggsupplysningar och noter	116
Resultatredovisningen - principer	118
Sammanställning över väsentliga uppgifter	123

1

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2018

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Thomas Carlzon

Landshövding

Landshövdingen har ordet

Effektivitet och service - ett förenklingsarbete

Min vision är att Länsstyrelsen Kalmar län ska vara en excellent servicemyndighet. Under 2018 har vårt fokusområde varit effektivitet och service, vilket inneburit att alla enheter har jobbat med att förenkla och förbättra verksamheten på olika sätt. Alla som kontaktar Länsstyrelsen Kalmar län ska kunna lita på att de får ett professionellt och trevligt bemötande oavsett om de får ett positivt eller negativt besked.

Samtliga medarbetare har deltagit i ett arbete med vår värdegrund och vi har även påbörjat vårt tillitsarbete som en del av tillitsdelegationens nätverk.

Ett län med stora möjligheter

Kalmar är möjligheternas län. Här finns fantastiska grundförutsättningar, med jordbruket, skogsbruket, besöksnäringen, natur- och kulturmiljöerna, kusten och ett växande universitet. Men all kommunikation till och från Kalmar län måste bli bättre. Det är en nödvändighet för länets tillväxt med kompetensförsörjning, bostadsförsörjning, besöksnäring och för att skapa en större arbetsmarknadsregion.

Utmaningar

Länets stora utmaning framöver är vattenbrist och torka. Det är jätteviktigt att alla medborgare fortsätter med en hållbar konsumtion av vårt värdefulla vatten, men nu måste vi gemensamt också satsa på långsiktiga åtgärder.

2019 kommer länsstyrelsen att bjuda in till fördjupad dialog och samverka med målet att identifiera processer kring vattenförsörjning. Detta är ett arbete som kommer bedrivas både internt och externt, samt med både kommuner, näringar och organisationer.

Vi måste bli bättre på att ta tillvara nederbörd och överskottsvatten, till exempel genom att göra fler våtmarker. Vatten måste vara en del i samhällsplaneringen. Vi kan inte fortsätta använda vårt viktigaste livsmedel i toalettstolarna. Vi måste också tillsammans med de största vattenkonsumenterna inom industrin och lantbruket hitta vattenreserver för att säkra vattentillgången under torra somrar.

En annan utmaning har vi när det gäller samhällsplanering. Vi måste kunna ge vägledning och bra planeringsunderlag till kommunerna för att de ska kunna bygga robusta samhällen. Tillsammans vill vi bidra till en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden. Detta samtidigt som vi bygger för en god och långsiktig hållbar livsmiljö, både för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Tillsammans kan vi förändra

Under 2019 kommer jag fortsätta med strategiska samtal på residenset, som jag vill ska vara en naturlig mötesarena där vi kan träffa alla samhällets viktiga instanser och näringar för att utveckla vårt fantastiska län. Under året vi haft ett 20-tal samtal. Allt från jordbruksstöd, havsplanering, ekologisk odling och informationspåverkan under valet till ökat träbyggnad, design, foderbrist och Agenda 2030.

Under mitt förordnande som landshövding kommer jag att verka för en tillsammanskänsla, både på den egna myndigheten, i länet och i regionen. Om länsstyrelsen, regionerna och

kommunerna både i länet och i våra grannlän arbetar tillsammans blir vi starkare och kommer att kunna utveckla regionen mycket effektivare än var för sig. Länsstyrelsen kan som samordnande regional myndighet vara loket, men vi kommer att försöka få alla med på tåget.

Organisation

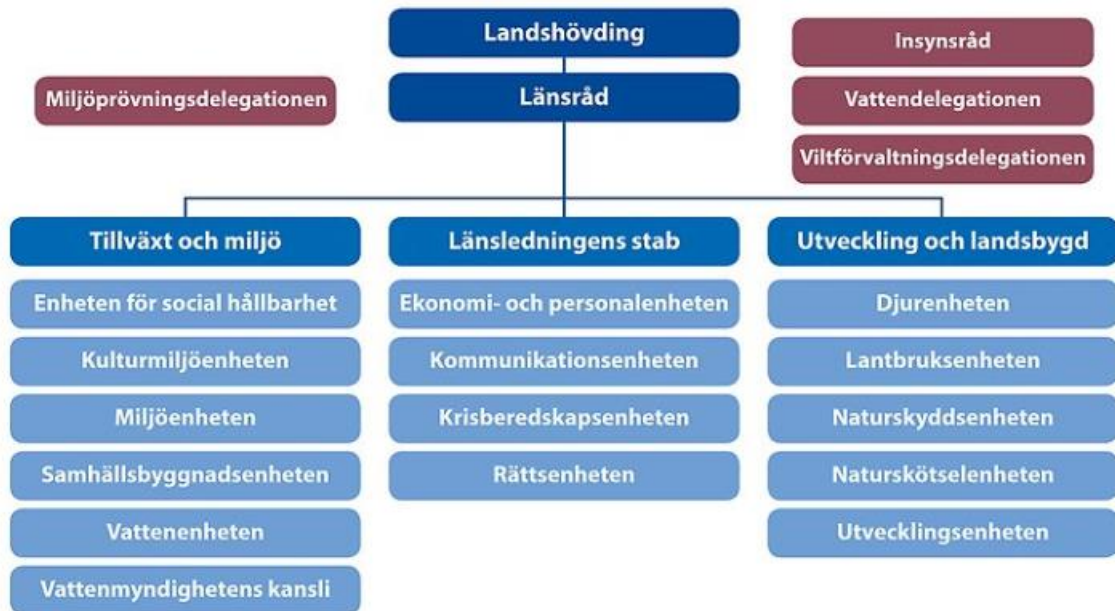

Bild på organisationen per 31 december 2018.

Resultatredovisning

Uppgifter enligt Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

4

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Länsstyrelsen ska

1. Verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.
2. utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.
3. främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.
4. Inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, landsting, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet, och
5. ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

De höga natur- och kulturvärdena i kombination med de demografiska utmaningarna ställer stora krav på myndigheten när det gäller sammanvägningar mellan olika samhällsmål. Ren och förnybar energi ställs i avvägningarna mot havsörnars, fladdermöss och skogshöns långsiktiga överlevnad. Ett annat exempel är Östersjön och de gröna näringarnas utveckling. Här ställs den svåra övergödningssproblematiken i innanhavet mot den nationella livsmedelsstrategin som vill förbättra lantbrukares möjligheter att utöka sin djurhållning för att utvecklas och överleva på en starkt konkurrensutsatt marknad. Ytterligare en avvägning är materialförsörjning och vattenförsörjning, där samhällets behov av byggnadsmaterial ibland ställs mot det långsiktiga vattenbehovet.

Den långa havskusten i länet genererar många planer med frågeställningar och tolkningar kring strandskyddet. Turismnäringen ger upphov till flera detaljplaner för etableringar av stugbyar och turistmål. Att erbjuda attraktiva bostäder, gärna i strandnära lägen, ses i många av länets kommuner som näst intill avgörande för att locka nya invånare till Kalmar län. Planer inom riksintresse för kulturmiljö, framförallt i länets medeltidsstäder, genererar ställningstaganden och frågor kring hänsyn till de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i samband med stadsförnyelse och ny användning av befintliga, historiska byggnader.

Länsstyrelsen ställs dagligen i sin ärendehantering inför utmaningen att sektorsövergripande sammanväga de olika samhällsintressena i långsiktigt hållbara beslut. Diskussionen om de olika expertområdenas ansvar för det statliga helhetsperspektivet är ständigt pågående, både i de enskilda ärendena och principiellt. Detta är både krävande och stimulerande för myndighetens medarbetare, chefer och ledning.

I det dubbla uppdraget att främja länets utveckling och samtidigt tillståndspröva och utöva tillsyn har Länsstyrelsen Kalmar län en ambition att aktivt och tidigt delta i samtal med kommunerna, länets företagare och andra myndigheter. Detta i övertygelsen att det leder

till bättre framförhållning och beredskap, bättre hushållning med samhällets resurser, en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling och möjligheter till synergier mellan tillväxt, natur- och kulturmiljövård.

För att möta dessa utmaningar, och för att genomföra regeringens nationella mål på regional nivå, leder länsstyrelsen ett antal olika råd där berörda myndigheter, organisationer eller verksamhetsutövare samlas. Det har visat ge gott resultat, bland annat inom vattenproblematiken. Genom att skapa förtroendefulla möten mellan deltagarna skapar vi förutsättningar för en god sammanvägning inom våra verksamhetsområden.

Under året har landshövdingen samlat de statliga myndigheterna i länet under två tillfällen. Dessa möten har bland annat inneburit att vi arbetar vidare med tillitsbaserad styrning och ledning genom att inspirera varandra. Ett annat exempel är det Brottsförebyggande råd som bildats under 2018 mellan berörda myndigheter. Rådet har under året arbetat fram en konkret plan som kommer verkställas under 2019 med olika insatser för att minska olika brott.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Länsstyrelseinstruktion 3 §: Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om

1. De allmänna valen

5

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Under 2018 har länsstyrelsen förberett och genomfört arbetet med val till riksdag, kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige. Omfattande samverkan mellan bland annat länsstyrelser, länets kommuner, Valmyndigheten och MSB har skett avseende bland annat frågor om säkerhet, utbildning, kommunikation och ekonomi. För länsstyrelsens del har förberedelserna och genomförandet tagit mycket tid i anspråk under i stort sett hela året. Länsstyrelsen har dessutom beredskap för att kunna genomföra eventuella extraval under mandatperioden. Vidare har en mängd ärenden avgjorts gällande val av nya ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige efter de ledamöter som har avgått under året.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 201*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,9	0,2	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	1,1	0,1	0,0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2593	194	54
Antal ärenden, inkomna och upprättade	95		
Antal beslutade ärenden	97		
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0		
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Kommentarer till tabellen

Med anledning av att vi haft valår 2018 har verksamheten ökat i kostnader och arbetskraft.

Samlad bedömning av resultat

Vid 2018 års val har säkerhetsfrågor varit i fokus. Länsstyrelsen har tillsammans med ovan angivna myndigheter arbetat proaktivt med att säkerställa att valen kan genomföras utan otillbörlig påverkan och med ett fortsatt förtroende för det svenska valsystemet. Säkerhetsarbetet har avsett allt från översyn av organisation och rutiner till översyn av lokaler och kommunikationsfrågor.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

6

2. Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsen gör varje år en kontrollplan där de övergripande målen i Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP) och dess önskade effekt implementeras i kontrollverksamheten.

Länsstyrelsen vill kommentera ”**hur ni säkerställer att riskbaserad offentlig kontroll genomförs regelbundet och så ofta som är lämpligt**”. Detta är tyvärr omöjligt att säkerställa, då det sker så få kontroller. Länsstyrelsen bedömer dessutom att flertalet av kontrollerna är tvärvillkorskontroller (TV-kontroller), där alla relevanta krav enligt livsmedelslagstiftningen inte kontrolleras (utan bara kan ses som en scanning av anläggningen). Det gör att några effekter ännu inte kan ses. Utifrån dessa omständigheter är det svårt att kunna säkerställa att kontroll utförs i tillräcklig omfattning. Definitionen ”i tillräcklig omfattning” är svårtolkad. Detta är en fråga som behöver lyftas till Livsmedelsverket. Länsstyrelsen tror att för att kunna svara på frågan och för att detta ska kunna bedömas nationellt måste ett urvalssystem av kontroller ske på nationell nivå eller att ett visst antal kontroller inom de olika produktionsinriktningarna fördelas proportionerligt ut på länsstyrelserna, istället för att varje länsstyrelse gör urval av kontroller.

Länsstyrelsen använder Livsmedelsverkets vägledning och målen i NPK beaktas vid urvalet av kontrollobjekt. Med detta sätt bedömer länsstyrelsen att kontrollen utförs med fokus på största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.

Länsstyrelsen säkerställer att myndigheten har rätt kompetens genom kompetensinventering av den personal som arbetar med kontroll av företag med mera i livsmedelskedjan är gjord enligt EG 882/2004 bilaga II, kap I. Kompetensinventering är också gjord gentemot de verksamheter som länsstyrelsen har tillsyn över. Länsstyrelsen har en intern utbildningsplan för hela personalen och för övergripande kompetensutveckling. Mer specifik kompetensutveckling behandlas vid utvecklingssamtal och diskuteras även när kurser och utbildningar erbjuds. Kontrollmetoderna som används i livsmedelskontrollen är revision och inspektion. Provtagning kan bli aktuell om behov finns, men har inte använts under 2018. Då intervallen mellan kontrollerna på anläggningarna är så långa

görs revision på flertalet av de planerade kontrollerna. Vid en uppföljande kontroll används kontrollmetod inspektion.

Gällande mål 12 i NKP har länsstyrelsen under 2018 inventerat de gårdar som ingått i tvärvillkorskontrollerna med avseende på om torkning av spannmål för livsmedelsändamål förekommer. Då flertalet av gårdarna som är uttagna för tvärvillkorskontroller inte har växtodling för livsmedelsändamål har utfallet av inventeringen inte givit så mycket. Under 2019 fortsätter arbetet med inventering och kontroll.

Länsstyrelsen har arbetat med den avvikelse som noterades vid Livsmedelsverkets revision 2013 och därmed beaktat revisionsresultatet (enligt art 4.6.i förordningen (EG) nr 882/2004).

Två revisioner, med skuggkontroll, av kommunernas livsmedelskontroll planerades och genomfördes under 2018. Samtliga revisionsområden reviderades. Det kan konstateras att revisionerna ger effekt då kommunernas medvetenhet och livsmedelskontroll blir allt bättre. De avvikelser som tidigare funnits har åtgärdats enligt de åtgärdsplaner som inkommit efter en revision. Revisionerna ger också ett tillfälle för en god dialog och erfarenhetsutbyte.

Under 2018 har en sammanställning gjorts över de kommunrevisioner som genomförts under 2013 – 2017 (samtliga kommuner i länet). Sammanställning redovisades för länets livsmedelsinspektörer på vårens länsmöte samt för länets chefer och politiker som ansvarar för kommunernas livsmedelskontroll vid en träff i oktober där länsstyrelsen bjudit in till Strategiskt samtal kring kontrollområdet livsmedel.

Vid träffen i oktober deltog elva av tolv kommuner. Förutom presentation av sammanställningen av revisionernas resultat informerade länsstyrelsen om vår samordnande roll, Statskontorets utredning ”Stärkt livsmedelskontroll genom ökad samverkan” samt höll en workshop om ”Samverkan mellan kommuner – möjligheter och utmaningar. Mönsterås och Högsby kommuner informerade också om sitt samarbete. Träffen var ett led i länsstyrelsens samordnade roll och för att komma vidare i arbetet med att öka samverkan mellan kommunerna. Träffen var givande för både länsstyrelsen och kommunerna.

Övriga väsentliga insatser

Länsmöten

Länsstyrelsen har som mål att leda, samordna och stödja den offentliga livsmedelskontrollen i länet samt verka för en likvärdig kontroll. Detta gör länsstyrelsen genom att genomföra två länsmöten med kommunernas livsmedelsinspektörer samt att länsstyrelsen är behjälplig när kommunerna har behov av det. I år har länsmöten arrangerats i Nybro och Kalmar.

Effekten av det samordningsansvar som länsstyrelsen har gör att kommunerna träffas två gånger per år och får information i olika frågor, avhandlar aktuella områden och olika frågeställningar som är angelägna. Länsstyrelsen är också behjälplig när kommunerna har behov av det. Länsstyrelsen samordnar frågeställningar som kommer in och vid behov vidarebefordrar dem till

Livsmedelsverket. Dessa frågeställningar redovisas sedan till samtliga kommuner. Dessa insatser ger en samsyn inom kontrollområdena.

Objektspecialist Primör

Länsstyrelsen är objektspecialist för PRIMÖR, som är ett systemstöd för primärproduktionskontroller av livsmedel samt e-registrering av anläggningar inom primärproduktion.

Detta arbete bidrar till att likrikta arbetet inom primärproduktionskontrollen bland länsstyrelserna. Support, vidmakthållande och utveckling av systemet sker i detta arbete. Samtliga länsstyrelser är involverade och kan lämna synpunkter och förslag, då varje länsstyrelse har en kontaktperson.

Information

Länsstyrelsen har medverkat på ett informationsmöte för lantbrukare i Västerviks kommun som anordnades av kommunen samt på ett LRF-möte i Hultsfred där vi informerade om frågor gällande primärproduktion.

Samarbete

Ett samarbete inom primärproduktionen har påbörjats mellan Södermanland -, Östergötland -och Kalmar län i syfte att stärka kompetens och erfarenhetsutbyte.

Djurskyddskontroll

Länsstyrelsen har nått målet att antalet planerade kontroller är minst lika många som antalet anmälningskontroller. Resultatet för 2018 är en kvot på 1,15. Under året har genomförandet av planerade kontroller varit prioriterat. Under delar av året har kontrollerna genomförts i projektform där det under en kortare tid varit fokus på att genomföra de uttagna kontrollerna i vissa kommuner. Information om kontrollerna har gått ut via pressmeddelande till ortspressen. Det har gett en god effekt för såväl mottagandet av kontrollpersonalen som åtgärder för djurskyddsnyttan. Länsstyrelsen har kontrollerat 8,8 % av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur vilket är en ökning med 2,7 procentenheter jämfört med 2017 års resultat som var 6,1%. Urvalet av planerade kontroller görs via riksklassificeringsmodellen StoRK.

Länsstyrelsen använder informationsmaterial i samband med kontakter med djurhållare där det bedöms att det finns behov och att den informationen är relaterad till det aktuella ärendet. En broschyr som informerar om kontrollens syfte och avgiftsuttag lämnas alltid. I övrigt sker hänvisning till Jordbruksverkets och Länsstyrelsens hemsidor.

Under året har länsstyrelsen övertagit arbetsuppgifter från Polismyndigheten gällande verkställighet av omhändertagna djur och handläggning av tillsynslagen gällande hund och katt. Ett samarbete med länsstyrelserna Kronoberg och Blekinge ingicks i samband med överföringen av arbetsuppgifterna. Länsstyrelsen i Kalmar har ansvar för handläggningen av tillsynslagen gällande hund och katt och respektive länsstyrelse är beslutande. Vad det gäller verkställighet av omhändertagna djur sker genomförs den praktiska delen av respektive länsstyrelse och Kalmar län ansvarar för den administrativa hanteringen som även inkluderar försäljning av djur. Syftet med detta samarbete är att få till en effektiv hantering av dessa frågor. Införandet av

verkställigheten har bedömts ha påverkat arbetet inom djurskyddsområdet då handläggarna även deltar i det praktiska verkställandet. Dock saknas statistik för detta.

Inom länet har det under året varit ett fortsatt intresse för byggnation av djurstallar. 100 % av länsstyrelsens förprövningsärenden har handlagts inom 56 dagar från komplett ansökan.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 28*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	1,3	1,9	1,0
Årsarbetskrafter kvinnor	11,3	10,2	8,8
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	12435	11125	9681
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2510	2610	2478
Antal beslutade ärenden	2373	2856	2378
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	23	69
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Kommentarer till tabellen

Minskningen av årsarbetskrafter män beror på att en man har varit föräldraledig under del av 2018. Ökningen av årsarbetskrafter kvinnor samt ökade kostnader beror på ökade resurser för att hantera de nya arbetsuppgifterna som övertogs från Polismyndigheten. Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år har minskat under de två senaste åren. Ett aktivt arbete har skett genom tätare påminnelser om att färdigställa byggnationer av djurstallar och uppföljningar i fält till de som har ett beslut om förprövning.

Samlad bedömning av resultat

Övriga områden inom livsmedelskedjan har ett utvecklingsbehov gällande genomförande av tillsyn och andra insatser. Foderkontrollen genomförs i samband med tvärvillkorskontrollen och urvalet av kontroller styrs därefter. Några avvikelser på det begränsade antalet kontroller har inte konstaterats. Målet har varit att följa den plan som finns, men på grund av sjukskrivningar och vakanser har denna verksamhet prioriterats ned. Gällande allmänna veterinära frågor och animaliska biprodukter gäller samma förhållanden som för foderkontrollen.

Inom verksamhetsområdet smittskydd har en uppdatering av epizootiplanen gjorts. Ett flertal ärenden med koppling till ehcc och salmonella har hanterats.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 30*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,3	0,2	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	0,5	0,9	0,5
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	715	1681	948
Antal ärenden, inkomna och upprättade	26	22	23
Antal beslutade ärenden	15	9	9
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	3	3
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1620	1608	1412

Kommentarer till tabellen

Minskningen i verksamhetskostnader och årsarbetskrafter kvinnor beror på att projektet Regional småländsk skogsstrategi avslutades i augusti 2018 där projektledaren var en kvinna. Att antal ej beslutade ärenden äldre än två år ökat beror på att länsstyrelsen inväntar slutrapport för ett par ärenden som ska avslutas

Samlad bedömning av resultat

Betydelsen av regional utveckling på Länsstyrelsen

Det regionala utvecklingsansvaret i Kalmar länet ligger hos Regionförbundet i Kalmar och länsstyrelsen förfogar endast över cirka 5 procent av de regionala utvecklingsmedlen.

Dessa medel är dock viktiga eftersom de möjliggör deltagande och medfinansiering av projekt där länsstyrelsen annars hade haft svårt att delta. De möjliggör också att länsstyrelsen kan delta i arbetet med regional utveckling utifrån synergier och sakkunskaper vilket ger ytterligare en dimension på arbetet med regional utveckling. Exempel på sakkunskaper som länsstyrelsen bidrar med är juridik, vad som är kulturhistoriskt skyddsvärt och kunskap kring regler för hantering av miljöfarliga områden. Under 2018 har sammanlagt tolv projekt beslutats med ett stödbelopp på 2 104 850 kronor. Under 2018 betalades 1 906 649 kronor ut i stöd för regional tillväxt, anslag 1:1.

Bedömning måluppfyllelse

Beviljade projekt kan se väldigt olika ut beroende på om de exempelvis syftar till att främja miljö, service eller företagsutveckling och har därför olika resultatmätt.

Utifrån de andra uppdragen som redovisas på området för regional tillväxt gällande länsstyrelsens samarbete med Regionförbundet i Kalmar län samt hur beslutade projekt bidrar till att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin (RUS), görs bedömningen att resultatet är gott. Detta eftersom samarbetet med regionförbundet har fungerat bra och gett positiva effekter på andra områden. Projekten som beslutats har också en koppling till ett eller flera av de prioriterade utvecklingsområden i den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

4. Infrastrukturplanering

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsen har under 2018 arbetat för att bli en mer aktiv och deltagande part inom det regionala arbetet med infrastruktur. Det har framför allt yttrat sig genom ett intensifierat samarbete med ansvariga aktörer för den regionala infrastrukturplaneringen; Trafikverket Region Syd och Regionförbundet i Kalmar län. Länsstyrelsen deltar i det regionala nätverket för infrastrukturhandläggare som regionförbundet driver. Därigenom deltar länsstyrelsen även i arbetet med att ta fram en strukturbild för länet. Strukturbilden syftar till att ge en samlad kunskapsbild med en fysisk dimension och vägleda det regionala utvecklingsarbetet.

Precis som föregående år prioriterar länsstyrelsen tidiga skeden. Detta oavsett om det är Trafikverket eller en kommun som vill träffa länsstyrelsen för en dialog kring de allmänna intressen som natur och kulturmiljövärden, vattenfrågor osv. som berörs av infrastrukturåtgärder.

Länsstyrelsen i Kalmar län har under 2018 fortsatt att arbeta aktivt för att förverkliga regeringens vision om ett helt uppkopplat Sverige och nå målet att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Alla kommuner i Kalmar län är idag aktiva för en fortsatt utbyggnad av IT-infrastrukturen. Tillgången till bredband med hög hastighet via fiber, eller andra tekniker till länets hushåll och företag är god i länets tät- och småorter. På landsbygden fortlöper utbyggnaden av fiber och allt fler hushåll och företag har tillgång till ett snabbt bredband.

Länsstyrelsen har i uppdrag att redovisa hur de har verkat för utvecklingen inom IT-infrastrukturuområdet i länet till PTS (Post- och Telestyrelsen) samt att redovisa sitt arbete för att målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass ska nås. Redovisningen för 2018 lämnas till PTS under januari 2019.

Under 2018 har länsstyrelsen beslutat om tre ytterligare stöd till bredband vilket kommer ge minst 1 275 hushåll på landsbygden tillgång till bredband via fiber. Intresset för bredbandsstödet i Landsbygdsprogrammet är stort. Totalt har länsstyrelsen beslutat 182 122 854 kronor av budgeterade 190 521 151 kronor och bara ett ärende återstår att besluta innan de tilldelade medlen i Landsbygdsprogrammet är förbrukade. Att intresset och behovet är stort visas av att det inför den sista beslutsomgången för bredbandsstödet fanns ansökningar där det sökta stödet totalt uppgick till ca 164 500 000 kr men tillgängligt medel endast uppgick till ca 55 000 000 kr.

De möten för informationsutbyte mellan länsstyrelserna som startades hösten 2017 har fortsatt och utvecklats i och med Jordbruksverkets medverkan. Mötena hålls varje vecka och aktuella frågor som regeländringar och stöd- och utbetalningshandläggning diskuteras.

Under 2018 har Länsstyrelsen Kalmar län haft möten med aktörer som sökt stöd för bredbandsutbyggnad i Landsbygdsprogrammet 2014-2020 för att diskutera stödfrågor och ibland i förebyggande syfte för att säkerställa en korrekt redovisning.

En uppdatering av den regionala bredbandsstrategin för Kalmar län har under året genomförts under ledning av bredbandskoordinatör i samarbete med bland annat länsstyrelsen. I december 2018 beslutade regionfullmäktige att anta handlingsplanen för regional bredbandsstrategi för Kalmar län 2019–2025. Under året har även en uppdatering

av den regionala digitala agendan genomförts för perioden 2019–2020. Länsstyrelsens har deltagit i arbetet som genomförts av Regionförbundet i Kalmar län.

Länsstyrelsen och länets bredbandssamordnare har en kontinuerlig kommunikation angående inkomna ansökningar. Länsstyrelsen har ansvar för landsbygdsprogrammets del i bredbandsutbyggnaden och bredbandssamordnaren för de mer strategiska frågorna.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 34*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,2	0,2	0,1
Årsarbetskrafter kvinnor	0,1	0,1	0,5
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	332	296	812
Antal ärenden, inkomna och upprättade	24	21	14
Antal beslutade ärenden	25	18	12
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	50	149	0

Kommentarer till tabellen

Ärendemängden har ökat marginellt beroende på att vägplaneprocessen har haft fler formella samråd.

Samlad bedömning av resultat

Genom att delta mer aktivt i det regionala arbetet med infrastrukturplanering uppnår länsstyrelsen flera resultat. Dels får länsstyrelsen en arena för att verka för att de frågor som vi har ett särskilt bevakningsansvar för får genomslag i länets infrastrukturplanering, exempelvis jämställdhetspolitiska mål. Dels möjliggör det ett samlat nätverkande med länets aktörer eftersom kommunerna även deltar i detta arbete. Det fyller även delvis det stora behovet av kompetensutveckling som länsstyrelsen har.

I det tvärsaktöriella arbetet med infrastrukturplaneringen nyttjas länsstyrelsens breda kompetens. Det skapar bra förutsättningar för att länsstyrelsen genom sin verktygslåda kan verka för väl avvägda och hållbara planer. Med ett tydligt fokus på tidiga skeden arbetar länsstyrelsen för att de allmänna intressena ska komma in i ett tidigt skede.

Den överenskommelse om samverkan med Trafikverket som länsstyrelsen har arbetat med under året underlättar inte bara samarbetet myndigheterna emellan. Den gör också att staten kan uppträda mer samlat och ge bättre service till länets kommuner och andra aktörer.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

9

5. Hållbar samhällsplanering och boende

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Den positiva befolkningsutvecklingen i Kalmar län har fortsatt under 2018. Detta har medfört att bostadsmarknaden halkat efter och lett till en ansträngd boendesituation i många delar av vårt län. Samtliga länets kommuner har under 2018 arbetat med

framtagande av detaljplaner för ökat bostadsbyggande. Komplexiteten i planärendena har ökat med frågor om bland annat riksintresseområden, strandskyddade områden, bullerutsatta områden, vattenfrågor, klimatanpassning samt förorenad mark. Det ställs höga krav på noggranna avvägningar mellan olika och ibland motstående intressen. Länsstyrelsen har fokuserat på att möta kommunernas behov i tidigt skede vilket bland annat bidragit till bättre planunderlag och tillvaratagande av de allmänna intressena som länsstyrelsen har att bevaka. Länsstyrelsen har under året medverkat vid flera konferenser och nätverksträffar för att höja kompetensen och för ökad samordningen inom vårt uppdrag.

Internutbildningar i planprocessen och plan- och bygglagen har genomförts under året framförallt med fokus på att utbilda nyanställda i planprocessen. Syftet är att nå samstämmiga avvägningar och förbättra det tvärssektoriella arbetet samt ge större förståelse för länsstyrelsens roll i översikts- och detaljplaneprocessen.

Under 2018 har Samhällsbyggnadsenheten anordnat en bostadskonferens och ett strategiskt samtal för ett ökat trähusbyggande. Bostadskonferensen anordnades tillsammans med Regionförbundet i Kalmar län för att stärka samarbetet oss emellan och nätverkandet generellt i länet. Målgruppen var kommunala politiker och tjänstepersoner inom flera förvaltningar samt privata aktörer. Det strategiska samtalet för ett ökat trähusbyggande arrangerades av länsstyrelsen tillsammans med föreningen Trästad Sverige. Genom att samla tjänstepersoner och politiker från kommunerna samt även näringslivet gavs tillfälle att verka för en ökad användning av trä i byggandet och stärka Småland som skogsregion. Ett ökat träbyggande är en viktig del i ett hållbart samhällsbyggande eftersom utsläppen av koldioxid då minskar, men kan också bidra till lokala arbetstillfällen.

Länsstyrelsen har under hösten 2018 genomfört kommundialoger kring samhällsplanering i fem av länets tolv kommuner. Arbetet med bostadsförsörjning på länsstyrelsen sker genom ett samarbete mellan samhällsbyggnadsenheten och enheten för social hållbarhet, vilket dels ökar förståelsen och behovet av den sociala dimensionen i bostadsförsörjningen, dels ger länsstyrelsen mer kraft att arbeta med frågan. Gensvaret på kommundialogerna har varit stort och effekten har bidragit till att stärka det tvärssektoriella arbetet inom kommunerna och utveckling av kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Mediantiden för länsstyrelsens prövning av strandskyddsdispenser ligger på tolv dagar. Detta gör att byggnadsåtgärderna kan komma igång snabbare.

I samtliga dispenser som länsstyrelsen överprövat har platsbesök gjorts för att få en korrekt bedömning. Länsstyrelsen har upphävt sju procent av kommunernas dispenser, vilket är samma procent som föregående år. Av de upphävda dispensererna som överklagats har domstolarna gjort samma bedömning som länsstyrelsen i samtliga fall (se kommentar i tabell Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52).

Under 2018 samrådde lantmäteriet med länsstyrelsen i sex fastighetsbildningsärenden. Länsstyrelsen bevakade allmänna intressen i 443 lantmäteribeslut, varav sju överklagades avseende strandskydd.

Lokala samordningsträffar har skett med lantmäterimyndigheterna under våren och hösten 2018. Träffarna syftar till dialog mellan Länsstyrelsen och Lantmäterimyndigheten om handlägningsrutiner och nyheter i lagstiftning. Träffarna har lett till bättre förståelse för myndigheternas olika roller i prövningen av lantmäteriförrättningar.

Länsstyrelsen har sedan hösten 2018 medverkat aktivt i en nystartad nationell samverkansgrupp mellan lantmäteriet och länsstyrelsen i fastighetsbildningsfrågor. Effekten är ökad kunskap hos båda myndigheterna, likabehandling, förutsägbarhet, rättssäkerhet och effektivisering.

Intresset för investeringsstöd för solceller ökade markant under 2018. Jämfört med 2017 ökade ansökningarna från cirka 200 stycken till cirka 500. Länsstyrelsen har hittills beviljat stöd i cirka 430 ärenden till ett belopp på cirka 40 miljoner kronor. Det ger en installerad effekt på cirka tolv MW och en total årsproduktion på cirka tolv GW. Totalt utbetalades cirka 21 miljoner kronor.

Gällande lagringsstödet av egenproducerad förnybar elenergi kom det in nio stycken ansökningar med ett totalt sökt belopp på cirka 450 000 kronor. Under 2018 betalade Länsstyrelsen ut sammanlagt cirka 600 000 kr till tolv olika ansökningar.

Länsstyrelsen tog emot cirka 40 ansökningar under 2018 gällande investeringsstöd till hyresrätter och studentbostäder. 18 av dessa har hittills beviljats stöd till ett belopp av cirka 240 miljoner kronor. Detta genererar 700 bostäder i länet. Under året betalades det ut cirka 70 miljoner kronor fördelat på sex olika projekt. Detta har genererat cirka 230 lägenheter.

Under 2018 har det kommit in 12 ansökningar om investeringsstöd till äldreboenden och det har beviljats stöd för 26 stycken. Det beviljade beloppet för dessa är totalt drygt 16 miljoner kr och det har verkat för cirka 40 lägenheter. Länsstyrelsen har tagit beslut om utbetalning i 28 ansökningar under året på totalt närmare 40 miljoner kronor vilket har genererat i nästan 200 lägenheter.

Nytt för i år är bidrag gällande radon för småhusägare. Under året har det kommit in 16 ansökningar där det sammanlagda sökta beloppet är cirka 325 000 kronor. Det har beviljats stöd för cirka 110 000 kronor till totalt 13 ärenden och betalats ut cirka 100 000 kronor.

Vad gäller renovering och energieffektivisering bidraget så har det kommit in en ansökning under 2018.

I havsplanområde Östersjön har länsstyrelsen verkat för samordningen genom att arrangera två stycken konferenser i Kristianstad respektive Linköping. Konferenserna

syftade till att stötta länsstyrelserna och kommunerna i det kommande arbetet på regional och lokal nivå med samrådsförslaget till havsplan för Östersjön. På mötena presenterade Havs- och vattenmyndigheten förslagen till havsplan, miljöbedömning och hållbarhetsbedömning. Även Boverket var inbjudna för att belysa planering i kust- och hav ur sitt perspektiv. Att Boverket och Havs- och vattenmyndigheten deltog på mötena bidrog till en mer komplett syn på hur kust och hav kan planeras, vilket var mycket uppskattat av deltagarna.

Därutöver har månatliga distansmöten (samt enstaka fysiska möten) arrangerats mellan länsstyrelserna i Östersjöns havsplanområde för information och avstämning samt för att ensa bedömningar, arbetsmetoder med mera under året. Under vissa av mötena har externa föreläsare bjudits in för att fördjupa och bredda kunskaperna i länsstyrelsevärlden inom olika ämnesområden, som till exempel etablering av havsbaserade vindkraftsparker i Östersjön, förbindelser till kraftnät, sjöfartens miljöeffekter med mera.

Tillsammans med övriga samordnande länsstyrelser har samverkan startats upp för att skapa förutsättningar för framtagande av planeringsunderlag på samtliga kustlänsstyrelser med avseende på kulturmiljöfrågor i kust- och havsmiljöer. Planeringsunderlaget är tänkt att användas i kommande havsplaner, men även som ett underlag som kommer kommunala- och statliga verksamheter till godo i alla sammanhang där planeringsfrågor berör kust och hav.

Tillsammans med övriga samordnande länsstyrelser har ett antal nyhetsbrev med målgrupp ”alla som berörs av planering i kust och hav” producerats. Brevet distribueras främst till kommuner och länsstyrelser. I kommunikationssyfte har en gemensam kommunikationsplan för kustlänsstyrelserna tagits fram, liksom pressmeddelanden och presentationer för kustlänsstyrelserna att använda inför och under samrådet av havsplanen.

KOMPIS (KOMMunal Planering I statlig Samverkan) har förlängts till att (i de fall där kommuner visat intresse) även omfatta 2019. Tillsammans med övriga samordnande länsstyrelser har länsstyrelsen stöttat Havs- och vattenmyndigheten och kustlänsstyrelserna i arbetet med redovisningar av projekten samt i kontakterna med HaV inför en eventuell ny bidragsperiod.

Under året fortsatte arbetet inom ramen för ett treårigt samarbete i ett projekt, SEAPLANSPACE, avseende kunskaps- och kompetensuppbyggnad med avseende på havsplanering. Som samordnande länsstyrelse riktar sig länsstyrelsen till aktörer i Skåne, Blekinge samt Kalmar län. I projektet, som löper till 2020, finns representanter från Danmark, Tyskland, Polen och Litauen som ingår i EU:s South Baltic område.

Länets havsplaneringsarbete under vår och sommar 2018 har präglats av Havs- och vattenmyndighetens förslag till havsplan, för vår del gällande Östersjön, som varit ute på samråd. Flera möten har genomförts under våren 2018 mellan Havs- och vattenmyndigheten (HaV), kustlänsstyrelserna, andra berörda myndigheter och kustkommuner. Därefter har Länsstyrelsen i Kalmar kallat till möten och fortsatt diskutera samrådsmaterialet med länets kustkommuner. Länsstyrelsen och respektive kustkommun skickade in sina samrådsyttrande under sommaren 2018. Länsstyrelsen bjöd även in kustkommunernas politiker till ett strategiskt samtal på residenset gällande kust och havsplanering under våren 2018 med syftet att öka kunskapen bland länets politiker.

Länsstyrelsen i Kalmar län har under 2018 godkänt ytterligare ett KOMPIS-projekt (kallat KOMPIS 2.0) för länets kustkommuner med syftet att fördjupa och förbättra kunskapsläget för länets kust- och havsmiljöer. I länets KOMPIS-projekt 2.0 samarbetar Länsstyrelsen med sex av länets sju kustkommuner. Kommunerna kommer kunna implementera resultatet i sina respektive översiktsplaner.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 40* och 41*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	2,5	2,8	2,4
Årsarbetskrafter kvinnor	5,5	3,1	3,0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	8672	6426	6055
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1692	832	961
Antal beslutade ärenden	1592	849	821
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	11	3	13
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2	0	0

Kommentarer till tabellen

Antal inkommande och beslutade ärenden har ökat, framförallt avser detta ärenden under verksamhetskod 407 (ärenden om kraftledningar och fastighetsbildning). Även antal detaljplaner (402) har ökat som ett resultat av den ökade satsningen på bostadsbyggande i länet.

Vi har förstärkt personalstyrkan under 2018 i takt med ökade ärendemängder. Antalet inkommande ärenden har ökat mycket kraftigt under 2018 inom investeringsstöden för energiteknik och bostäder. Antalet beslut har ökat i samma omfattning som inkommande ärenden.

Ej beslutade ärenden förklaras i kommentaren till tabell F, gällande nio stycken av dem.

Utgående balans är hög på grund av prövning av en större kraftledning genom länet som kräver kommunikering med ett stort antal fastighetsägare (verksamhetskod 407).

Samlad bedömning av resultat

Komplexiteten i planärendena har ökat, vilket inneburit ökad arbetsbelastning, noggranna avvägningar och större behov av tvärsektorielt samarbete för alla berörda sakområden inom länsstyrelsen.

Fortsatt fokus på stöd och rådgivning till kommunerna i tidiga skeden har bidragit till bättre planunderlag och tillvaratagande av de allmänna intressena som länsstyrelsen har att bevaka.

Rådgivningen till kommunerna har ökat framförallt kring specifika frågor kopplade till klimatanpassning, förorenad mark och dagvattenhantering. Detta arbete har resulterat i rättssäkrare detaljplaner.

Dialoger har förts med enheten för social hållbarhet, miljöheten och krisberedskap vilket bland annat lett till frågor om jämställdhet, integration och hälsa och säkerhet fått större betydelse i planerna.

Under året har också rådgivning till kommunerna genomförts vad gäller sociala aspekter kring bostadsbyggande och bostadsförsörjning. Detta har medfört att vi i större

utsträckning har kunnat bidra till utveckling av kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Under 2018 har Länsstyrelsen arbetat med att hitta effektiva sätt att sänka handläggningstiderna på alla investeringsstöd. Det har skett genom att arbeta tvärssektoriellt inom hela organisationen och därmed erhålla ett ökat erfarenhetsutbyte mellan enheterna och avdelningarna. Samarbete har bland annat inneburit en kraftigt förkortad handläggningstid gällande solcellsstödet. Det har också inneburit en lägre sårbarhet, kompetensutveckling i hög grad samt att personal på olika enheter och avdelningar kan flätas samman i större sammanhang.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

10

6. Energi och klimat

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Nationell samverkan

Arbetet att begränsa klimatpåverkan pågår i länets alla kommuner. Samtliga har en kontaktperson för klimat- och energifrågor. Ett flertal kommuner reviderar de lokala klimat- och energistrategierna under året, bland annat för att integrera hållbarhet och ett Agenda 2030-perspektiv. Länsstyrelsen stöttar arbetet bland annat genom dialog och som remissinstans. Under 2018 var aktuella frågor biogasproduktion samt tankställen för biogas. Detta möjliggjordes till stor del tack vare Klimatklivet som beviljade stöd för sju tankstationer för biogas i Kalmar län.

Länsstyrelsens arbete inom energi och klimat har bidragit till att länet positionerat sig på femteplats i minskade koldioxidekvivalenter per 10 000 invånare (ton/år) som ett resultat av beviljade Klimatklivsansökningar. I Kalmar län beviljades 83 åtgärder i klimatinvesteringsstödet med en förväntad utsläppsminskning på 64 000 ton koldioxidekvivalenter per år.

Under året har arbetet med projektet incitament för energieffektivisering fortlöpt. Länsstyrelsen har, tillsammans med kommunerna, besökt runt 60 företag för att informera om energieffektivisering. Inom projektet har länsstyrelsen breddat samarbetet med Energikontor Sydost samt energi- och klimatrådgivarna i kommunerna. De stöttar länsstyrelsen i projektet med företagsbesök genom rådgivning till företagen under besöken. Projektet skapar många möjligheter för företag att reducera energianvändningen genom rådgivning och inspiration till investeringar.

Vid dessa tillfällen har länsstyrelsen också informerat om andra stöd, som Klimatklivet och investeringsstödet för solceller. En tydlig effekt är företagens växande intresse för de olika stöden, till exempel Klimatklivet och stödet för energikartläggningar. Totalt inkom 67 klimatklivsansökningar under året vilket är ett rekord. Energikontor Sydost arrangerar årligen Energiting Sydost som är det största eventet i regionen. Kalmar, Kronoberg och Blekinge län turas om att vara värdlän. Vid årets upplaga informerades om Klimatklivet

vid minimässan där länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge och Kronoberg tillsammans ställde ut.

Länsstyrelsen ingår i länets Klimatkommission som består av representanter från landstinget, regionförbund, energibolag, kommuner och näringsliv. Syftet med klimatkommissionen är att öka takten för att nå de regionala energi- och klimatmålen och att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Klimatkommissionen delar årligen ut Solrospriset till en regional aktör som har gjort en betydande insats för att begränsa klimatpåverkan. Länsstyrelsen anordnar tillsammans med Regionförbundet ceremonin på länsresidenset. En effekt av prisutdelningen är publicitet i lokala tidningar, vilket kan motivera andra att satsa och vilja ligga i framkant. Klimatkommissionen har en arbetsgrupp; Klimatsamverkan, vars uppgift är att skapa nätverk, fördjupa samarbetet och samverkan i länet för att nå uppsatta energi- och klimatmål. I Klimatsamverkan ingår länsstyrelsen tillsammans med regionförbundet, landstinget, försäkringsbolag och kommunala representanter. Länsstyrelsen leder, administrerar och samordnar arbetet tillsammans med Regionförbundet. Utöver regelbundna möten under året pågick också dialog mellan länsstyrelsen och Klimatsamverkan.

Länsstyrelsen arrangerade tillsammans med Miljöfordon Sverige en biogasdag på länsresidenset. Den vände sig till kommunala tjänstepersoner, politiker samt offentliga och privata aktörer. Syftet var att informera och inspirera till utbyggnad av biogasmackar samt öka efterfrågan på biogasbilar. En förväntad effekt är att fler blir nyfikna och villiga att skaffa en biogasbil.

Länsstyrelsen har skrivit på en avsiktsförklaring till ett projekt som heter ”På egna ben till skolan” som Kalmar kommun ansökt och fått stöd för att genomföra.

Inför Kalmarsundsveckan 2018 deltog länsstyrelsen i en styrgrupps planering. Länsstyrelsen bidrog också med information om klimatförändringar och klimatanpassning. Allmänheten erbjöds energi- och klimatrådgivning med extra fokus på solceller. Då Kalmarsundsveckan vänder sig till en bred målgrupp når information, och möjligheten till inspiration, ut till många samtidigt. Allmänhetens förståelse för hållbarhet och länsstyrelsens arbete med dessa frågor växer tack vare detta.

Framtagandet av energi- och klimatstrategin har påbörjats under året och länsstyrelsen har under hösten koncentrerat arbetet till möten med regionala aktörer. Länsstyrelsen har genom kommunbesök informerat länets alla kommuner om uppdraget. Därigenom har ett stort antal kommunala politiker (beslutsfattare) och tjänstepersoner blivit insatta. Länsstyrelsen har sett behovet av en bred samverkan mellan offentlig och privat sektor. Därför har också aktörer inom näringslivet i Kalmar län en viktig roll vid framtagande och förankring av strategin. Länsstyrelsen har träffat ett flertal av de stora företagen i länet för att fånga in deras synpunkter till den nya energi och klimatstrategin. Vi har också fört en dialog med universitet, landstinget, regionförbundet samt klimatkommissionen. Vi är övertygade om att samverkan är avgörande för att fortsatt kraftfullt bidra till nationella klimatmål och uppnå länets gemensamma mål om en fossilbränslefri region år 2030.

Det viktiga arbetet att informera om den nya energi- och klimatstrategin avslutades med en workshop på länsresidenset med 41 deltagare. Workshopen bestod av två delar; kunskapshöjande föreläsning om klimatförändringar samt diskussion med avstamp i strategins olika fokusområden. Resultaten från de olika gruppernas diskussioner kommer att bidra till länsstyrelsens fortsatta arbete med strategin.

I samband med förankringsarbetet med strategin informerade länsstyrelsen även om infrastrukturplanen för förnybara drivmedel och elfordon till kommuner och andra intressanta aktörer i länet. Länsstyrelsen har låtit arbeta fram kartunderlag för infrastrukturplanen. Underlaget visar var laddstationer finns och hur många de är i dagsläget, var tankställen för förnybara drivmedel finns samt fordonsregister över antalet el- och biogasfordon. Kartunderlaget syftar till att stötta planerare och företag genom att ge en bild över behovet av nya laddstationer för elbilar och tankstationer för förnybara drivmedel.

Arbetet skapar regional nytta genom att driva på, samordna och stötta kommuner, myndigheter, regionen, akademien, företag och ideella organisationer. Detta genom konkreta satsningar, underlag och förutsättningar som visar att ett aktivt klimatarbete skapar möjligheter och fördelar för den egna organisationen och samhället i stort.

Länsstyrelsen har informerat om klimatförändringar och behovet av att anpassa samhället i lokalradio vid ett flertal gånger under året.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 42*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	2,1	1,5	1,9
Årsarbetskrafter kvinnor	1,2	0,3	0,3
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3551	1960	2560
Antal ärenden, inkomna och upprättade	78	46	41
Antal beslutade ärenden	36	8	9
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	21	14	2
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2	0	0

Kommentarer till tabellen

Energi och klimat har ökade verksamhetskostnader på grund av förstärkt personalstyrka. Två klimat- och energistrategier har anställts under året. Länsstyrelsen gör inga bidragutbetalningar inom verksamhet 42*. Naturvårdsverket gör bidragutbetalningar inom ramen för Klimatklivet.

Samlad bedömning av resultat

Det påbörjade arbetet med länets nya energi- och klimatstrategi är ett gott exempel på en bred samverkan inom länet. Arbetet har fördjupat redan väletablerade kontakter och samtidigt bidragit till att nya knutits, inte minst med näringslivet. Länsstyrelsen bedömer att en brett förankrad energi- och klimatstrategi tydliggör roller och behovet av att agera nu. Detta är en förutsättning för att nå nationella och lokala klimat- och energimål. Länsstyrelsen kommer att vidareutveckla denna samverkan. Framförallt när strategiarbetet är genomfört och arbetet att förverkliga den tagit fart.

Vidare har både Klimatklivet och Incitament för energieffektivisering bidragit till den regionala nyttan på ett betydelsefullt sätt. Resultaten är direkt kopplade till minskade utsläpp av växthusgaser. Goda exempel ger också ringar på vattnet och viljan att bidra till ett hållbart samhälle breddas även till mindre företag som annars inte haft resurser.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

 7. Kulturmiljö

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Under året har vi arbetat med ungefär lika delar tillståndsärenden samt projekt som handlar om kunskapsuppbyggnad för bättre planeringsunderlag för både oss, kommunerna och den intresserade allmänheten.

Kulturmiljöforum, nätverket för ansvariga inom kulturmiljövården, beslöt vid sitt möte i mars att anta en ny organisation för att kunna hantera frågor på ett mer strategiskt sätt och involvera fler. Under året har vi arbetat med att förfina och förtydliga organisationen samtidigt som vi arbetat aktivt i den nya formen. Det nya arbetssättet innebär att alla representanter i kulturmiljöforum bemannar en strategigrupp. Dessutom involveras fler i arbetsgrupper. På uppdrag av länsrådsgrupp 1 har en strategisk inriktning tagits fram för de närmaste tre åren. Handlingsplaner för 2019 - 2021 har påbörjats för såväl de fyra strategiska grupperna som kulturmiljöforum som helhet.

Utvecklade handläggarprocesser inom kulturmiljöområdet (UHIKO) och allmänt handläggningsstöd kulturmiljö (AHK), har sjuväts under året och samtliga länsstyrelser arbetar nu i den del som rör fornlämningar. Utbildning i den del som rör bidragshantering har skett för några länsstyrelser under hösten och systemet kommer att implementeras fullt ut under 2019. Länsstyrelsen Kalmar län har deltagit med en person på deltid i det nationella projektet kring ASK-bidrag. En satsning på kunskapshöjande insatser för kommuner inom plan- och bygglagen, har påbörjats under året. Projektet sker i samverkan mellan Boverket, Riksantikvarieämbetet och Sveriges Kommuner och Landsting. Länsstyrelserna bidrar med kompetens och resurser. Projektet ska nå ut till kommunerna under 2019. Avstämningar med Riksantikvarieämbetet har gjorts av Kulturmiljöforum särskilt kring världsarven och vattenfrågor. Dessutom har samråd skett kring överinseenderapporter, exempelvis landsbygdsprogrammet. I samverkansarbetet sker även en kontinuerlig avstämning kring andra områden som skog, digitalisering och allmänna frågor som rör kulturarvet.

Kulturmiljöforum har arbetat med kontrollstationen för den kyrkoantikvariska ersättningen under året och har deltagit i en paneldebatt vid Svenska kyrkans vårmöte i Visby. Kulturmiljöforum har också ensat sina svar kring bland annat kyrkoantikvarisk ersättning och remisser. Dessutom har avstämningar med kulturdepartementet skett under året. Kulturmiljöforum har även deltagit i möte med vattendirektörsnätverket och avstämning med förvaltningsobjekt samhällsplanering kring kommande behov av digitalisering, e-tjänster och utvecklade handläggarstöd. Kulturmiljöforum har lyft behovet av förhållningssätt till civil beredskap och konsekvenser för kulturmiljöer i samband med sommarens torka och skogsbränder. Forumet har därutöver levererat förslag till nationella handläggningstider för ärendegrupp 43. Ett gemensamt budgetunderlag har tagits fram med äskande om ytterligare resurser till länsstyrelsernas kulturmiljöarbete.

Med samarbetet på nationell nivå genom Kulturmiljöforum kortar vi dels ned ledtiderna för yttranden och beslut, dels drar vi mer åt samma håll genom att aktivt samverka.

Dokumentationsprojektet *Inventering och värdering av kulturmiljöer vid vattendrag* (INVÅVA) startade 2014 med målet att bättre kunna ta hänsyn till kulturhistoriska värden vid länets vattendrag, inför förväntade fiske- och biotopvårdsåtgärder som riskerar att

påverka värdefulla kulturmiljöer. I år har totalt 106 platser med kända dammar eller andra vandringshinder besökts, dokumenterats och värderats. Genom att träffa fastighetsägare och andra lokala aktörer i samband med fältbesöken har ett givande kunskapsutbyte ägt rum. De berättelser om speciella platser och orter som kommit fram har stärkt vår kunskap och ökat förståelsen för den stora betydelse som vattendragen haft för länets utveckling och fysiska struktur. Länsstyrelsen bedömer att det merarbete som kontakterna med ägarna innebär, är en omistlig del i arbetet, inte minst för en ökad lokal delaktighet och ökat engagemang.

Länsstyrelsen har genomfört ett projekt med syfte att skapa ett underlag för hur förväntade klimatförändringar kan komma att påverka länets kulturmiljöer. Underlaget som vi tagit fram beräknas kunna användas i diskussioner på myndigheten och ute i kommunerna kring hur man på bästa sätt ska kunna klimatanpassa miljöer av högt kulturhistoriskt värde. Ett exempel är att globalt sett kommer alla havsnivåer att stiga. För Kalmar län innebär det att länets många och långa flacka kustpartier allvarligt kan riskera att översvämmas. Flera tätorter som bland annat Kalmar, Borgholm och Västervik ligger direkt vid kusten och kan därför komma att skadas särskilt mycket.

Skogsägare och skogsbolag behöver kunskap om och förståelse för de kulturhistoriska värden som finns i skogen, samt hur åtgärder bör planeras och genomföras för att inte forn- och kulturlämningar ska skadas. Efter genomförd tillsyn av föryngringsåtgärder som berört forn- och kulturlämningar, har återkoppling gjorts med markägare och skogsbolag. Återkopplingen ges både då bra och bristfällig hänsyn tagits. Effekten av detta blir på sikt färre skadade lämningar i våra skogar och måluppfyllelse i miljömålet Levande skogar.

Beslutet om att ge tillstånd till en utvidgning av Norra kyrkogården i Kalmar utgör en del av en planeringsprocess, ledd av begravningsverksamheten i Kalmar Pastorat. I en dialog mellan pastoratet, länsstyrelsen, kommunen och konsulter har en plan tagits fram för den nya delen av kyrkogården. Realiserandet av planen kommer att innebära att kyrkogårdens kulturmiljö berikas, samtidigt som viktiga naturvärden och en betydelsefull grönstruktur i staden bevaras, till gagn för stadens invånare – inte bara de av människosläkte. Utvidgningen syftar naturligtvis även till att bereda ytterligare gravmark i staden oavsett trostillhörighet.

Jämställdhet kom i fokus genom en workshop i slutet av november 2017 som mynnade i ett antal förslag på insatser för 2018. Vi valde att dels granska bildmaterialet på hemsidan ur jämställdhetssynpunkt samt undersöka om det är vanligast att män eller kvinnor söker bidrag. Det fanns inga hela människor på bilderna, bara en med ett par mansben och en metalldetektor och två bilder med en kvinnlig hand som håller fram dels en pilspets och dels en krukskräva. Det visade sig att det är flest kvinnor som söker våra bidrag, men det resultatet ledde inte till någon särskild åtgärd.

En heldag med kompetenshöjande föreläsningar på temat Mänskliga rättigheter har genomförts för hela myndigheten, där kopplingar till bland annat Agenda 2030-arbetet gjordes. Viktigt under dagen blev att vi alla i vår vardag ska jobba *rättighetsbaserat*.

Under 2017 avslutades det länsstyrelsegemensamma projektet Kalejdoskop genom att webbsidan och verktygslådan Göra Sverige introducerades. Verktygslådan är ett samarbete mellan länsstyrelserna, Riksantikvarieämbetet och Stockholms läns museum och syftar till att skapa ett verktyg för att arbeta med delaktighet och fler perspektiv på kulturarv. Under 2018 arrangerade enheten för social hållbarhet och den södra

länsgruppen - Östergötland, Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län, en gemensam workshop och utbildningsdag för medarbetarna med utgångspunkt i materialet och goda exempel från länen. Syfte var att diskutera frågor kring kulturarvets betydelse för inkludering, social sammanhållning och mänskliga rättigheter. Workshopen gav oss en puff att tänka bredare kring vårt dagliga arbete.

Genom en workshop kring Agenda 2030 har vi identifierat arbetsuppdrag och uppdrag inom kulturmiljöområdet som har bäring på Agenda 2030-arbetet. Dessa har vi skrivit in ett särskilt dokument gemensamt för hela myndigheten. Genom detta blev det tydligt att vi på flera sätt redan är på väg åt rätt håll i 2030-uppdraget. Berörda mål och delmål är 2:4, 7:1, 7:2, 8:3, 9:1,11:4, 11:6, 11:7, 12:2, 12:5, 12:8, 13:1, 13:3, 14:4, 14:5, 15:1-15:3, 15:5.

Barnperspektivet har gjorts tydligt på två sätt. Det ena är att vid en byggnadsvårdsmässa se till att det finns aktiviteter för besökande barn. Det andra är mer generell. Genom att följa kulturmiljölagens intentioner, tillförsäkrar vi nuvarande och *kommande generationer* en mångfald av kulturmiljöer, allt enligt de inledande bestämmelserna.

Tillståndsärenden kopplade till bostadsbyggande har under året prioriterats framför andra ärenden, för att bidra till att målet om ett ökat bostadsbyggande skulle bli verklighet.

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 43*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	2,1	1,9	1,8
Årsarbetskrafter kvinnor	6,9	6,8	7,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10002	10864	11744
Antal ärenden, inkomna och upprättade	757	822	817
Antal beslutade ärenden	759	753	850
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	4	1
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	81	210	134

Samlad bedömning av resultat

En samlad bedömning av resultatet är att det är gott. Två viktiga och aktuella projekt; klimat och kulturmiljöer samt inventering av kulturmiljöer vid vattendragen är exempel på bra och strategiska planeringsunderlag för hela myndigheten och kommunerna. Båda uppdragen kommer fortsätta under 2019.

Hantering av ärenden har överlag fungerat bra, tack vare erfaren personal kan stor ärendemängd hanteras på få personer. I uppdraget ingår en ständig avvägning emellan olika allmänna intressen, där ett fortsatt brukande är i fokus.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

8. Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 45*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	7,3	6,6	3,9
Årsarbetskrafter kvinnor	5,9	6,1	6,0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	19228	16890	14075
Antal ärenden, inkomna och upprättade	212	183	246
Antal beslutade ärenden	201	173	216
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	15	12	7
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	343	0	0

Kommentarer till tabellen

Bemanningen har utökats i takt med att verksamheten och finansieringen har utökats. Medel för utveckling av krisberedskap (sk 2:4 medel) har använts i större grad 2018 jämfört med tidigare år. Utökning av medel för kärnenergiberedskapen och förstärkning av medel för civilt försvar möjliggjorde nyrekrytering under året.

Samlad bedömning av resultat

Generell krisberedskap och civilt försvar

Länsstyrelsen bedömer att den generella samverkan i länet är fortsatt god. Alla aktörer är medvetna om de gemensamma utvecklingsbehov som finns i länet kring samverkan. Strukturen för samverkan i vardag och vid skarpa händelser inom Krissamverkan Kalmar län är anpassad utifrån aktörernas behov. Rutinerna för regionala samverkansmöten har visat sig fungera väl vid skarpa händelser.

Krisorganisationen har utökats med nya funktioner, roller och personer.

Krisorganisationen är dimensionerad för att hantera en kärnteknisk olycka, men kräver förstärkning för att klara uthållighet över längre tid. För att upprätthålla grundförmågan i krisorganisationen genomförde länsstyrelsen grund- och repetitionsutbildning samt larm- och startövning. Vi har börjat resonera med andra länsstyrelser om hur en krigsorganisation skulle kunna formuleras. Länsstyrelsens skyddade ledningsplats är i stort behov av modernisering.

Aktörerna i länet är överens om hur arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska gå till för att gemensamt kunna prioritera behov av åtgärder. Det finns dock utvecklingsbehov hos kommunerna i hur de arbetar med RSA-processen och hur åtgärdsbehov kan hanteras på ett strukturerat sätt i länet. En viktig fråga är att gemensamt arbeta vidare med hur vi i länet ska kartlägga och prioritera samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen har under året stöttat kommunerna i det arbetet (se avsnitt 56).

Länsstyrelsen har under året utbildat både egen personal och länets aktörer inom civilt försvar. Säkerhetsskydd är ett prioriterat område. Planeringen av arbetet inom civilt försvar har under året blivit en naturlig del i planeringen av det ”ordinarie” krishanteringsarbetet i länet. Grunden för att fortsätta planeringen och utvecklingen är god. Det finns dock oerhört mycket kvar att utveckla förmågemässigt för såväl

länsstyrelsen som övriga aktörer. Vid höjd beredskap måste alla aktörer klara att möta en högre kravbild och att arbeta under störda förhållanden.

Räddningstjänsterna i länet

Länsstyrelsen bedömer att flertalet kommuner uppfyller de nationella målen för hur kommunerna ska arbeta inom lagen om skydd mot olyckor (LSO). Några få kommuner har i vissa delar haft svårt att uppnå målen. Länsstyrelsen har genomfört tillsyn enligt tillsynsplan, men även gett råd och stöd till enskilda kommuner och via nätverken. Samverkan mellan räddningstjänsterna i länet har utvecklats på ett konkret sätt senaste åren. Alla kommuner hjälper varandra med resurser vid insatser, flera bemannar vissa ledningsfunktioner tillsammans, exempelvis yttre befäl, och vissa hjälps även åt inom förebyggande arbete och tillsyn. Länsstyrelsen bedömer att de få kommuner som haft svårt att uppfylla målen har en positiv utvecklingskurva tack vare att de hjälper varandra och att länsstyrelsens tillsyn gett önskad effekt.

Kärnenergiberedskap

Inom kärnenergiberedskapen har länsstyrelsen utvärderat och sammanställt utvecklingsområden från kärnkraftsövning KKÖ17. Organisationen för indikering har fått utbildning och övat i sina nya roller. Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att utveckla plan och organisation för utrymningsplats. Länsstyrelsen har anställt nya handläggare inom kärnenergiberedskap och då sett över interna rutiner för handläggning och aktualitet på planerna. Länsstyrelsen bedömer att mycket arbete återstår i att modernisera kärnenergiberedskapen för att möta de behov som kommit fram i arbetet med nya beredskapszoner. Många åtgärder är av omfattande karaktär, berör många aktörer och kräver ett gediget förarbete för att fungera fullt ut. Tack vare arbetet med beredskapszonerna bedömer länsstyrelsen att det finns ett bra gemensamt beslutsunderlag för operativ hantering och strategiskt utvecklingsarbete.

Skarpa händelser

Under 2018 har länsstyrelsen hanterat ett antal skarpa händelser. Kombinationen av långvarig torka, vattenbrist och åskoväder medförde att länet drabbades av nästan 500 skogs- och markbränder, vilket är det dubbla antalet jämfört med ett normalår. Skogsbrandflyget användes intensivt. Länets räddningstjänster och länsstyrelsen hjälptes åt med personal, materiel och analyser/bedömningar både inom länet, mellan länen och på nationell nivå. Frivilliga resurser inklusive hemvärnet var väldigt värdefulla i hanteringen av sommarens händelser.

Torkan har lett till konsekvenser för samtliga näringar inom jordbruket exempelvis foderbrist och vattenbrist. Länsstyrelsen genomförde samverkansmöten kontinuerligt med kommuner, branschorganisationer och större företag.

I juli gick ett fartyg på grund i Västerviks kommun och när fartyget gled av grundet skedde ett oljeutsläpp. Västerviks kommun genomförde saneringsarbetet i samverkan med berörda myndigheter och frivilliga. När fartyget bogserades upprättades en gemensam samverkansstab i Oskarshamn där länsstyrelsen deltog för att samordna logistiken och ha beredskap för ytterligare utsläpp. Vid årsskiftet har även ytterligare oljeutsläpp från ett vrak hanterats tillsammans med kustbevakningen.

Hanteringen av och samordningen under de inträffade händelserna har fortsatt höjt förmågan samt ökat kunskapsnivån inom krisberedskap i länet.

Jämställdhet och tillgänglighet

Samtliga medarbetare på krisberedskapsenheten har deltagit i utbildning och workshop om jämställdhet och genusperspektiv samt klarspråk. Under året har enheten aktivt arbetat med att skriva texter på ett tillgängligt sätt. Vid evenemang och utbildningar görs alltid en analys med jämställdhetsperspektiv. Medarbetarna hjälper varandra kontinuerligt med avvägningar i språk och ordval enligt intern rutin.

Bedömning

Trots att samverkan i länet generellt är god och att länsstyrelsens krisorganisation är väl fungerande bedömer länsstyrelsen att det finns stora utvecklingsbehov inom området. Uthålligheten vid intensiva händelser och utdragna händelser är begränsad då det finns få experter och nyckelfunktioner i länet. Exempelvis är ledningsfunktioner och kriskommunikatörer en begränsande faktor. Beroendekedjor inom samhället är komplexa och många privata aktörer, som idag inte ingår i ordinarie krishanteringssystemet, berörs. Kravbildningen har ökat och förväntas öka ju mer vi arbetar med civilt försvar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

13

9. Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Länets vattenarbete styrs framförallt av miljömålen samt vattenförvaltningens och havsmiljödirektivets mål om god vattenstatus. För att nå dessa mål arbetar länsstyrelsen förutom myndighetsutövning av vattenverksamhet även med övervakning av vatten, bedömning av tillstånd i länets vatten, framtagande av åtgärdsplaner, samverkan samt finansiering och samordning av åtgärdsarbetet i länet.

Uppdraget syftar till en förbättrad miljö i ett flergenerationsperspektiv, vilket harmoniserar med många av de globala hållbarhetsmålen och har en tydlig koppling till barnperspektivet. I det löpande arbetet finns ett jämställdhetstänkande då länsstyrelsen går ut brett med samråds- och mötesinbjudningar, utvärderar balansen mellan män och kvinnor i deltagarlistor och försöker att lägga möten vid tidpunkter som passar de flesta intressegrupper, både kvinnor och män.

Ett viktigt arbete är även att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av vatten vid prövning och tillsyn enligt miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om allmänna vattentjänster. En av länets största utmaningar är att säkra tillgången på vatten, vilket blev tydligt även under 2018 som likt tidigare år präglades av torka och vattenbrist. Länsstyrelsen har hållit i många samverkansmöten som genomförts med kommuner och näringen till följd av situationen. Den 30–31 augusti hölls en Vattenbristkonferens som samlade expertis, myndigheter och länsstyrelser från hela landet. Konferensen, som var en resultatkonferens utifrån vattenbristuppdragen, samlade ett hundratal tjänstepersoner och inleddes med tal av miljöministern. I utvärderingen av konferensen konstaterades att behovet av fortsatt arbete är stort avseende fortsatt kunskapsuppbyggnad, lagöversyn och samverkan i stort som smått. Ett resultat av konferensen är länsstyrelsens beslut att kraftsamla kring vattenbristen under 2019 och att åter bjuda till en konferens hösten 2019 med aktuella och framåtsyftande frågor. Tillsammans med Livsmedelverket hölls i november en workshop

med länets vatten- och avloppsförvaltare, där uppdraget var att klimatsäkra sin vattenförsörjning.

Under 2018 har beredningssekretariatet genomfört det viktiga arbetet med att bedöma påverkan av i länet förekommande miljöproblem på yt-, kust och grundvatten. Påverkansbedömningen kommer att ligga till grund för den nya statusklassningen av länets samtliga vattenförekomster under 2019. Arbetet med statusklassning påbörjades under hösten 2018 och kommer att utgöra grunden för fastställande av miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan under perioden 2021 - 2027.

För att samordna arbetet och utbyta erfarenheter mellan distriktets länsstyrelser har beredningssekretariatet deltagit i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för grundvatten, försurning, övergödning, miljögifter, fysisk påverkan samt kustvatten.

Beredningssekretariatet arbetar löpande med att sammanställa och samverka lokala åtgärdsdokument per åtgärdsområde. Syftet med detta arbete är att summera de prioriterade lokala miljöproblemen samt att komma med förslag till möjliga åtgärder lämpliga för kommuner och vattenråd att arbeta med. Under 2018 sammanställdes och samverkades åtgärdsdokumentet för Öland tillsammans med bland annat kommunerna på Öland och Ölands vattenråd.

Länsstyrelsen genomförde egeninitierade tillsynsbesök i tre kommuner under 2018 där man diskuterade och vägledde kommunerna i aktuell lagstiftning (PBL, MB och LAV) gällande strategiskt VA-arbete. Även specifika frågor kring till exempel kommunal tillsynstakt av enskilda avlopp och dagvattenhantering i tätorter för ny likväl som befintlig bebyggelse diskuterades. Just dagvattenhanteringen är viktig att få med tidigt i kommunal översikts- och detaljplanering likväl som att få koppling till klimatanpassning med ökade skyfall och havsnivåhöjningar, men också kunna motverka torkans effekter. Det strategiska VA-arbetet ska leda till att uppnå miljökvalitetsnormer för yt-, grund- och kustvatten och samtidigt nå berörda vattenmiljö kvalitetsmål som ”Ingen övergödning”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Grundvatten av god kvalitet” och ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”.

Länsstyrelsen har även deltagit i Miljösamverkan sydosts (MSO) arbete och ingått i en arbetsgrupp tillsammans med kommunala handläggare gällande bland annat enskilda avlopp och tillsyn av dagvatten på industrimark. Under våren 2018 togs det fram inspektionsunderlag för tillsyn av industriens dagvattenhantering (på A, B, C och U-verksamheter) samt tillsyn dagvattenanläggningar och -dammar. Under senhösten 2018 gjordes det utvärdering och statistik av 79 inrapporterade inspektioner (främst kommunala). MSO-projektet avslutades med en informationsbroschyr gällande inspektioner av ovan nämnda industriverksamheters dagvattenhantering. Länsstyrelsen organiserade även en tillsynsvägledardag med tema enskilda avlopp december 2018.

Under 2018 har länsstyrelsen fortsatt sitt proaktiva arbete för att möjliggöra ett effektivare åtgärdsarbete och stärka samordningen i länet. Mycket arbete har fokuserat på återskapande av vatten i landskapet genom vattenuppehållande åtgärder, vilket har koppling till vattenbrist, biologisk mångfald och minskad övergödning. Behovet av vattenuppehållande åtgärder är stort för att minska transporten av näringsämnen och trygga vattentillgången under torrperioder. Exempel på detta arbete är tillsättande av en våtmarkssamordnare, upphandling av våtmarksrådgivning för markägare i skogslandskapet och framtagande av en förbättrad process för att underlätta

våtmarksanläggande. Vattenenhetens arbete har möjliggjorts tack vare den nationella våtmarkssatsningen. Med koppling till vattenuppehållande åtgärder har länsstyrelsen även deltagit aktivt i fördelning av medel för våtmarksanläggande (miljöinvestering, våtmarks-LONA och LOVA) och arbetat för att ta fram bättre kartunderlag för att kunna placera våtmarker bättre utifrån tänkt funktion i landskapet. Länsstyrelsen är också delaktig i regelbunden uppdatering av SMHIs anlagda våtmarksdatabas.

Länsstyrelsen har deltagit aktivt i regionala åtgärdsdiskussioner med lokala aktörer såsom länets kommuner, vattenråd, kustmiljögrupper och Kalmarsundskommissionen med flera. Genom samverkan och kunskapspridning blir det vattenrelaterade åtgärdsarbetet i länet effektivare och mer samordnat.

För att minska läckaget av närsalter arbetar länsstyrelsen med genomförande av åtgärder bland annat inom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt). Detta har fått ett stort genomslag i länet för arbetet med övergödning och sedan starten 2009 har det förmedlats ut totalt cirka 42 miljoner kronor i LOVA-medel till sammanlagt 84 projekt. Under våren 2018 godkändes fem nya projekt motsvarande 4,9 miljoner kronor i länet. Det är projekt som består av våtmarksanläggande och samordning, dagvattenstrategier och åtgärder som syftar till att hålla näringen kvar i jordbruksmark innan den når till våra vattendrag. LOVA-förordningen revideras till 2018 och det går nu att söka medel för fler typer av åtgärder (minskning av spridning av miljögifter från fritidsbåtar, omhändertag av spökgarn och andra åtgärder som syftar till att nå god ekologisk status eller god miljöstatus i havsmiljö). Kalmar län har dock fortsatta problem med övergödning vilket har spelat in för vilka typer av projekt som tilldelats LOVA-medel under 2018.

Som ett resultat av framgångsrika ansökningar till Havs-och Vattenmyndighetens åtgärdsmedel har länsstyrelsen under 2018 arbetat åtgärdsinriktat i ett flertal projekt såsom *Vik för vik mot en friskare Östersjökust och Lyckebyån - fortsatta åtgärder för att nå god ekologisk status*. Målet i båda projekten är att ta fram lokalt förankrade åtgärder. Vidare har det treåriga projektet *Emån – en långsiktigt hållbar resurs för samhälle och miljö* avslutats med mycket positiva resultat i form av ett flertal genomförda åtgärder och ett bra klimat för fortsatt åtgärdsarbete. Länsstyrelsen har även drivit flera projekt finansierade av våtmarksmedel från Naturvårdsverket (LONA). Fokus i dessa är återställande av hydrologi och återskapande av vatten i landskapet i Emåns avrinningsområde och på Öland och sammantaget rör det stora arealer våtmarker. Under 2018 har arbete i det sexåriga projektet GRIP on LIFE IP påbörjats. Projektet är ett samarbetsprojekt med bland annat Skogsstyrelsen och skogsnäringen med fokus på vatten i skogslandskapet. Tillsammans arrangerade länets aktörer (Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Södra) framgångsrikt projektets första fältträff för alla deltagande partners. Som ett resultat av projektsamarbetet har en ny resurs anställts på länsstyrelsen.

Länsstyrelsen är också drivande och involverad i flera åtgärdsinriktade projekt med koppling till havsmiljöns åtgärdsprogram. Under året har länsstyrelsen bland annat deltagit i internationellt samarbete kring storskalig musselodling i Östersjön (Baltic Blue Growth - EU Interreg) samt ordnat en BGG-workshop i Kalmar kring lagstiftningsfrågor för musselodlare och andra intressenter under våren 2018. Vi har fortsatt processen för att utveckla skonsam muddring i övergödda sjöar och havsvikar (i samarbete med kustkommuner, Östergötlands och Jönköpings län), testat metoder för restaurering av ålgräsängar i Östersjön i samarbete med Linnéuniversitet samt genomfört undersökningar och provtagningar i syfte att ta fram lokala åtgärdsprogram för utvalda grunda vikar.

Syftet med insatserna är att förbättra möjligheterna att jobba effektivt med åtgärder för att förbättra den ekologiska statusen och nå de nationella miljömålen.

Under året har länsstyrelsen samordnat framtagandet av Havs- och vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade habitat och arter (Makrofyter i Östersjön, med fokus på kransalger samt för vimma och id). Utöver detta har länsstyrelsen under 2018 tillsammans med Länsstyrelsen i Blekinge samt Havs- och vattenmyndigheten arrangerat en konferens om restaurering av marina miljöer. Cirka 100 personer från Sverige, Norge och Danmark tog sig under mars till Kalmar för att diskutera frågor om marin restaurering.

2018 gjordes stora åtgärdssatsningar på restaureringar i vattendragen, främst Emån, genom bidrag från länsstyrelsen som också varit drivande i dessa projekt (se uppdrag 15; Fiske).

Under 2018 utfördes miljöövervakningen för de vattenrelaterade programmen i stort enligt det regionala programmet. Inventeringen av vattenväxter som varit eftersatt kom igång under året och fyra sjöar kunde inventeras genom delfinansiering via ÅGP och uppföljning skyddade områden. Länsstyrelsen har under året deltagit i framtagande av nya och reviderade övervakningsprogram i två av länets kommuner samt två samordnade recipientkontrollprogram.

Under 2018 (uppstart 2015) har det sexåriga projektet ”uppföljning av våtmarker anlagda i Kalmar län” fortsatt. Syftet med projektet är att se hur anlagda våtmarker fungerar för att minska kväve- och fosforbelastningen i vatten och till hav. Kunskapen om våtmarker i östra Sverige är väldigt liten och våtmarkernas funktion avseende rening av näringsämnen tros skilja sig från effekten i våtmarker i områden med mer nederbörd (till exempel västkusten). Mätningar, provtagning samt analyser görs utifrån flödesbaserad veckoprovtagning på sju våtmarksobjekt i länet kompletterat med ett antal stickprovpunkter varje vecka, totalt 18 provpunkter spridda i länet. Både SLU och universitet har visat stort intresse för projektet samt den stora mängd data som produceras. Under 2018 har ett tätare samarbete utvecklats mellan länsstyrelsen och Högskolan i Halland (även Våtmarkscentrum). Genom en överenskommelse bestämdes det att en doktorand nu kommer att använda projektets framtagna data i sin forskarutbildning. Doktoranden kommer att utvärdera resultaten från projektets mätningar och analyser samt sammanställa och redovisa detta, genom slutrapport och konferens under hösten 2020.

Ett stort miljöproblem i länet är försurning av våra inlandsvatten. Till grund för länets kalkningsverksamhet ligger Regional kalkåtgärdsplan 2011–2015. Arbete pågår att upprätta nya regionala åtgärdsplaner för 2019 - 2023. Åtgärdsplanen ska anpassa kalkningsverksamheten till dagens försurningssituation.

Kalkning med helikopter har följt planen. Länets kalkdoserare är flödesstyrda och under våren var det höga flöden och doserarna fick gå på högvarv. Under hösten var flödena väldigt låga och doserarna spred då mindre kalk än planerat. Vattenprovtagningen inom kalkeffektuppföljningen, som ska ske vid höga flöden, kunde inte utföras helt enligt plan på grund av de låga flödena under hösten.

Länsstyrelsen bedriver tillsyn och prövning enligt miljöbalken kap 11. Under 2018 har det fortsatt vara fokus på tillsyn och framtagande av underlag för prövning av vattenverksamheter i samband med ny lagstiftning 1 januari 2019 och införande av den nationella prövningsplanen (NAP). Torkan och vattenbristen har dock tagit mer tid i

anspråk och det har varit många anmälningsärenden avseende bevattningsanläggningar, samråd för vattentäkter och tillsynsärenden avseende otillåtna bevattningsuttag. Under 2018 togs en policy för insamling av släk (uppspolade alger på stränderna) fram. Information om hur stränderna får rensas och vilka tillstånd som kan behövas spreds brett till campingar och kustkommuner. Policyn kommer skickas ut årligen och beslutet är en hjälp för både verksamhetsutövaren som länsstyrelse och kommuner i syfte att ge ensartade svar på frågor om släk och rensning av stränder.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 5*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	33,6	32,3	29,2
Årsarbetskrafter kvinnor	41,3	37,0	33,5
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	133091	101935	93452
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2740	2599	2550
Antal beslutade ärenden	2567	2438	2410
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	125	157	131
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	161247	135547	77006

Kommentarer till tabellen

Volymökningen inom verksamhetsområdet miljö, vatten och naturvård speglar satsningen 2018 med mer pengar i systemet för åtgärder, samordning och ökad tillsyn. Besluttakt på 93 procent på inkomna ärenden får anses bra med tanke på att det inom verksamhetsområdet är många komplexa ärenden som tar lång tid att handlägga. Enheterna har även hållit ner antal äldre ärenden 2018.

Samlad bedömning av resultat

Samhällets ökade fokus på vattenfrågor från såväl näringen, markägare, nationella myndigheter och andra aktörer har starkt präglat länsstyrelsens arbete under 2018. Länsstyrelsen har trots ökad belastning och nya utmaningar klarat myndighetsutövningen, haft dialog och samverkan, men även högt tempo i åtgärdsarbetet. Satsningarna har inneburit många nyrekryteringar och trots att det tagit tid så är bemanningen fullgod. Låga sjukskrivningstal tyder på att belastningen av arbete tagits emot väl och att arbetet fungerat bra.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

10. Lantbruk och landsbygd

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Volym och kostnader (Avser verksamhet 60*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	14,4	13,7	15,3
Årsarbetskrafter kvinnor	25,7	30,0	28,4
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	39889	40232	40857
Antal ärenden, inkomna och upprättade ¹⁾	12523	12019	576
Antal beslutade ärenden ¹⁾	17512	16854	651
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ¹⁾	66	35	21
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ Under 2018 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd och miljöersättning för betesmarker och slätterängar. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

Kommentarer till tabellen

För 2016 redovisades inte ärenden om jordbrukarstöd med anledning av den pågående utvecklingen av Jordbruksverkets IT-system.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2018 och 2017 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. För år 2016 kunde inte utbetalningar av stöd redovisas, enbart ansökningar om stöd.

Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS. Redovisade data för åren 2016-2017 hämtas från årsredovisningarna för respektive år.

Antal ej beslutade ärenden beror dels på ärenden som ska avslutas i Platina och dels på ett antal bredbandsärenden i landsbygdsprogrammet som länsstyrelsen inte velat avsluta innan sista beslutet är taget i åtgärden och innan vi vet hur vi kan använda återflöde av medel.

Samlad bedömning av resultat

Under 2018 har länsstyrelsen fortsatt arbetet med att uppnå målen i Landsbygdsprogrammet 2014-2020 vad gäller handläggningstider. Utifrån de förutsättningar som givits är bedömningen att målen delvis har uppnåtts i SUS-POF (särskild uppföljning av projekt och företagsstöd i Landsbygdsprogrammet 2014-2020). Den satsning som gjorts på att komma i fas med utbetalningar av projektstöd och företagsstöd som påbörjats 2017 då ytterligare handläggare rekryterades, har gett resultat och handläggningstiden har avsevärt förbättrats vilket visas i tabell F. De nya handläggarna har under 2018 även arbetat med ansökningar vilket ger ökad flexibilitet i handläggningen. Att måluppfyllelsen inte är högre beror på den ryggsäck med ärenden som länsstyrelserna haft med sig eftersom handläggningssystemet inte var helt färdigställt då programmet öppnades 2014, men då det ändå gick att skicka in ansökningar. Det innebär att en stor ärendebalans byggdes upp.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

15

11. Fiske

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Under 2018 har Länsstyrelsen Kalmar län arbetat med frågor som rör fiskerinäring, vattenbruk, stöd till fisket, fiskevård, fritidsfiske samt övergripande frågor inom fiske och fisketillsyn. I samverkan med intresseorganisationer, universitet, myndigheter och markägare har året varit intensivt och intresset för vatten- och fiskefrågor tycks öka. För länsstyrelsens del har det inneburit en ökning av antalet ärenden och omfattande kontakter via e-post och telefon. Personalstyrkan som arbetar med fiskefrågor på Länsstyrelsen 2018 har varit 1,4. Nedan följer kortare beskrivning av länets situation och vad som har hänt under året.

Yrkesfisket i Kalmar län kan delas upp i två kategorier av fiskande, skärgårdsfiskare och utsjöfiskare. Idag är fisket artspecialiserat och därmed sårbart, medan möjligheten till mångfald i utnyttjandet av de biologiska resurserna var nyckeln till överlevnad i gamla tiders kustfiske. Länet har samma negativa trend inom fisket som landet i övrigt. Därför är det viktig för länsstyrelsen att bevaka frågorna om tillgång till resurser och att det finns möjligheter för yrkesfisket att ha ett fiske som stödjer sig på flera arter. I samverkan med flera kustlän har frågan diskuterats under året med fiskets organisationer och Havs- och vattenmyndigheten.

Ål och sill/skarpsill utgör idag de ekonomiskt viktigaste arterna för länets småskaliga kustfiske, men även fiske efter torsk, plattfisk och kustbundna sötvattensarter utgör en viktig del av yrkesfiskarnas försörjning. Ett kustnära trålfiske efter sill/skarpsill är en viktig inkomstkälla för ett antal fiskeföretag. Länsstyrelsen kommer framöver verka för att den sill som fiskas ska kunna förädlas lokalt till humankonsumtion istället för att vara råvara till djurfoder. Inom länets skärgårdsområden och runt Öland är ålfisket en förutsättning för ekonomisk lönsamhet i fisket. Sedan 2007 krävs särskilt tillstånd för att fiska ål och därefter har flera inskränkningar i fisket införts. Kalmar län har en stor andel av landets ålfiskare. Vidare inskränkningar i ålfisket skulle innebära att stora delar av yrkesfisket, dess kulturarv och en levande skärgård skulle försvinna i Kalmar län.

Av beskrivningen ovan är det enkelt att förstå att länets kustnära fiske brottas med stora problem. Nyrekryteringen inom fiskesektorn är mycket låg, medelåldern är hög och investeringsviljan är liten. Flera faktorer påverkar fiskets fortlevnad där fiskbestånd inom biologiskt säkra gränser är avgörande. Andra viktiga problem att lösa är rekryteringsskador inom kustnära sötvattensarter samt stora skador på fisk och redskap orsakade av säl och skarv. Den snabba ökningen av gråsälspopulationen och skarv i modern tid utgör ett starkt hot mot kustfiskets bedrivande där skadorna på fångst och redskap tidvis är så stora att fisket omöjliggörs. Det tidigare dominerade fisket efter torsk är idag i princip borta på grund av säl, småvuxet bestånd och dålig lönsamhet. Sälens och skarvens numerär under rådande miljösituation bidrar sannolikt till dålig återhämtning från rekryteringsskador (abborre och gädda) och betydande predation för skyddsvärda bestånd av havsöring och lax. Det största hotet mot yrkesfiske, turismfiske och ett friskt

hav är dock övergödningens effekter. Grunda vikar som är fiskens barnkammare är kraftigt påverkade, sand- och grusbankar som tidigare var lekplats för sik slammar igen och bottenförhållandena i djupa vatten är drabbade av syrebrist och ansamlingar av alger.

Biologiska förbättringsåtgärder i Emån är viktigt för länets fiskevårdsarbete. Inte bara för åns unika artsammansättning utan även för att skapa möjligheter för verksamhet inom fisketurism. Fisketurismens potential i Emån har värderats till 100 miljoner kronor. Därför försöker länsstyrelsen vara en aktiv part i dialogen med markägare, kommuner och verksamhetsutövare. Att förbättra fiskvandringmöjligheterna är en absolut nödvändighet för att Emån ska vara ett levande vattendrag och uppnå god ekologisk status. Mål som berör Karlshammar och Blankaströms kraftverksstationer behandlas just nu av mark- och miljödomstolen.

Biologisk återställning har under året mestadels genomförts i Kvillområdet vid Grönskog då länsstyrelsen beviljades bidrag för projektet med 800 000 kronor från särskilda åtgärdssatsningar för restaurering i rinnande vatten (Havs- och vattenmyndighetens anslag 1:1). I samarbete med Mönsterås kommun är ett uteklassrum iordningställt vid Jungnerholmarna. Därmed har skolbarnen i Fliseryd ännu större möjligheter att lära sig mer om Emån, biologi och fiskevård. Länsstyrelsen har också gett bidrag till biologiska förbättringsåtgärder vid Em och Rudalunds naturreservat. I och med Emåprojektet och lyckade fiskevårdsprojekt är dialogen kring Emån i positiv anda och många markägare är intresserade att bidra.

Därutöver har länsstyrelsen lämnat bidrag med 750 242 kronor till olika fiskevårdsprojekt (biotopvård i Snärjebäcken, Marströmmen och Ljungbyån) och fisketillsyn, finansierat ur anslaget 1:11. Kustmiljögrupper, vattenråd, universitet, kommuner med flera är samarbetspartners som länsstyrelsen har dialog med för att hitta bra fiskevårdande projekt och finansieringsmöjligheter utöver fiskevårdsanslaget, främst havs- och fiskeriprogrammet, LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) och biologiska återställningsmedel.

Länsstyrelsen har ett nära samarbete med Ölandskommunerna, Svenska Sportfiskeförbundet och Linnéuniversitetet för att återskapa våtmarker som reproduktionslokaler för fisk. Under året har flera åtgärder påbörjats för att underlätta för kustlevande sötvattensarter att vandra upp i bäckar och våtmarker för lek. Kontakter med länets övriga kommuner visar på stort intresse för att driva liknande projekt då våtmarkerna även ger vinning för närsaltreduktion, grundvattenbildning och biologisk mångfald. I torkans spår inser allt fler att många utdikade våtmarker och sjösänkningar har förlorat sitt värde eller varit misslyckade.

Länsstyrelsen och Linnéuniversitetet har kommit överens om ett långsiktigt samarbete för att samla in mer kunskap om mal i Sverige och i synnerhet i Emån. Länsstyrelsen har också inlett ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) genom EU-MAP om finansiering av elfiskeprogram i Emån med syfte att övervaka laxförande vattendrag inom EU. Årets elfiskeresultat har visat svag rekrytering av lax och öring, högst troligt på grund av mycket höga vattentemperaturer under lång tid. Kalmar län är också med i projektet ReFisk 2.0 som drivs av Länsstyrelsen i Stockholms län.

I ett led att skydda länets fiskeresurser och tillse att gällande regelverk följs samt att lättare nå ut med information har länsstyrelsen verkat för att utöka antalet förordnade fisketillsynspersoner, vilka i dagsläget uppgår till 203 personer, varav fyra är kvinnor. Stor vikt har särskilt lagts på att förbättra fisketillsynen i Kalmar läns skärgårdsområden och

längs kusten på Öland. Länsstyrelsen har varit delaktig vid utbildningen av nya fisketillsynsmän samt i regional samverkan med länsstyrelsen i Blekinge och Skåne, Kustbevakningen, Polisen och Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har fortsatt sitt samarbete med kustbevakningsstationerna i Västervik och Oskarshamn vilket medfört en utökad tillsyn och en bättre information till bland annat den ökande fisketurismen i länets kustvatten.

Kalmar län är nationellt ansvarig för åtgärdsprogrammet för vimma och id. Programmet har försenats något, men är snart klart för att skicka ut på remiss till berörda. En workshop med syfte att förankra vision, mål och biologiska förbättringsåtgärder kommer anordnas i Stockholm 24 januari 2019 tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Artdatabanken.

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 62*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	1,3	1,4	1,3
Årsarbetskrafter kvinnor	0	0	0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2163	1352	1485
Antal ärenden, inkomna och upprättade ¹⁾	219	175	192
Antal beslutade ärenden ¹⁾	223	179	189
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ¹⁾	0	2	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2670	2075	2318

¹⁾ Till 2016 års årsredovisning var det inte möjligt att från Jordbruksverkets IT-system hämta ut fullständig statistik för (VÅS 622), hantering av stöd Havs- och fiskerifonden. Uppgifterna har för år 2017 och år 2018 gått att få fram varför värdena skiljer sig åt jämför med vad som redovisades i 2016 års årsredovisning.

Kommentarer till tabellen

Antal ärenden bedöms vara inom normala årsvariationer. Ökningen vad gäller bidragsutbildningar beror i huvudsak på ökad tilldelning för sälskadeersättning och beviljat bidrag på 800 000 kronor inom den särskilda åtgärdssatsningen för restaurering i rinnande vattendrag. Ökade bidrag speglar också ökningen inom verksamhetskostnader eftersom bidragen betalats ut till verksamhet.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen arbetar för livskraftiga fiskbestånd, en långsiktig och hållbar fiskerinäring, fisketurism samt ett rikt och varierat sport- och fritidsfiske. Arbetet med biologiska förbättringsåtgärder är därför viktigt och uppgiften har prioriterats i den omfattning som är möjlig. Fisketillsyn är en viktig del i länets förvaltning av skyddsvärda bestånd och fiskeresurs, men behöver utökas för bättre efterlevnad av gällande fiskerilagstiftning. Kommunikationen med länets yrkesfiskare och sportfiskare är omfattande liksom informationsinsatser till den fiskeintresserade allmänheten. Länsstyrelsen anser att genomförda insatser inom sakområdet fiske har bidragit till att uppnå miljökvalitetsmålen, stärka den biologiska mångfalden, bevarandeaspekter, öka kunskapen om skyddsvärda fiskbestånd samt att uppnå god ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

12. Folkhälsa

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Regleringsbrevs- eller förordningsuppdrag som exempelvis ANDT, tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen, EU:s tobaksproduktiv, föräldraskapsstöd och brottsförebyggande redovisas i särskild ordning.

Inom folkhälsa har det breda förebyggande arbetet med risk- och skyddsfaktorer, samt de synergieffekter som kan uppnås mellan närliggande sakområden som till exempel ANDT och brottsförebyggande arbete, framhållits tydligare än åren dessförinnan. Detta har till exempel skett genom gemensamma kommunbesök samt det regionala samarbetet ”Hälsofrämjande skola”, där regionala aktörer samt kommunala folkhälsosamordnare och utvecklingsledare för skola har enats om fyra arbetssätt inriktade på psykisk ohälsa, rörelse och ANDT. De effekter som förväntas är stärkta skyddsfaktorer för barn och unga. Vidare arrangeras kontinuerligt gemensamma nätverksträffar och utbildningar för att följa upp och utvärdera kommunernas arbete och resultat.

Vidare har Länsstyrelsen tillsammans med Regionförbundet Kalmar län, Landstinget Kalmar län, kommuner och Linnéuniversitetet samverkat inom kommissionen för jämlik hälsa. Samverkan har resulterat i en gemensam lägesbild av folkhälsan i Kalmar län samt identifiering av vissa mer utsatta områden/grupper att tillsammans arbeta vidare med. Arbetet utgår från könsuppdelad statistik för att synliggöra eventuella skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Under året har länsstyrelsen genomfört två konferenser med tema barn, unga och internet. Föreläsningarna tog upp narkotikahandel och sexuell utsatthet och hade ett tydligt föräldrastöd- och barnperspektiv. Syfte med insatsen var att kommuner, civilsamhälle och föräldrastödsinstanser skulle få ökad kunskap om ämnet. Effekten i föreläsningen bedöms bli minskad utsatthet för barn och unga på internet.

Inom områden som ANDT(S), tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen samt EU:s tobaksproduktiv har omfattande samverkan skett mellan Sydlänen (Kalmar-, Kronobergs-, Jönköpings-, Blekinge-, Hallands och Gotlands län.) Bland annat avseende konferenser, gemensamma nätverksträffar och upphandlingar. Exempel på detta är en spelkonferens med 230 deltagare och nätverksträffar för 45 kommuner. Samverkan har även skett genom en gemensam målgruppsanalys samt efterföljande upphandling för att sprida resultaten. Effekten av detta förväntas vara ökad kunskap, ökade samverkansmöjligheter och i förlängningen ett minskat missbruk av tobak hos barn och unga samt spel.

Under året har brottsförebyggande myndighetssamverkan initierats tillsammans av länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län. Effekten av detta är att myndigheterna har lyft frågan till högsta nivån inom organisationerna och beslutat att samverka på ett kunskapsbaserat sätt kring specifika brottsproblem. Samverkan sker kommunöverskridande och utifrån en lägesbild som myndigheterna bidrar till gemensamt.

Länsstyrelsen har arrangerat nätverksträffar för kommunpolis och kommunala samordnare. Det har lett till ökad kommunikation och kunskapsspridning inom områden som berör folkhälsa, brott och trygghet.

Vidare har utbildning i kartläggning och orsaksanalys genomförts. Det har lett till att flera kommuner genomför ett kartläggningsarbete för att bättre kunna vidta åtgärder mot brott. I

detta arbete läggs stor vikt på att synliggöra olika perspektiv från så många olika grupper som möjligt exempelvis barn, äldre, kvinnor, män samt personer med funktionsvariationer.

Se även avsnitt 30.

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 70*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	1,8	2,1	1,1
Årsarbetskrafter kvinnor	0,8	0,5	0,4
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3199	3292	2178
Antal ärenden, inkomna och upprättade	119	87	75
Antal beslutade ärenden	51	90	80
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Kommentarer till tabellen

Under 2016 var tjänsten som ANDT-samordnare vakant under sex månader. Under 2017 tillkom uppdraget med brottsförebyggande arbete och en person anställdes. Antal öppna ärende rör främst den löpande tillsynen av kommunernas arbete inom alkohol- och tobakslagen. Ärendena granskas löpande, men sammanställs två gånger per år och då stängs ärendena. Mängden inkomna ärende beror på mängden aktivitet i kommunen, det vill säga kommunens beslut om stadigvarande/tillfälliga serveringstillstånd, avskrivningar av serveringstillstånd och administrativa åtgärder.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen fortsätter att arbeta efter den regionala ANDT-strategin (2017-2021) med tillhörande handlingsplan. Strategiarbetet har bidragit till ett mer sammanhållet ANDT-arbete i länet där de regionala och kommunala aktörernas rollfördelning blir tydlig, samt att jämställdhets-, jämlikhets- och barnperspektivet framhålls. ANDT-strategin fungerar också som en sammanhållande länk mellan flera olika folkhälsoperspektiv då den utgår från de folkhälsopolitiska målen.

Sammantaget sker samverkan på flera olika nivåer och inom flera olika områden. Länsstyrelsen arbetar strategiskt med flera delar av folkhälsouppdraget och i de specifika uppdrag som exempelvis ANDT och brottsförebyggande ses mycket goda resultat. Vidare sker samverkan i ett bredare perspektiv inom exempelvis kommissionen för jämlik hälsa och skola, vilket bidrar till att folkhälsoperspektivet i länet arbetas aktivt med av flera aktörer, där förväntad effekt är bättre förutsättningar till god hälsa för länets befolkning.

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

13. Jämställdhet

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Gällande resultat och effekter av länsstyrelsens regionala arbete och insatser med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor hänvisas till separat redovisning i särskild ordning.

Under 2018 har länsstyrelsen intensifierat arbetet med lansering och anslutning till den regionala jämställdhetsstrategin och tillhörande handlingsplan för det sjätte delmålet. Tillsammans med strategin lanserades även en kunskapssajt och ett anslutningssystem för kommuner, landsting, region samt andra viktiga aktörer. Under året har länsstyrelsen spridit information om strategin vilket resulterat i att merparten av förbund och kommuner i länet anslutit sig. Det har i sin tur resulterat i dels politiska beslut om att arbeta systematiskt med jämställdhetsintegrering samt att kommuner påbörjat arbete med att ta fram lokala handlingsplaner. I anslutning till strategin erbjuds även aktörerna verktyg och stöd för att utveckla sitt arbete med jämställdhetsintegrering.

Länsstyrelsen är sammankallande för en länsövergripande arbetsgrupp med fokus på jämställdhetsintegrering. Deltar gör myndigheter, regionförbund, landsting och kommuner, som arbetar med ett lärande på individ/funktionsnivå samt med erfarenhetsutbyte och stöd till varje deltagande organisation. Länsstyrelsen är också sammankallande för länsövergripande nätverk med fokus på sjätte delmålet samt jämställdhetsuppdraget i förskola och skola. Nätverksträffarna för förskola och skola sker i samverkan med Linnéuniversitetets lärarutbildning och bidrar till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte som skapar förutsättning för fortsatt utbyte mellan verksamheter. Till detta inbjuder länsstyrelsen även till ett ungdomsnätverk "Genusspanarna" som har initierat genomförande av event för ungdomar på temat "Unga hbtq-personer" samt "#metoo".

Under året har länsstyrelsen även arbetat med att ta fram kommunikationsmaterial och marknadsföra länsstyrelsen som en stödfunktion, vilket har resulterat i att verksamheter i högre grad efterfrågar länsstyrelsens stöd, kompetens och rådgivning.

Länsstyrelsen har under året också varit delaktiga i olika nationella kampanjer som exempelvis "Du avgör", "Resekurage", "Delapådet" Jämställdhetsfrågor har därmed på olika sätt uppmärksammats på lokala och sociala medier, vilket har ett stort kunskapsutvecklande värde och är en viktig del i en medveten satsning för att kommunicera och sprida jämställdhetsarbete.

Vidare har Länsstyrelsen i egen regi eller i samverkan med andra aktörer arrangerat kompetenshöjande insatser. Här kan till exempel nämnas workshop med Maktsalongen kring sexuella trakasserier, normkritisk sex- och samlevnadsundervisning för länets lärare, samt Genusfotografen om genusmedvetna bilder. I kunskapsspridande syfte har länsstyrelsen under 2018 fortsatt att ge ut ett samlat nyhetsmejl månadsvis med verktyg, rapporter, spaningar och konferenser. På

kunskapssajten finns även en blogg som fungerar som ett lärande och fönster ut till verksamheter.

Se även avsnitt 25.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 80*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,1	0,0	0,0
Årsarbetskrafter kvinnor	2,3	1,8	1,7
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3600	2332	2169
Antal ärenden, inkomna och upprättade	28	13	18
Antal beslutade ärenden	23	7	14
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	151	100

Kommentarer till tabellen

I och med nya uppdrag inom jämställdhet och mer specifikt inom del sjätte delmålet, har nyanställningar gjorts. Under delar av 2018 var dock en tjänst vakant efter pensionsavgång och i väntan på att de nya personerna kunde påbörja sin anställning. Anledningen till att antal fattade beslut varierar under året beror främst på att verksamheten inte är ärendestyrd, utan att ärenden rör event, utbildningar etcetera. Under 2018 har ärendemängden ökat på grund av fler anställda och fler arrangemang i samband med genomförandet av jämställdhetsstrategin.

Samlad bedömning av resultat

Det är en utmaning i att synliggöra och bedöma effekter av ett långsiktigt och strategiskt arbete med maktfrågor i korta perspektiv som ett år, men länsstyrelsens bedömning är att fler verksamheter nu i högre grad lyfter in frågor om jämställdhet, både som särskild sakfråga men också som en kvalitetsfråga för att nå bättre kvalitet i andra frågor.

Den samlade bedömningen är att länsstyrelsen har fått god effekt av det strategiska arbete som skett utifrån både bredd och djup samt att arbetet har fått god spridning och gensvar.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

18

14. Integration

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Regleringsbrevs- eller förordningsuppdrag inom integration redovisas i särskild ordning och ges här bara en mycket översiktlig beskrivning.

Under 2018 har länsstyrelsen fokuserat på att vidareutveckla och fördjupa det strategiska arbetet med länets integrationsstrategi och tillhörande integrationsråd. Metodiken inkluderar fler aktörer i länet att vara delaktiga i det förberedande arbete inför länets integrationsråd och att råden har tematiserats. Arbetet utgår även från ett antal perspektiv

som kön, ålder, geografi för att säkerställa att samtliga grupper inkluderas. Detta har resulterat i närmare samverkan med civilsamhället, medborgardialog för nyanlända, effektivare analyser av utmaningar och möjligheter samt identifiering av gemensamma insatser för att möta länets framtida behov. Länsledningen är fortsatt aktiva i det regionala arbetet och driver integrationsarbetet framåt.

Fokus har varit att fortsätta främja den kommunala beredskapen och mottagningskapaciteten. Arbetet har inkluderat utbildningsinsatser om lagförändringar, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte samt dialog om kommun- och andelstal. Effekterna av arbetet är tidigt bemötande av kommunala behov samt tidig dialog kring framtida behov, länets beredskap och mottagande av nyanlända och ensamkommande barn.

Till detta har arbete skett med att vidareutveckla beredningen av statsbidragsansökningar. Arbetet har resulterat i att sakkunniga i folkhälsa, jämställdhet och mänskliga rättigheter är representerade vid beredningen av ansökningar för att belysa lokala och regionala behov och bredare individperspektiv.

Ett annat fokusområde under 2018 har varit att vidareutveckla arbetet med bostadsfrågor i länet. Arbetet har resulterat i närmare samverkan med samhällsbyggnadsenheten inklusive gemensamma kommunbesök, analys av bostadsmarknadsanalysen samt förlängning av en länsövergripande §37-insats angående bostäder för nyanlända (anvisade och självbosatta) för att förebygga bostadssegregation och parallella samhällen i länet. Effekten av detta är att integrationsfrågan lyfts till en bredare fråga där hela kommunens verksamhet berörs, inte minst i planering av bostäder.

I syfte att diskutera frågor kring kulturarvets betydelse för inkludering, social sammanhållning och mänskliga rättigheter samarrangerade social hållbarhet och kulturmiljö genom samverkan med södra länsgruppen (Länsstyrelserna i Östergötland, Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län) en workshop och utbildningsdag med utgångspunkt i webbsidan "Göra Sverige" som kan användas för att arbeta med delaktighet och fler perspektiv på kulturarv.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 85*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0	0	0
Årsarbetskrafter kvinnor	4,5	3,7	3,1
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	4098	3574	3381
Antal ärenden, inkomna och upprättade	102	115	67
Antal beslutade ärenden	91	74	52
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	4	3
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	121	0

Kommentarer till tabellen

Anledningen till att antal fattade beslut varierar under åren beror främst på ärenden som berör utbetalning av projektmedel, där projekten löper under en längre tid och där ärendet avslutas först efter godkänd slutredovisning av projektet. Övriga ärenden är upprättade ärenden vid till exempel kommundialoger, konferenser och utbildningstillfällen. I och med ytterligare uppdrag har det anställts fler personer som arbetar med frågan.

De bidragutbetalningar som Länsstyrelsen beslutar om sker via Länsstyrelsen i Jönköping. Om projektmedel begärs tillbaka av olika anledningar sker återbetalningen till Länsstyrelsen Kalmar län som utlyser dessa medel och även sköter utbetalningen.

Samlad bedömning av resultat

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen att det långsiktiga strategiska arbetet inom integrationsområdet har bidragit till en god samverkansstruktur som ger effekt på kommunernas kapacitet och beredskap både gällande nyanlända och ensamkommande barn. Detta arbete har också främjat civilsamhällets delaktighet i insatser både kopplat till utvecklingsmedel samt att nyanlända och civilsamhällets perspektiv synliggörs i högre grad i våra forum. Till detta läggs även särskilda insatser utifrån specifika kommunala eller regionala behov för att säkerställa en hög medvetenhet och kunskap om aktuella förändringar inom området.

Genom långsiktigt proaktivt arbete för att identifiera lösningar på länets utmaningar och behov på kort och lång sikt befinner sig länets integrationsarbete i framkant. Samverkansklimatet är utmärkt och kommunerna ställer upp för varandra i en anda av vad som är till nytta för individen, lokalsamhället och länet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 4 §: Länsstyrelsens uppgifter omfattar också

1. Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken.

19

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsen ansvarar för att bevaka så att dödsbon som helt eller delvis äger jord- och skogsbruksfastigheter avvecklar sitt fastighetsinnehav inom en period om fyra år från det att dödsboet bildas. Länsstyrelsen erhåller information när ett dödsbo uppstår och om fastigheten är klassad som jordbruksfastighet. Information skickas ut till dödsbodelägarna om gällande regelverk. I förekomna fall skickas påminnelse om att avyttring inte skett inom fyra år och vid behov utdöms vite för att påskynda processen.

Under 2018 inkom 44 dödsbon varav 28 stycken avslutades och arkiverades.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Länsstyrelseinstruktion 5 §: Länsstyrelsen ska vidare

25

1. Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsens interna arbete med jämställdhetsintegrering har utvecklats under året. Arbetet har skett dels genom kunskapshöjande insatser gällande genusmedveten bild och kommunikation, integrering av sociala hållbarhetsfrågor i samhällsplanering samt att krav på jämställdhetsperspektiv vid utlysning av medel kopplat till integration. Effekterna av det senare har varit goda då jämställdhetsperspektivet numera syns tydligare vid integrationsinsatser.

Konceptet för processhandledning som arbetades fram under förevarande år har fortsatt under 2018, fler enheter har utvecklat kompetens samt identifierat insatser som har positiv påverkan på de jämställdhetspolitiska delmålen. Arbetet med att integrera jämställdhet i uppföljning fortsätter och efterfrågas av länsledningen vid verksamhetsuppföljningar.

Länsstyrelsen har också arbetat fram jämställdhetskort med tillhörande handledning ”Tänk till, gör jämställt!”. Med hjälp av korten kan funktioner och arbetsuppgifter kvalitetssäkras utifrån ett jämställt perspektiv.

Sammanfattningsvis sker ett mer systematiskt arbete med jämställdhet inom all verksamhet än tidigare och har också blivit en mer självklar del i det vardagliga arbetet.

Specifika insatser på enhetsnivå redovisas under respektive uppdrag.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

26

2. Genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsen arbetar i möjligaste mån att i verksamheterna beskriva, använda och ta fram individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund. Att det finns möjlighet att registrera och ta ut könsuppdelad statistik i de ärendedatabassystem länsstyrelsen använder sig av är en förutsättning för att vi ska kunna leva upp till länsstyrelseinstruktionen samt genomföra jämställdhetsanalyser. Vi använder oss även av andras system; till exempel Jordbruksverkets och Boverkets där det inte alltid heller är möjligt att registrera eller ta ut könsuppdelad statistik.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

27

3. Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och då ta särskild hänsyn till barns bästa.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Under året har länsstyrelsen samverkat i barnrättsfrågor tillsammans med region och landsting. Ett exempel är en gemensam konferens med barnombudsmannen som syftade till att starta upp och skapa handlingsberedskap inför att barnkonventionen blir lag 2020. Konferensen har resulterat i regional samverkan kring stöd och styrning gentemot kommuner.

Internt har länsstyrelsen arbetat fram en övergripande checklista för att kvalitetssäkra barnperspektivet i utförandet av uppdrag och insatser. Vidare har ett barn- och ungdomsperspektiv förts in genom ungdomsnätverket Genusspanarna i processer kring handlingsplaner för hbtq-frågor, hållbarhetsfrågor och i den regionala jämställdhetsstrategin.

Sammanfattningsvis har arbetet stärkts under året, men utvecklingsmöjligheter finns för att skapa ytterligare effekter för att barns rättigheter tas tillvara.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

28

4. Vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Övergripande kommentar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till uppgiften

Under året har frågor om tillgänglighet och funktionshinder på olika sätt lyfts internt inom länsstyrelsen. Exempelvis har vi vid ett par tillfällen informerat om doftöverkänslighet och andra funktionshinder vid länsstyrelsens stormöten samt på intranätet. Tvärsektoriellt samarbete har initierats mellan handläggare som arbetar med friluftslivsuppdraget och funktionshindringsuppdraget. Frågor som också diskuterats är tillgängligheten i myndighetens lokaler, samt hur vi blir bättre på att så väl vid interna som externa konferenser bli noggrannare på att fråga efter lokalens tillgänglighet.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

29

5. Integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Under året har länsstyrelsen genomfört en utbildningsinsats internt för all personal när det gäller grundläggande kunskaper kring mänskliga rättigheter (MR). Länsstyrelsen har även påbörjat ett arbete med att implementera ett metodstöd för ett rättighetsbaserat arbetssätt

vilket har resulterat i ett koncept för stöd på övergripande och fördjupande nivå. Det finns checklistor för att säkerställa MR-perspektivet i frågor om statsbidrag, information, beslut samt jämställdhetsperspektiv och barnrättsfrågor.

Inom ramen för Agenda 2030 har alla enheter på myndigheten genomfört en kartläggning på vilket sätt vårt arbete med bland annat mänskliga rättigheter genomförs.

Då myndigheten under året rekryterat mycket har särskild fokus lagts på att jobba med kompetensbaserad rekryteringsmetodik för att säkerställa att urvalet skett utan diskriminering. Mänskliga rättigheter är även en del av den introduktionsutbildning som är obligatorisk för nyanställda. Under årets löneöversyn har lönekartläggning genomförts utan att osakliga löneskillnader framkommit. Texter för internt och externt bruk har ändrats för att möta barn- och jämställdhetsperspektiv på ett bättre sätt.

Sammanfattningsvis har länsstyrelsen påbörjat ett utvecklingsarbete med att systematisera ett tydligt och effektivt arbete inom mänskliga rättigheter, vilket också är en del i länsstyrelsens värdegrundsarbete. Under året har det skett en positiv utveckling när det gäller styrning och aktivt ägarskap gällande MR. Frågor om mänskliga rättigheter har fått utrymme i verksamheter på ett tydligare sätt än föregående år.

Specifika insatser på enhetsnivå redovisas under respektive uppdrag.

Se även avsnitt 38,5 samt 62.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

30

6. Verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak.

Övergripande kommentar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till uppgiften

Internt på länsstyrelsen har påbörjats ett sektorsövergripande arbete i och med Agenda 2030. Uppdragen samlas i en intern samverkansgrupp som driver sakfrågorna i ett gemensamt forum för att skapa synergieffekter och ett samlat arbete utåt. Arbetet utgår även från de mänskliga rättigheterna och jämställdhet där kvinnor och män, pojkar och flickor synliggörs. Hälsa har identifierats som ett av de områden som berör flest verksamheter på myndigheten.

Vidare arbetar länsstyrelsen mer specifikt för att uppnå de folkhälsopolitiska målen inom flera olika områden. Samverkan har intensifierats mellan enheten för social hållbarhet och andra enheter för att stärka folkhälsoperspektivet. Detta har genererat att folkhälsoaspekten lyfts vid exempelvis hantering av publika event, planprocessen och tillgång till ett aktivt friluftsliv. Exempel på detta är frågan om buller samt hur social hållbarhet tas tillvara i detaljplaneprocessen, underlätta möjligheterna till fysisk aktivitet genom ett tillgängligt och aktivt friluftsliv samt inom vattenvården arbeta aktivt för att stärka fritidsfisket genom att skapa bättre förutsättningar för arters förekomst genom

tillsyn, i provningar och genom fiskevårdsarbete. Ett annat exempel är kunskapsspridning under Kalmarsundsveckan där länsstyrelsen bidrog med föreläsningar och diskussionsforum om exempelvis social hållbarhet, nyttan av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och grön infrastruktur under passet ”Stadens blåa och gröna utveckling” samt ”Vi behöver naturen, naturen behöver oss”, vikten av att långsiktigt planera för natur och friluftsliv bland annat för vår framtida hälsa.

I det externa arbetet har den regionala samverkan som påbörjades under 2016 mellan länsstyrelsen, landstinget och regionförbundet fördjupats. Under året har samverkan fokuserat på jämlik hälsa där de regionala aktörerna gemensamt har arbetat fram en indikatorbaserad lägesbild över länet, samt kommer arbeta vidare med förslag till åtgärder.

Länsstyrelsen driver också ett regionalt samverkansforum med fokus på hälsofrämjande insatser för ensamkommande barn och unga. Deltagare är Migrationsverket, regionförbundet, landstinget, polisen och länets kommuner. Även civilsamhället har deltagit på tematiserade träffar. Samverkan har resulterat i tätare dialog och riktade insatser såsom att landstinget genomfört konsultation och handledning till boende för ensamkommande barn.

Ett viktigt preventivt arbete inom folkhälsa är länsstyrelsens tillsynsuppdrag över kommunernas efterlevnad av alkohol- och tobakslagen i kombination med kunskapsstöd och utbildningsinsatser. Arbetets kopplingar till folkhälsa sker framförallt inom tillgänglighetsbegränsning och i det preventiva arbetet inom användande av alkohol och tobak.

Ett av de folkhälsopolitiska målen ”Kontroll, inflytande och delaktighet”, har särskilt arbetats med under 2018 i och med länsstyrelsens roll som regional valmyndighet. Där länsstyrelsen bland annat ansvarar för att utbilda kommunernas valnämnder. I samband med detta har frågor om tillgänglighet vid röstmottagningsställen och ambulerande röstmottagare lyfts.

Under året har enheten för social hållbarhet gjort gemensamma kommunbesök där det tvärssektoriella perspektivet framhållits. Syftet har varit att visa på de goda synergieffekter som kommunen kan uppnå genom ett sammanhållet socialt hållbarhetsarbete. Besöken har lett till att kommuner har träffats sektorsövergripande och fått mer kunskap och kontakt mellan olika verksamheter med fokus på folkhälsa och hur risk- och skyddsfaktorer påverkar individens möjligheter till hälsa.

Sammanfattningsvis sker det mycket positivt arbete med koppling till folkhälsa. Inom vissa uppdrag är arbetet mer systematiskt exempelvis ANDT, tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen och föräldraskapsstöd. Men även inom andra uppdrag finns det tydlig bäring på de folkhälsopolitiska målen. För att uppdraget ska ses som helt uppfyllt finns behov av att ännu tydligare arbeta med folkhälsoperspektivet inom än fler områden.

Se även avsnitt 16.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

31

7. I sin verksamhet verka för att förenkla för företag.

Övergripande kommentar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till uppgiften

Enligt länsstyrelsens styrkort för 2018 är Fokusområdet för 2018 Effektivitet och service – ett förenklingsarbete. Detta visar att förenklingsarbetet har hög prioritet och genomsyrar hela länsstyrelsens arbete.

I landsbygdsprogrammet har ett antal åtgärder gjorts för att förenkla för företag både vad gäller jordbrukarstöd och projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar i landsbygdsprogrammet 2014-2020. Fokus har legat på att minska ärendebalansen och genomföra utbetalningar inom de angivna tidsramarna. Detta är kanske den viktigaste åtgärden för att förenkla för kunderna i deras verksamhet. Fokus har även legat på att korta handläggningstiderna för utbetalningsärenden vilket gett tydligt utslag i årets rapportering i tabell H.

Det kontinuerliga arbetet för att effektivisera och förenkla för företag som bland annat omfattat informationsinsatser och samordning av kontroller fortsätter också samt utvecklas när nya behov uppstår. Nya regler och förutsättningar innebär att de följebrev och checklistor som används för att informera stödsökande om hur vanliga fel kan undvikas uppdateras liksom de kontroller och checklistor som används vid beslut om stöd och beslut om utbetalning. Handläggaren för en tidig dialog med stödsökande både vid ansökan om stöd och vid ansökan om utbetalning vilket kan spara mycket tid genom att exempelvis ärenden som inte kommer upp i tillräckliga poäng kan avslås tidigt. Länsstyrelsen Kalmar län prioriterar också deltagande i arbetsgrupper med andra länsstyrelser och Jordbruksverket för att hitta förenklingar och under 2018 har detta gett resultat då ett antal förenklingar genomförts centralt av Jordbruksverket efter input av länsstyrelserna.

Bedömning av måluppfyllelse

Länsstyrelsen gör bedömningen att målet delvis är uppfyllt. Länsstyrelsen är begränsade i sitt arbete med förenklingar då de inte äger systemen och har liten möjlighet att påverka regelverket kring stödhanteringen. Länsstyrelsen bedömer att de har gjort det som är möjligt för att förenkla för sökande och effektivisera handläggningen. Detta har gjorts genom att prioritera samverkan, kompetensutvecklingsinsatser och erfarenhetsutbyte med andra länsstyrelser samt med Jordbruksverket. En tydlig effektivitetsökning förväntas inte ske förrän de system som stödhanteringen sker i är helt färdigbyggda.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

32

8. Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Arbetet med klimatanpassning pågår i länets alla kommuner. Länet har flera olika problemområden kopplat till ett förändrat klimat. Aktuella frågor i länet under 2018 var framförallt vattenrelaterade kopplade till torka med ökad brandrisk och foderbrist samt hänsyn till havsnivåhöjningar vid fysisk planering.

Flertalet av länets kommuner har idag en organisation för samordning av klimatanpassningsarbetet med kontaktpersoner för klimatanpassningsfrågor. Flertalet kommuner saknar däremot riskanalyser och lokala klimatanpassningsplaner. Länsstyrelsen har bildat en arbetsgrupp med länets alla kommunala klimatanpassningssamordnare och har haft två träffar under året.

Liksom tidigare år har Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete under 2018 till stor del handlat om frågor kring översvämning, dricksvatten och havsnivåhöjningar. I länsstyrelsens regionala risk och sårbarhetsanalys redovisas de risker klimatförändringar förväntas medföra, med speciell tyngd på risker för översvämningar. Länsstyrelsen har samlat nationellt, regionalt och delvis lokalt planeringsunderlag som berör klimatanpassning, begränsad klimatpåverkan och grön infrastruktur på länsstyrelsens webbplats. Som ett led i att få ut information kring klimatförändringar samarbetar länsstyrelsen med länsförsäkringar och har genomfört en informationskampanj i tre delar kring klimatförändringar och anpassningsåtgärder.

I länsstyrelsens handlingsplan för grön infrastruktur redovisas effekter som ett förändrat klimat förväntas ha på landskapsnivå och vilka behov av anpassningsåtgärder det medför. Inom fysisk planering är även den blå infrastrukturen viktig. Länsstyrelsen har under året tagit fram rekommendationer för dagvattenhantering. Syftet med kampanjen är att öka kunskapen kring klimatförändringar och vilka åtgärder man kan vidta för att reducera riskerna. Vattenfrågor är en viktig del i länets klimatanpassning. Både att reducera risker för översvämning som att behålla vattnet i landskapet. Länsstyrelsen har under året medverkat i Jordbruksverkets utredning om återanvändning av organogena jordar .

Länsstyrelsen har under året medverkat vid en rad olika presentationer i syfte att informera om klimatförändringar, klimatanpassning och vilket tillgängligt regionalt kunskapsunderlag som finns. Till exempel vid Kalmarsundsveckan med information kring klimatförändringar och klimatanpassning.

I den fysiska planeringen granskar länsstyrelsen planer så att de bland annat tar hänsyn till hälsa och särhet ur ett klimatförändringsperspektiv i planeringsprocessen. Länsstyrelsen är remissinstans och har under året bland annat svarat på remisser med tonvikt på klimatförändring och klimatanpassning som hållbara vattentjänster

I november ordnade länsstyrelsen tillsammans med Livsmedelsverket, SMHI och SGI en två dagars konferens riktad till länets kommuner kring klimatanpassad dricksvattenhantering. Ett förändrat klimat medför ökad risk för torka och dricksvattenbrist vilket är viktigt att ha beredskap för. Konferensen innebar ökad kunskap för kommunala handläggare i frågorna

Effekt: Länets alla kommuner har kontaktpersoner för klimatanpassningsfrågor. En förutsättning för att länsstyrelsen effektivt ska kunna arbeta med att samordna anpassningsarbetet mot ett förändrat klimat i regionen är att det finns en fungerande organisation hos kommunerna för frågorna.

Vid konferensen kring klimatanpassad dricksvattenhantering deltog det exakt lika många kvinnor som män, vilket visar på att intresset och handläggningen i länet kring dricksvattenbrist är jämställd i länet.

Länsstyrelsen har även i olika sammanhang medverkat i dagspress, radio och tv kring klimatförändringar och klimatanpassning.

Genom en robust och långsiktig samhällsplanering där länsstyrelsen genom rekommendationer, information och plansamråd visat på nödvändiga anpassningsåtgärder till ett förändrat klimat tas hänsyn till konsekvenser bland annat för barn och tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Länsstyrelsens bedömning av klimatrisker vid byggnationer redovisas tydligt i länsstyrelsens rekommendationer och riktlinjer. Detta gör att länsstyrelsens bedömningar är transparenta och tydliga, vilket förenklar för företag och gynnar arbetet med klimatanpassning i länet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

33

9. i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Övergripande kommentar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till uppgiften

Ärenden som har med bostadsförsörjning att göra, strategiska eller mer av kortsiktig karaktär, har mycket hög prioritet i hela myndigheten. När ärenden som kopplar till bostäder kommer in går dessa i regel före andra ärenden. Vi har även utökat våra tidiga dialoger med kommunerna då vi ser att det har betydelse för utgången av ärendena, dessutom ökar transparensen och samarbetsklimatet mellan kommun och länsstyrelse.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Länsstyrelseinstruktion 6 §

34

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs.

Övergripande kommentar av resultat och måluppfyllelse i förhållande till uppgiften

Sammantaget bedöms länsstyrelsens miljömålsarbete under 2018 ha haft en mycket god måluppfyllelse. Kunskap om målens innebörd och länsstyrelsens arbete för att nå målen har spridits till nya grupper, som till exempel studenter på Linnéuniversitetet. Personalen

på länsstyrelsen har också erbjudits en ökad förståelse för hållbar utveckling genom övningar kopplade till Agenda 2030.

Årets arbete med indikatoruppföljning och miljömålsbedömningar har genomförts i samverkan med såväl några nya som mer erfarna samordnare för respektive miljömål. Miljömålsbedömningarna är presenterade på RUS webbplats. Pågående åtgärdsprogram för miljömålen i Kalmar län, 2016–2020, har följts upp genom enkät och därigenom utgjort underlag till årets miljömålsuppföljning. Kommunernas miljömålsarbete har stöttats genom nätverksträff under våren och telefonkontakter under hösten.

Länsstyrelsen har aktivt under våren och sensommaren deltagit i både planering och genomförande av Kalmarsundsveckan (även kallad Hållbarhetsveckan).

Vid tre olika tillfällen under hösten har studenter på Linnéuniversitetets olika program fått en föreläsning om miljömålssystemet och länsstyrelsens arbete med detta, liksom en orientering om hållbarhetsarbetet Agenda 2030. En kort informationsfilm om vad länsstyrelsen gör i förhållande till främst den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 har tagits fram och visats på länsstyrelsens Facebooksida (genom lucka 16 i årets julkalender).

Under våren genomfördes en mycket uppskattad orientering i Agenda 2030, ”Korten på bordet”, för inbjudna kommunpolitiker. Övningen har utvecklats och under hösten genomförts enhetsvis av all personal vid länsstyrelsen. Syftet har såväl varit att kartlägga länsstyrelsens arbete i förhållande till delmålen som att stärka personalens medvetande om Agenda 2030.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Länsstyrelseinstruktion 7 §

35

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap och den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet.

Genom sin verksamhet ska länsstyrelsen minska sårbarheten i samhället, bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Övergripande kommentar av resultat i förhållande till uppgiften

Länsstyrelsens förmåga att hantera skarpa händelser bygger dels på krishanteringsförmåga i egen organisation, men även på den gemensamma förmågan i länet - såväl i vardag som vid kris.

De senaste åren har länsstyrelsen arbetat intensivt med att utbilda i och implementera gemensamma grunder för ledning och samverkan. Likaså har vi lyft upp kriskommunikation som en naturlig del i krishanteringen. Flera aktörer i länet har tillsammans hanterat olika skarpa händelser, men även övat i regionala samverkansövningar. Kunskapsnivån inom krisberedskap, kriskommunikation och förhållningssätt till helheten ökar gradvis för varje år. Under året har vi utvärderat skarpa

händelser och övningar kontinuerligt. Detta har gett en bra bild över den gemensamma krishanteringsförmågan.

Länsstyrelsen har reviderat den regionala krishanteringsplanen utifrån praktiska erfarenheter. En viktig fråga har varit att på ett begripligt sätt beskriva hur gemensamma grunder för ledning och samverkan kan och ska fungera i verkligheten. Planen är i slutproduktion och kommer delas ut till aktörerna första kvartalet 2019.

Samverkan i länet är väl etablerad mellan aktörerna med god personkännedom mellan nyckelfunktionerna. Det har visat sig vara mycket viktigt att kunna samarbeta prestigelöst mellan olika organisationer och personer både vid skarpa händelser och i ordinarie linjearbete. Många organisationer i länet är relativt små. Uthålligheten vid intensiva händelser och utdragna händelser är begränsad då det finns få experter och nyckelfunktioner. I överenskommelsen för Krissamverkan Kalmar län har aktörerna enats om att alla ska stödja varandra vid händelser.

Det som aktörerna upplevt att de haft mest nytta av vid hantering av skarpa händelser har varit ”på-plats-samverkan”, regionala samverkansmöten och att Tib-kontakterna fungerat bra i länet. Tib-veckomöten har visat sig vara en grundrutin att utgå ifrån i samverkan. Det som vi gemensamt behöver bli bättre på är att hantera frågor om oro från allmänheten. Samtliga aktörer behöver arbeta vidare med hur det interna stödet till Tib-rollen ska utvecklas och hur kommunikatörer ska delta direkt vid uppstart. Utvärderingarna bekräftade även att vi behöver arbeta vidare med hur samverkan ska ske för att konkret hjälpa varandra på plats (ex mobila-team för kriskommunikation).

Under året har länsstyrelsen (genom beredskapsdirektör och handläggare) varit aktiva i arbetet med att ta fram vägledningen för utövande av länsstyrelsernas geografiska områdesansvar. Länsstyrelsen har där bidragit med erfarenheter från att samordna hantering av skarpa händelser i länet och från arbetet med att implementera gemensamma grunder.

Vad gäller samverkan i vardagen har länsstyrelsen tillsammans med aktörerna i länet sett över nätverken inom Krissamverkan Kalmar län. Länsstyrelsen har även tagit fram och förankrat en utvecklingsplan för länet där både krisberedskap och civilt försvar ingår 2019-2022. (se stycke 56, uppdrag 1,8). Länsstyrelsen bedömer att struktur för samverkan och planering är anpassad så långt det går utifrån uppdragen och de resurser som finns tillgängliga i länet.

Länsstyrelsens egen krishanteringsförmåga avgörs av att ordinarie linjearbete, krisorganisation och ledningsplatsen fungerar samtidigt. Länsstyrelsens linjeorganisation har under året hanterat både vattenbrist och foderbrist inom sina respektive verksamhetsområden med krisberedskapsenheten som stöd. Tib- och delar av krisorganisationen har hanterat skogsbränder och oljeutsläpp. Medvetenheten om krishantering och förmågan att samordna hela länsstyrelsen har ökat senaste åren. Vi håller oss även uppdaterade om aktuella frågor och mediebild genom löpande omvärldsbevakning.

Länsstyrelsens krisorganisation är dimensionerad för att hantera en kärnteknisk olycka. I dagsläget krävs dock ytterligare förstärkning för att klara uthålligheten under längre tid. För att förbättra samverkan med andra aktörer har nya funktioner, roller och uppgifter tillkommit. Att få till samverkan och ledning i fält är en nyckelfråga. Utvecklingsarbetet

för krisorganisationen sker parallellt med att länsstyrelsen analyserar hur krigsorganisation ska dimensioneras. Stor del av arbetet handlar dock om att upprätthålla befintlig förmåga som vi byggt upp senaste åren. Utbildningar för länsstyrelsens krisorganisation sker samordnat med utbildningar för länets aktörer.

Länsstyrelsens ledningsplats är i stort behov av modernisering. Arbetet skulle ha genomförts 2018, men blev uppskjutet av MSB och kommer att påbörjas 2019. Under 2018 har länsstyrelsen främst hanterat akuta åtgärdsbehov på ledningsplatsen.

För att kunna verka vid höjd beredskap är länsstyrelsen och aktörerna i länet beroende av att ordinarie krisberedskap fungerar vid störda förhållanden och med högre krav på sekretess. Likaså behöver alla aktörer öka kunskapen om sina roller vid höjd beredskap. Länsstyrelsen har 2018 satsat på att öka kunskapen inom säkerhetsskydd, civilt försvar, beredskapsjuridik och påverkanskampanjer (se stycke 86, uppdrag 3.12).

För hantering av risker och sårbarheter i länet är RSA-processen ett viktigt instrument. Länsstyrelsen använder den regionala RSA som underlagsmaterial för diskussion med aktörerna i länet. (se stycke 56, uppdrag 1.8). När länsstyrelsen granskar detalj- och översiktsplaner deltar handläggare från krisberedskapsenheten för att bedöma frågor om riskbild. Vid behov tar vi även stöd av räddningstjänsterna i länet.

Bedömning

Trots att samverkan i länet generellt är god och att länsstyrelsens krisorganisation är väl fungerande bedömer länsstyrelsen att det finns stora utvecklingsbehov inom området. Uthålligheten vid intensiva händelser och utdragna händelser är begränsad då det finns få experter och nyckelfunktioner i länet. Kriskommunikatörer är en tydligt begränsande faktor. Beroendekedjor inom samhället är komplexa och många privata aktörer, som idag inte ingår i krishanteringssystemet, berörs. Kravbilden har ökat och förväntas öka ju mer vi arbetar med civilt försvar.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

36

Övrig förvaltning

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Insatser inom vilt och rovdjursförvaltning

Under 2018 har samtliga Älgförvaltningsgrupper deltagit i den utbildning Länsstyrelsen ordnat för att gruppernas representanter ska ha en god förutsättning att genomföra sitt uppdrag. Löpande har Viltnytt, ett informationsblad, skickats ut till samtliga älgförvaltningsgrupper, älgskötselområden och viltförvaltningsdelegationen. Syftet är att informera om bland annat tidplaner, beslut och nya regler för att öka förutsättningarna för en välfungerande viltförvaltning.

Under 2018 minskade antalet angrepp på tamdjur orsakade av lodjur i jämförelse med föregående år. Inventering av lodjur med hjälp av viltkameror har använts under året och visat sig vara ett värdefullt komplement i inventeringen. Länsstyrelsen har under året

beslutat om skydds jakt på ett skadegörande lodjur samt fattat beslut om licensjakt under mars månad 2019 på tre lodjur.

Personal har under året genomgått flera utbildningar gällande besiktning av statens vilt, utbildning gällande rovdjur och kurs i besiktning av grödskador.

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 20*-21* exkl. 201*) ¹	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	2,3	1,6	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	2,5	2,5	2,9
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	7067	5211	4091
Antal ärenden, inkomna och upprättade	922	1089	1047
Antal beslutade ärenden	915	1126	1020
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	592	480	577

¹) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21). Detta gör att uppgifterna för åren 2016-2017 inte stämmer överens med vad som redovisades under Övrig förvaltning i årsredovisningarna för åren 2016-2017.

Kommentarer till tabellen

Ökning av årsarbetskrafter beror på att 2018 var ett valår. Detta har också medfört ökade verksamhetskostnader.

Samlad bedömning av resultat

Under 2018 minskade antalet angrepp på tamdjur orsakade av lodjur i jämförelse med föregående år. Inventering av lodjur med hjälp av viltkameror har använts under året och visat sig vara ett värdefullt komplement i inventeringen. Länsstyrelsen har under året beslutat om skydds jakt på ett skadegörande lodjur samt fattat beslut om licensjakt under mars månad 2019 på tre lodjur.

Personal har under året genomgått flera utbildningar gällande besiktning av statens vilt, utbildning gällande rovdjur och kurs i besiktning av grödskador.

Se avsnitt om allmänna val om bedömt resultat.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

37

Trafikföreskrifter

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 25*)	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,6	0,6	0,7
Årsarbetskrafter kvinnor	0,3	0,1	0,0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	857	550	708
Antal ärenden, inkomna och upprättade	144	127	129
Antal beslutade ärenden	125	148	117

Volym och kostnader (Avser verksamhet 25*)	2018	2017	2016
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Samlad bedömning av resultat

Ordinarie handläggare har under större delen av året arbetat med förberedelser och genomförandet av de allmänna valen. Under denna tid har två andra handläggare periodvis arbetat med 258-ärendena. Balansen av ärenden gällande permanenta trafikföreskrifter har ökat under de första tre kvartalen, till förmån för ansökningar om tillfälliga föreskrifter. Sista kvartalet har fokus legat på att arbetet med de permanenta trafikföreskrifterna.

Andra väsentliga prestationer och resultat under året har förutom en ökande mängd mindre tävlingar även genomfört tävlingen ”Ironman Sweden” med deltagande från hela världen. Aktiviteterna genererar mycket arbete med omfattande beslut om bland annat tillfälliga avstängningar av vägavsnitt på Öland och i Kalmar-trakten. Tävlingarna har haft en positiv effekt för såväl turistnäringen som för andra enskilda företag.

Utöver alla tävlingar har dessutom ansökningar om lokala trafikföreskrifter handlagts under året, både permanenta och tillfälliga

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

38

Nationella minoriteter

Övergripande kommentar av resultat, volym och kostnader i förhållande till uppgiften

Uppdraget om nationella minoriteter har redovisats enligt särskild ordning.

Under året har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med metodutveckling av ett rättighetsbaserat arbete för att synliggöra sambanden mellan olika rättigheter och diskrimineringsgrunder. Länsstyrelsen har gjort en översyn av både den interna och externa hemsidan utifrån tillgänglighetsaspekter och språk. Den externa hemsidan uppdateras kontinuerligt i förhållande till Stockholms läns arbete med nationella minoriteter. Information om nätverksträffar, kurser och utbildningar sprids i länet.

Volym och kostnader (Avser verksamhet 81*) ¹	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0	0	0
Årsarbetskrafter kvinnor	0	0	0
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	0	0	0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2	0	0
Antal beslutade ärenden	2	0	0
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹) I årsredovisningarna för åren 2016-2017 redovisades volym och kostnader för nationella minoriteter (VÅS 81*) tillsammans med volym och kostnader för mänskliga rättigheter (VÅS 82*). I denna tabell redovisas volym och kostnader för endast nationella minoriteter (VÅS 81*), varför uppgifterna för åren 2016-2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningarna för åren 2016-2017.

Kommentarer till tabellen

Arbetet med nationella minoriteter sker integrerat i arbetet med Mänskliga rättigheter. I föregående års tabeller redovisas uppdragen tillsammans, för utveckling under perioden se tabellen under avsnitt 38,5 Mänskliga rättigheter.

Samlad bedömning av resultat

Kalmar län har arbete kvar att göra när det gäller nationella minoriteter eftersom det finns utmaningar i att nå målgruppen och därigenom systematisera stödet. Det saknas även organisationer i länet att samverka med i frågan.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

38,5

Mänskliga rättigheter

Övergripande kommentar av resultat, volymer och kostnader i förhållande till uppgiften

Inom området mänskliga rättigheter finns även uppdrag som personliga ombud, utsatta EU/EES-medborgare, funktionshinderspolitik samt föräldraskapsstöd vilka redovisas i särskild ordning.

Under året har länsstyrelsen arbetat med att utveckla det stödjande, kompetenshöjande och strategiska MR-arbetet. Exempel på detta är utbildning om grundläggande mänskliga rättigheter för all personal, utbildning om normutmanande bilder internt och externt för länets kommunikatörer, genusmart och normutmanande föräldraskap samt om unga hbtq-personers villkor. Utbildningsinsatserna har lett till ökad medvetenhet och fördjupad kompetens.

Det stödjande arbetet har skett dels internt, men även externt och arbetas med intersektionellt tillsammans med det mer upparbetade jämställdhetsarbetet. Detta har resulterat i att MR som sakfråga har aktualiserats och systematiserats genom exempelvis checklistor och ökad medvetenhet.

Se även avsnitt 29 och 62.

Volymer och kostnader (Avser verksamhet 82*) ¹	2018	2017	2016
Årsarbetskrafter män	0,03	0,02	0,0
Årsarbetskrafter kvinnor	1	0,58	0,19
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1529	637	247
Antal ärenden, inkomna och upprättade	40	13	12
Antal beslutade ärenden	36	6	7
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	5
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3276	2885	2785

¹) I årsredovisningarna för åren 2016-2017 redovisades volymer och kostnader för nationella minoriteter (VÄS 81*) tillsammans med volymer och kostnader för mänskliga rättigheter (VÄS 82*). I denna tabell redovisas volymer och kostnader för endast mänskliga rättigheter (VÄS 82*), varför uppgifterna för åren 2016-2017 är omräknade jämfört med vad som uppgavs i årsredovisningarna för åren 2016-2017.

Kommentarer till tabellen

Antal ärenden som ej är beslutade inom två år beror på ansökningar om medel till personliga ombud, samt kompletteringar av dessa. Ärendena är öppna under den tid som kommunen ansöker och redovisar, vilket gör att ärendet är öppet under en längre tid. Övriga ärende rör egna upprättade vid exempelvis insamlande av lägesbildsunderlag samt arrangemang av konferenser.

Angående bidragsutbetalningar varierar dessa eftersom de beror på antal personliga ombud i länets kommuner. 2016 minskade årsarbetskraften på grund av vakans. Vidare har ett par nya uppdrag tillkommit, såsom funktionshinderspolitiken samt utsatta EU/EES-medborgare.

Samlad bedömning av resultat

Länsstyrelsen har påbörjat ett utvecklingsarbete med att systematisera ett tydligt och effektivt arbete inom mänskliga rättigheter. Under året har det skett en positiv utveckling när det gäller styrning och aktivt ägarskap när det gäller MR. Frågor om mänskliga rättigheter har fått utrymme i verksamheter på ett tydligare sätt än förevarande år.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Året i siffror i enlighet med regeringsbeslut S2012/4487/SFÖ

40

Tabell A – Verksamhetskostnader 2016–2018 Tkr

VÄS-kod	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2018	2017	2016
20-21, exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	5168	3752	2838
201 ¹⁾	Allmänna val	1848	140	36
25	Trafikföreskrifter m.m.	606	384	477
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9122	7860	6691
30	Regional tillväxt	715	1681	948
34	Infrastrukturplanering	244	216	614
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3948	3979	4005
41	Stöd till boende	2336	538	150
42	Energi och klimat	2681	1402	1819
43	Kulturmiljö	7587	8473	9201
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	15111	12917	10729
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6002	6203	5486
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	73488	45056	41678
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1643	1485	1203
53	Vattenverksamhet	21539	18916	16151
54	Mineral- och torvfyndigheter	5	4	1
55	Miljöfarlig verksamhet	6682	7193	6568
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	309	143	185

VÄS-kod	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2018	2017	2016
57	Föreerade områden, efterbehandling	2180	2323	1799
58	Restaurering	945	1063	1344
60	Lantbruk och landsbygd	29855	28946	28413
61	Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens läns)	0	0	0
62	Fiske	1814	945	1002
70	Folkhälsa	2443	2563	1590
80	Jämställdhet	2860	1689	1541
81	Nationella minoriteter	0	0	0
82	Mänskliga rättigheter	1217	454	175
85	Integration	2963	2547	2385
	Summa produktion	203313	160872	147032
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11908	11477	11570
11	Administration och intern service	38362	36661	36221
	Summa verksamhetskostnader exklusive resurssamverkan	253583	209009	194823
99	Resurssamverkan ²⁾	1018	573	50
	Totalsumma verksamhetens kostnader enligt resultaträkning³⁾	254601	209582	194873

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod (och tresiffernivå avseende VÄS 201 Allmänna val).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2016–2018 Tkr

De utökade verksamhetskostnaderna beror på fler uppdrag till länsstyrelsen, främst inom områdena krisberedskap, områdesskydd och vattenverksamhet.

41

Tabell B - Verksamhetskostnader 2018

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH-kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21, exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	5168	2,04	1899	3,80	7067	2,79
201 ¹⁾	Allmänna val	1848	0,73	745	1,49	2593	1,02
25	Trafikföreskrifter m.m.	606	0,24	250	0,50	857	0,34
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9122	3,60	3313	6,64	12435	4,91
30	Regional tillväxt	715	0,28	217	0,44	933	0,37
34	Infrastrukturplanering	244	0,10	89	0,18	332	0,13
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3948	1,56	1601	3,21	5548	2,19
41	Stöd till boende	2336	0,92	787	1,58	3124	1,23
42	Energi och klimat	2681	1,06	869	1,74	3551	1,4
43	Kulturmiljö	7587	2,99	2415	4,84	10002	3,95
45	Skydd mot olyckor,	15111	5,96	4116	8,25	19228	7,59

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2018

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH-kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
	krisberedskap och civilt försvar						
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6002	2,37	1940	3,89	7942	3,14
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	73488	28,98	7276	14,57	80764	31,89
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1643	0,65	679	1,36	2322	0,92
53	Vattenverksamhet	21539	8,49	6475	12,97	28015	11,06
54	Mineral- och torvfyndigheter	5	0,00	2	0,00	7	0,00
55	Miljöfarlig verksamhet	6682	2,64	2740	5,49	9423	3,72
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	309	0,12	125	0,25	434	0,17
57	Förorenade områden, efterbehandling	2180	0,86	858	1,72	3039	1,2
58	Restaurering	945	0,37	201	0,4	1146	0,45
60	Lantbruk och landsbygd	29855	11,77	10033	20,10	39889	15,75
61	Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00	0	0,00	0	0,00
62	Fiske	1814	0,72	349	0,70	2163	0,85
70	Folkhälsa	2443	0,96	756	1,52	3199	1,26
80	Jämställdhet	2860	1,13	740	1,48	3600	1,42
81	Nationella minoriteter	0	0,00	0	0,00	0	0,00
82	Mänskliga rättigheter	1217	0,48	312	0,63	1529	0,60
85	Integration	2963	1,17	1134	2,27	4098	1,62
	Summa produktion	203313	80,18	49925	100,00	253237	100,00
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11908	4,70				
11	Administration och intern service	38362	15,13				
	Summa verksamhetskostnader exklusive resurssamverkan	253583	100,00			253237	100,00
99	Resurssamverkan ²⁾	1018		346		1364	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen³⁾	254601				254601	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ⁴⁾						
	Nivå 1 (113-115)	27535	22,96				
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	10827	9,03				
	Nivå 3 (100-109)	11908	9,93				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	119919					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

⁴⁾ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell B - Verksamhetskostnader 2018

Då Kalmar är ett utpräglat jord- och skogsbrukslän finns de största verksamhetskostnaderna inom naturvård (51) och Jordbruk (60).

42

Tabell C – Årsarbetskrafter 2016–2018

VÄS-kod	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2018			2017	2016
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21, exkl. 201 ¹⁾	Övrig förvaltning	4,8	2,5	2,3	4,0	3,2
201 ¹⁾	Allmänna val	1,9	1,1	0,9	0,2	0,1
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,9	0,3	0,6	0,6	0,7
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12,5	11,3	1,3	12,1	9,8
30	Regional tillväxt	0,9	0,5	0,3	1,1	0,7
34	Infrastrukturplanering	0,3	0,1	0,2	0,3	0,6
40	Hållbar samhällsplanering och boende	5,0	2,7	2,3	5,2	5,3
41	Stöd till boende	3,0	2,9	0,1	0,7	0,2
42	Energi och klimat	3,3	1,2	2,1	1,8	2,2
43	Kulturmiljö	8,9	6,9	2,1	8,7	8,9
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	13,2	5,9	7,3	12,7	9,9
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6,9	3,6	3,3	7,5	6,4
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	28,0	13,3	14,7	24,7	22,7
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,5	2,3	0,2	2,2	1,9
53	Vattenverksamhet	22,8	12,9	9,9	19,4	17,6
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	10,2	6,6	3,6	10,8	9,8
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3
57	Förorenade områden, efterbehandling	3,2	1,9	1,3	3,4	2,8
58	Restaurering	0,8	0,5	0,3	1,1	1,2
60	Lantbruk och landsbygd	40,0	25,7	14,4	43,6	43,8
61	Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62	Fiske	1,3	0,0	1,3	1,4	1,3
70	Folkhälsa	2,6	0,8	1,8	2,6	1,5
80	Jämställdhet	2,3	2,3	0,1	1,8	1,7
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	1,0	1,0	0,0	0,6	0,2
85	Integration	4,5	4,5	0,0	3,7	3,1
	Summa produktion	181,4	110,6	70,8	170,6	155,9
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10,9	8,2	2,7	9,6	10,6
11	Administration och intern service	14,3	8,4	5,8	14,5	14,3
	Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	206,6	127,2	79,3	194,7	180,8
99	Resurssamverkan ²⁾	1,3	0,6	0,7	0,5	0,4
	Totalt antal årsarbetskrafter	207,8	127,8	80,0	195,2	181,2

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

43

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Tabell D – Representation

Kostnader för representation	2018		2017		2016	
	Totalt tkr	Per år kronor	Totalt tkr	Per år kronor	Totalt tkr	Per år kronor
Intern representation	262	1262	161	827	98	542
Extern representation	281	1351	265	1359	275	1517

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

44

Tabell E – Lokaler

Lokalkostnader	2018	2017	2016
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ¹⁾	1149	1138	1132
Lokalyta (m ²)	981	981	981
Lokalkostnad per m ² (kr)	1171	1160	1154
Lokaler²⁾			
Lokalkostnader (tkr)	9380	7846	9011
Lokalyta (m ²)	5791	5791	5433
Lokalkostnad per m ² (kr)	1620	1355	1658
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	45	40	50
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	28	30	30
Kontorslokaler³⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	5791	5791	5433
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	28	30	30
Summa lokalkostnader	10529	8984	10143

¹⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103.

²⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113.

³⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Inga stora förändringar har skett avseende lokaler under året.

45

Redogör även för planerade större lokalförändringar

Det finns inga planerade förändringar avseende lokaler av större karaktär.

46

Tabell F – Redovisning av ärenden 2018

(samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	25	115	152	225	67	0
Övrig förvaltning (20-21)	81	907	110	1012	86	2
varav Allmänna val (201)	9	81	14	97	7	0
varav Stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0
varav Kameraövervakning (211) ¹⁾	3	19	0	22	0	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	1	95	1	97	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	17	142	2	125	36	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och	152	1920	590	2373	289	6

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2018

A	B	C	D	E	F	G
allmänna veterinära frågor (28)						
varav Livsmedelskontroll (281)	1	113	56	157	13	0
varav Djurskydd (282)	138	1416	505	1845	214	6
varav Smittskydd (283)	8	177	7	181	11	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	5	126	15	117	29	0
Regional tillväxt (30)	17	24	2	15	28	6
Infrastrukturplanering (34)	4	23	1	25	3	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	105	1056	15	964	212	8
Stöd till boende (41)	367	621	0	628	360	3
Energi och klimat (42)	61	76	2	36	103	21
Kulturmiljö (43)	246	723	34	759	244	2
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	104	132	80	201	115	15
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	3	1	6	5	5	1
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	108	199	19	188	138	15
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	265	179	359	483	320	50
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	2	1	1	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	90	686	38	713	101	1
Vattenverksamhet (53)	201	380	51	364	268	36
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	86	241	17	252	92	5
Mineral- och torvfyndigheter (54)	1	5	0	6	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	147	498	71	563	153	6
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	76	368	66	429	81	2
Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)	18	157	1	157	19	1
Förorenade områden, efterbehandling (57)	60	69	11	77	63	15
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	22	53	4	51	28	3
Restaurering (58)	5	12	5	16	6	1
Lantbruk och landsbygd (60) ²	63	221	22	248	58	15
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601) ²	29	34	8	52	19	5
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)	16	212	7	223	12	0
Folkhälsa (70)	50	95	24	51	118	0
Jämställdhet (80)	3	9	19	23	8	1
Nationella minoriteter (81)	0	2	0	2	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	6	14	26	36	10	2

A	B	C	D	E	F	G
Integration (85)	38	67	35	91	49	3
Summa	2250	8544	1676	9604	2866	209
varav Vattenmyndighetens ärenden						
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	42	53	0	52	43	4

1) Ärendeslag 211 Ansökan om kameratillstånd har övergått till Datainspektionen fr.o.m. augusti år 2018.

2) Under 2018 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, vilket medför att delar av handläggningen ännu ej gått att genomföra och att rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) därmed inte är möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd och miljösättning för betesmarker och slätterängar. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2018 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarietjäningsystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2018

I Kalmar län lämnades 3042 st SAM-ansökan in. En ansökan består vanligtvis av ansökan om flera olika stödformer och betalas ut i flera omgångar, vilket medför att en enskild ansökan genererar ett flertal beslut. Inför 2017 kvarstod delar av handläggningen från 2015 och 2016 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2017 har Länsstyrelsen i Kalmar län fattat ca 16 162 stödbeslut i Jordbruksverkets IT-system Jordan och ca 986 stödbeslut i Jordbruksverkets äldre system Ararat. Alla dessa ärenden och beslut ingår inte i tabellen ovan. Den statistik som för närvarande går att få fram är inte fullständig utan omfattar enbart information om direktstöden; gårdsstöd, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare och nötsstöd. Den utgående ärendebalansen med avseende på direktstöden är till stor del orsakad av att Jordbruksverkets IT-system ännu inte är helt färdigbyggda. Det går till exempel i dagsläget inte att göra återkrav och många av de ansökningar som blivit uttagna för kontroll har fastnat i systemet och kan inte hanteras färdigt.

Trots att vissa moment har effektiviserats jämfört med tidigare hantering saknar många delar fortfarande fungerande IT-stöd, och de manuella, tidskrävande inslagen är omfattande. Delar av 2015, 2016 och 2017 års handläggning kommer att kunna slutföras först under 2018 och 2019. De olika handläggningmoment som kvarstår från tidigare år ökar komplexiteten och därmed även risken för fel och det krävs ett omfattande merarbete för att bibehålla god struktur och ordning i handläggningen.

Även hanteringen av landsbygdsstöden har fortsatt varit mer resurskrävande än normalt på grund av att arbetsmoment och rutiner såsom prioritering av ansökningar med poängsättning och urvalskriterier, rimlighetsbedömningar, samt utlysningar innebär ökade kostnader för hanteringen. De effektiviseringsvinster som förväntades åstadkommas genom digital hantering av ansökan äts upp av ökad administration inom andra delar, till exempel högre krav på utredning av LOU och ökade dokumentationskrav.

Kommentarer avseende sakområde 41:

Kolumn B: Det finns inte medel tillgängligt för att kunna ta beslut i 367 ärenden, eftersom vi inte fått någon tilldelning av Energimyndigheten/Boverket.

Kolumn D: Antal inkomna ärenden stämmer överens med antal inkomna ärenden som redovisats i ÅR2018. Se förklaring och statistik på verifikaten i ÅR2018.

Kolumn D: Vi har inte upprättat några egna ärenden. Vi tar endast beslut i inkomna, registrerade ärenden, vilka återfinns i Bofinc.

Kolumn E: Vi tagit gynnande beslut i 628 ärenden enbart gällande båda nya ärenden och utbetalningar.

Kolumn G: Vi väntar på att sökande ska komma in med ansökan om utbetalning av sitt projekt där av finns det ärenden som ej är beslutade och äldre än två år.

47

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2018

(samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D
Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden ¹⁾	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²⁾	Varav antal ändrade ärenden ³⁾
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)			
Övrig förvaltning (20-21)	19	8	2
varav Allmänna val (201)	1	0	0
varav Stiftelser (206)	0	0	0
varav Kameraövervakning (211) ⁴⁾	0	2	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	8	2	1
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	35	21	1
varav Livsmedelskontroll (281)	0	0	0
varav Djurskydd (282)	35	21	1
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	24	13	3
Stöd till boende (41)	0	0	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	1	1	1
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	1	2	0
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	27	16	6
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade	0	2	0

A	B	C	D
områden (51)			
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	12	12	3
Vattenverksamhet (53)	23	13	4
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	23	13	4
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	14	13	8
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	14	13	8
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	3	1	0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljörisikområden (575)	3	1	0
Restaurering (58)	0	0	0
Lantbruk och landsbygd (60) ⁵	9	4	1
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601) ⁵	7	4	1
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0
Fiske (62) ⁶	3	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	179	108	30
varav Vattenmyndighetens ärenden			
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	11	11	7

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och som överklagats till högre instans under år 2018.

²⁾ Avser ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under år 2018, oavsett vilket år överklagandet skickades in.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till Länsstyrelsens beslut.

⁴⁾ Ärendeslag 211 Ansökan om kameratillstånd har övergått till Datainspektionen fr.o.m. augusti år 2018.

⁵⁾ Till 2016 års årsredovisning var det inte möjligt att från Jordbruksverkets IT-system hämta ut fullständig statistik för (VÅS 622), hantering av stöd Havs- och fiskerifonden. Uppgifterna har för år 2017 och år 2018 gått att få fram varför värdena skiljer sig åt jämför med vad som redovisades i 2016 års årsredovisning.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2018

Att siffran visar noll gällande överklagade ärenden på område stöd till boende stämmer ej. Det har kunnat ske på grund av att överklagandena blivit felregistrerade från början och sedan inte upptäckts. Effekten är att vi tar fram rutiner för hur dessa ska registreras.

48

Tabell H – Handläggningstider

H – Ärendeslag med gemensamma mål		Mål dagar	Utfall %		
VÅS	Beskrivning	2016–2018	2018	2017	2016
202	Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	0	0	
204	Begravningsfrågor ¹⁾	45	0	0	
211	Ansökan om kameraövervakning ^{2, 12)}	120	67	17	98
212	Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	0	0	
282	Ansökan om tillstånd enligt 16 §	90	100	100	94

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2018

H – Ärendeslag med gemensamma mål		Mål dagar	Utfall %		
	Djurskyddslagen ³⁾				
282	Ansökan om förprovning djurstall ³⁾	56	100	99	94
282	Anmälningsärenden djurskydd	90	97	98	95
403	Överklagande av lov, förhandsbesked ^{4, 5)}	150	83	40	71
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder ^{4, 6)}	120	68	89	
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen ²⁾	180	84	39	64
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn ²⁾	180	57	33	67
525	Samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken	42	76	73	71
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ⁷⁾	21	100	99	96
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc) ^{3, 8)}	180	77	74	71
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	67	73	50
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	85	92	96
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	87	92	89
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{9, 10)}				
	Företagsstöd	180	8	12	16
	Projektstöd	180	43	12	22
	Miljöinvesteringar	180	33	18	0
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{9, 10)}				
	Företagsstöd	180	0	0	0
	Projektstöd	180	0	0	0
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{10, 11)}				
	Företagsstöd	120	69	12	42
	Projektstöd	120	83	35	100
	Miljöinvesteringar	120	74	7	0
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{10, 11, 13)}				
	Företagsstöd	120	0	50	0
	Projektstöd	120	0	0	0
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	94	95	92
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	95	84	100

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Nytt ärendeslag med gemensamma mål från och med år 2016.

³⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

⁴⁾ Uppdrag 3.47 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2018 (uppdrag 3.13 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2017 vilket hänvisas till i uppdrag 3.48 i regleringsbrev för år 2018).

⁵⁾ För år 2016 ingick bygglov 40322 i dessa ärenden, men fr o m 2017 har de urskiljts från övriga lov och fått en egen uppföljning.

⁶⁾ Nytt mål om 120 dagar fr o m år 2017.

⁷⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁸⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁹⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

¹⁰⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS. Endast ett företagsstöd har beslutats i Havs- och Fiskeriprogrammet av Länsstyrelsen i Kalmar län 2018, orsaken är i huvudsak att det inkommit få ansökningar i åtgärden och att dessa beslutas centralt. Under 2018 har fokus legat på utbetalning och de projekt som fick prioriteras ned tidigare år då framför allt investeringsstöd till företag och beredbandsstöd prioriterats vilket förklarar att måluppfyllelsen för företagsstöden minskat.

¹¹⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader. Inget ärende om utbetalning i Havs- och Fiskeriprogrammet har handlagts på Länsstyrelsen i Kalmar län 2018.

¹²⁾ Har övergått till Datainspektionen fr.o.m. augusti år 2018.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell H – Handläggningstider

Landsbygdsprogrammet öppnade för ansökningar om företagsstöd för djurstallar och projektstöd för bredband i september 2014 och från 2015 för övriga stödformer. Fiskerifonden öppnade för ansökningar 2015. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om ansökan om stöd i landsbygdsprogrammet öppnade inte förrän vintern 2015/2016 och för fiskerifonden kunde länsstyrelserna börja ta beslut först efter Jordbruksverkets avropsbeslut i september 2016. Länsstyrelserna har haft en ackumulerande ärendebalans från programmets start, vilken nu minskat och rutiner har reviderats av Jordbruksverket för att snabba upp hanteringen. Men ju fler äldre ärenden som hanteras ju sämre handläggningstid blir det. Detta förklarar den låga måluppfyllelsen.

Ansökan om utbetalning

Gällande utbetalningar av landsbygdsstöd så öppnade möjligheten för kund att söka delutbetalning och förskott i april 2016 och slututbetalning i maj 2016. Länsstyrelsens möjlighet att besluta om förskott/delutbetalningar öppnade sommaren 2016 och först i december 2016 kunde beslut om slututbetalning ske i alla stödformer. Inom Havs- och fiskefonden fattar Jordbruksverket såväl beslut på länsstyrelsens handlagda ansökningar som utbetalar medel.

Återrapporteringskrav i regleringsbrev 2018

Här rapporteras de mål och återrapporteringskrav och uppdrag som ska redovisas i årsredovisningen i enlighet med regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende länsstyrelserna, ändringsbeslut 2018-12-18.

Utan angivet departement

49

1.1 Länsstyrelserna ska ha en god informations säkerhet och verka för att informations säkerhetsarbetet bedrivs enhetligt och samordnat. För frågor om informations säkerhet, med koppling till länsstyrelsernas gemensamma it-verksamhet, ska styrning, struktur, prioriteringar och ansvars fördelning vara tydlig.

Länsstyrelserna ska på en övergripande nivå redovisa hur informations säkerhetsarbetet fortskrider.

Åtterrapporering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Ett enhetligt och samordnat informations säkerhetsarbete

Länsstyrelserna etablerade under 2017 ett program för gemensam verksamhetsutveckling (PKR). Programmet genomförs under perioden 2018 till 2020. Syftet är att stärka varje länsstyrelses förmåga att genomföra sina uppgifter i händelse av samhällsstörningar samt inför och under höjd beredskap. Bland effektmålen finns att öka verksamheternas förmåga att säkerställa tillgänglighet, konfidentialitet, riktighet och spårbarhet i hanteringen av informationen. Programmets insatser under 2018 har haft stort fokus på informations- och IT-säkerhet, särskilt vad beträffar styrningen och ansvaret för länsstyrelsernas gemensamma verksamhet.

Länsstyrelserna har i maj 2018 bildat en nationell organisation för det gemensamma arbetet med dataskydd, NOD. Verksamheten ska utifrån den nya dataskyddsförordningen till varje länsstyrelse ge råd, utbilda, utveckla och övervaka behandlingarna av personuppgifter. Utöver detta har landshövdingarna gemensamt beslutat att inrätta en annan gemensam funktion med uppgiften att ta fram och förvalta rekommendationer för länsstyrelsernas gemensamma informations säkerhet. Denna verksamhet startar den 1 januari 2019 och har sin placering i anslutning till NOD.

Länsstyrelserna har också fastställt vad den gemensamma informations säkerheten omfattar. Den nya funktionens rekommendationer ska avse frågor rörande modeller för klassning av information, policy och användarriktlinjer för informations säkerhet samt riktlinjer för systematiskt och riskbaserat arbete med informations säkerhet.

Rekommendationerna är inte bindande för den enskilda länsstyrelsen, men ska omhändertas i de egna interna föreskrifterna på myndigheten. Den enskilda länsstyrelsen kan ställa högre krav på informations säkerheten om myndighetschefen bedömer att behov för detta finns, om åtgärden inte riskerar att påverka andra länsstyrelser negativt. Två centrala arbetsuppgifter för den gemensamma funktionen är att stödja och utbilda länsstyrelserna i systematiskt informations säkerhetsarbete och att följa upp länsstyrelsernas samlade efterlevnad av rekommendationerna och årligen rapportera resultatet till landshövdingemötet.

Informationssäkerhet i länsstyrelsernas gemensamma IT-system

Även styrningen av den gemensamma IT-säkerheten har reglerats under 2018.

Länsstyrelserna har tillsammans förtydligat Länsstyrelsen i Västra Götalands ansvar för denna. Myndigheten ska, genom IT-avdelningen, ta fram och förvalta riktlinjer och villkor för länsstyrelsernas gemensamma IT-säkerhet. Arbetet ska ske i samråd med den nya funktionen för länsstyrelsegemensam informations säkerhet. Till ansvaret har också relevanta befogenheter kopplats för att underlätta arbetet med länsstyrelsernas gemensamma IT-säkerhet. Inom ramen för PKR har också flera utvecklingsinsatser

startats på IT-avdelningen för att införa teknik som ska stödja länsstyrelsernas medarbetare avseende informationssäkerhet. Parollen är att det ska vara ”lätt att göra rätt”.

En väsentlig del av länsstyrelsernas stödsystem förvaltas i ett gemensamt förvaltningsobjekt (FO). Varje FO har en utpekad objektägare som ansvarar för att relevanta författningar och andra regler omhändertas när systemdelarna konstrueras och förvaltas. Under 2018 har länsstyrelserna förtydligat innebörden av detta objektägaransvar. Myndighetsledningen för en länsstyrelse som är objektägare till ett FO ska också se till att bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete i förvaltningen av detta. Berörda länsstyrelser ska också uppfylla de villkor för IT-säkerhet som IT-avdelningen utfärdar för konstruktion av IT-system.

Beskrivning av egna insatser/prestationer

Under 2018 har en digital samordnare anställts. I rollen ingår att vara samordnare för informationssäkerhet och dataskydd på länsstyrelsen i Kalmar. Samordnaren har drivit ett projekt som innebär att skapa en ny mappstruktur på den gemensamma lagringsplatsen med enhetsbeteckningen G. Den nya mappstrukturen är uppbyggd efter VÄS-koder för att få en fungerande och lättanvänd struktur. I nya mappstrukturen läggs fokus på tillgänglighet, riktighet, konfidentialitet, sårbarhet och rättssäkerhet. Projektet kommer att slutföras under 2019.

En arbetsgrupp med en representant per enhet har tillsats för att förmedla information mellan alla enheter när det gäller informationssäkerhet, dataskydd och projektet omstrukturering av G. Arbetsgruppen leds av den digitala samordnaren och det som tas upp i arbetsgruppen förmedlar representanterna vidare till sina respektive enheter.

En intern grupp för säkerhetssamordning har skapats för att på ett systematiskt sätt hantera interna säkerhetsfrågor. Gruppen ska samordna frågor om informationssäkerhet, säkerhetsskydd, säkerhet och krisorganisation. I gruppen finns representanter från länsledningen, personalchef, kommunikationschef, beredskapsdirektör samt säkerhetsskyddschef och informationssäkerhetssamordnare.

För att höja kunskapsnivån om informationssäkerhet har samtliga medarbetare genomfört en datorstödd informationssäkerhetsutbildning för användare (DISA). Disa är en utbildning framtagen av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

50

1.2 Länsstyrelsernas samverkan kring digitaliseringsarbetet ska, i den utsträckning som det är ändamålsenligt, bidra till enhetliga och samordnade processer. Samverkan ska ta sin utgångspunkt i regeringens mål för digitalisering om en enklare vardag för medborgare och företag, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet, högre kvalitet och effektivitet i verksamheten samt i en för länsstyrelserna gemensam digital strategi.

Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits och göra en övergripande bedömning av hur målet för samverkan kring digitalisering har uppfyllts.

Åtterrapporering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Länsstyrelserna gör den övergripande bedömningen att målet för samverkan kring digitalisering har uppfyllts. Nedanstående exempel visar på att enhetlighet och samordnade processer gradvis har ökat under året.

Länsstyrelserna har i samverkan tagit fram en gemensam digital strategi som beslutades av landshövdingarna den 8 november. Strategin kommer att utgöra grunden för det fortsatta gemensamma digitaliseringsarbetet. Under 2018 har länsstyrelserna bland annat anslutit sig till mina meddelanden och tagit fram en helt ny extern webb för att bättre möta behov ifrån medborgare och företag. Under 2018 har åtta nya standardiserade e-tjänster tagits fram, däribland e-tjänsten Försäkrans enligt lönegarantilagen, som förenklar för medborgaren och effektiviserar länsstyrelsernas handläggning.

Därutöver har länsstyrelsen i ett samarbete med Riksantikvarieämbetet tagit fram ensade handläggprocesser inom området kulturmiljö och utifrån dessa processer utvecklat ett nytt handläggningsstöd. Tillsammans med Skogsstyrelsen har länsstyrelserna samarbetat med att utveckla en samlad digital tjänst för skogliga ärenden.

Digitalisering och tillgängliggörande av Länsstyrelsernas vattenarkiv är ett pågående projekt som genomförs för att förbättra service och tillgänglighet, ensa arbetssätt och tekniska lösningar samt säkerställa ett långsiktigt bevarande av material. Det pågående projektet kring tillgängliggörandet av öppna data för att underlätta andras innovation har precis gått över i en tydligare genomförande fas.

Länsstyrelserna deltar därutöver i hög grad i flera sektorsmyndigheters uppdrag såsom exempelvis Lantmäteriet och samhällsbyggnadsprocessen samt Jordbruksverkets och dess utveckling av stödsystem inom landsbygdsområdet.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

51

1.3 En god förvaltningskultur ska genomsyra länsstyrelsernas verksamhet. Länsstyrelserna ska fortsätta arbeta med att bidra till samt höja kunskapen om god förvaltningskultur vid länsstyrelserna. Ledarskapets och medarbetskapets betydelse och rollen som statstjänstemän ska vara i fokus.

Länsstyrelserna ska redovisa en översiktlig bedömning av vilka resultat som arbetet har gett.

Återrapportering och bedömning av resultat

En god förvaltningskultur grundar sig på ett väl genomarbetat och ständigt pågående arbete med värdegrunden. Detta är en del i den utbildning vi genomför fyra gånger per år för våra nyanställda.

Under första halvåret arbetade ledare och medarbetare vidare på värdegrundsarbetet som intensifierades under 2017. Enheterna har diskuterat den statliga tjänstemannarollen utifrån myndighetens fyra värdeord; effektivitet och service, respekt för lika värde, legalitet och objektivitet. Diskussionerna har lett till en fördjupad förståelse för hur värdeorden påverkar det egna arbetet i gruppen. Ett antal tvärspektoriella arbeten har genomförts för att bredda vi-känslan på myndigheten.

Länsstyrelsen Kalmar län har även under året deltagit aktivt i Tillitsdelegationen nätverk. En grupp på myndigheten bestående av länsråd, enhetschefer, HR-strateg och medarbetare har deltagit på nätverkets träffar och sedan fört hem arbetet till myndigheten genom information till chefsgruppen och alla medarbetare. Under december deltog myndighetens chefer på en föreläsning med Louise Bringselius. Detta arrangerades tillsammans med cheferna på eHälsomyndigheten. Effekten av detta arbete är att vi har ständigt uppe diskussioner om värdegrund och tillit.

En av avdelningarna har redan tidigare testat flera medarbetarsamtal per år för att arbeta med ett nära ledarskap. Detta gav ett gott resultat och vi har nu infört ”job-chat” på hela myndigheten. Dessa utförs cirka fem till sex gånger per år och är korta avstämningar i förhållande till mål, verksamheten och hur man mår. Detta har uppfattats positivt bland medarbetare, ledare och fackliga representanter.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

52

1.4 Arbetsmiljön i staten ska vara god. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att minska sjukfrånvaron i myndigheterna.

Sjukfrånvaron har under året legat över målet och mer än hälften utgörs av orsaker som med säkerhet inte är arbetsrelaterat. Vi har under året haft en bra dialog mellan rehabiliteringsansvarig chef och företagshälsovård. Vidare har vi haft en tät kontakt med huvudskyddsombud för att säkerställa att rätt åtgärder vidtas och Försäkringskassan har på plats genomfört utbildning för att öka kunskapsnivån hos chefer och skyddsombud. Totalt sett har det saknats resurser internt för att bedriva ett aktivt arbete för att minska sjukfrånvaron. Tidigare trender att kvinnor i större utsträckning än män är sjukskrivna håller i sig.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

53

1.5 Länsstyrelserna ska, i samverkan med andra aktörer inom länen, verka för att målen i Agenda 2030 nås samt sprida information om Agenda 2030-arbetet på regional och lokal nivå.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Under våren genomfördes en mycket uppskattad orientering i Agenda 2030, ”Korten på bordet” på residenset, för inbjudna kommunpolitiker.

Övningen har utvecklats i syfte att öka medvetenheten om Agenda 2030 hos all personal på länsstyrelsen och under hösten har enhetsvisa övningar genomförts. Syftet har varit att såväl kartlägga länsstyrelsens arbete i förhållande till delmålen som att stärka personalens insikter om sitt eget arbete i förhållande till Agenda 2030.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Finansdepartementet

54

1.6 Länsstyrelserna ska redovisa hur de vid upphandlingar som överstigit gällande tröskelvärden har arbetat med att uppfylla de nya kraven på kollektivavtalsenliga villkor som följer av 17 kap. 2–5 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Länsstyrelsen är i de upphandlingar som omfattas av de aktuella bestämmelserna skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal om det är behövligt och det går att fastställa arbetsrättsliga villkor. Information om dessa bestämmelser har under året implementerats i länsstyrelsens befintliga mall för upphandling över tröskelvärdet. För att kunna möta de krav som ställs i LOU har länsstyrelsen även träffat avtal med Länsstyrelsen i Stockholms län om upphandlingsstöd från enheten för ekonomi och upphandling bland annat när det gäller genomförande av upphandlingar över tröskelvärdet. Kraven på kollektivavtalsenliga villkor gäller upphandlingar som har påbörjats efter den 1 juni 2017. Länsstyrelsen har efter detta datum endast haft ett fåtal upphandlingar som omfattats av de nya bestämmelserna. I dessa få upphandlingar har sådana krav ställts där det har bedömts vara behövligt och i övrigt möjligt utifrån gällande upphandling. Vid behövlighetsbedömningen och vid kravställningen har Upphandlingsmyndighetens digitala vägledning tillämpats. Länsstyrelsen har även strävat efter att i samtliga fall där ramavtal funnits tillgängliga via avropa.se, avropa från dessa avtal i de fall länsstyrelsens behov överensstämmer med ramavtalet.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Justitiedepartementet

56

1.8 Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunerna i deras utövande av det geografiska områdesansvaret, samt i arbetet med att stärka kopplingen mellan de åtgärder som planeras och de åtgärdsbehov som identifierats i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser.

Återrapportering och bedömning av resultat

Länsstyrelsen har tillsammans med aktörerna i länet sett över nätverken inom Krissamverkan Kalmar län. Ett nytt chefsforum startades under året för att stödja chefer (bland annat kommunchef) inom krisberedskap, säkerhetsskydd och civilt försvar. Vi har även skapat nya nätverk för säkerhetsskydd, informationssäkerhet, operativa frågor och näringsliv som alla ska vara igång 2019. Det finns redan nätverk för kriskommunikatörer, räddningschefer och säkerhetssamordnare samt för sakområde övning/utbildning, tekniskt ledningsstöd och kärnenergiberedskap. Samtliga kommuner deltar i ett regionalt råd (OmRådet), som är sammanhållande forum för alla nätverk i Krissamverkan Kalmar. Länsstyrelsen lägger upp mötena i rådet utifrån de frågor och behov som kommunerna och aktörerna lyfter. Vid mötena utvärderas alltid inträffade händelser utifrån ett samverkansperspektiv. Dessutom summerar länsstyrelsen vad som är på gång i andra län eller på nationell nivå som är viktigt för kommunerna att ha koll på. Kommunerna kan genom OmRådet och nätverken ta stöd av varandra och samordna sig med andra regionala aktörer.

Länsstyrelsen har sammanställt de utvecklingsområden som kom fram vid utvärderingen av kärnkraftsövningen KKÖ17 och som är gemensamma för flera aktörer i länet. Länsstyrelsen utvärderade, tillsammans med aktörerna, sommarens hantering av skogsbränder och andra händelser. De samlade erfarenheterna har länsstyrelsen använt som underlagsmaterial för den gemensamma planeringen kommande år och för att revidera olika planer och analyser. Länsstyrelsen har anpassat den nya regionala krishanteringsplanen så att den blir ett stöd för kommunerna i deras arbete vid skarpa händelser. (Se stycke 35).

Länsstyrelsen omvärldsbevakar kontinuerligt och sammanställer varje vecka ett nyhetsbrev som skickas ut till aktörerna i länet. Kommunerna får på så sätt veckovis länksamling med aktuella frågor och mediebilderna som stöd i sitt arbete.

Under året färdigställde länsstyrelsen en ny mall/struktur för kommunernas rapportering av risk- och sårbarhetsanalys (RSA) 2019. Mallen bygger på den regionala analysen och är sorterad på typhändelser. Mallen kommer att underlätta för kommunerna att hjälpa varandra med analysarbetet för respektive typhändelse. Det kommer även bli lättare för länsstyrelsen att sammanställa och prioritera gemensamma åtgärdsbehov från kommunerna. Vid uppföljningsbesök lyfter alltid länsstyrelsen att det är viktigt att kommunen kontinuerligt ska följa upp behov av åtgärder från RSA-processen.

Under hösten tog länsstyrelsen fram ett upplägg för hur vi gemensamt med kommunerna ska kartlägga samhällsviktig verksamhet. Tanken är att vi sektorsvis ska bygga upp kunskap och analysera vilka verksamheter som är samhällsviktiga och vad de är beroende av. Under 2019 ska livsmedelssektorn analyseras utifrån en gemensam metod.

Följande övning- och utbildningsdagar har länsstyrelsen ordnat under året för att stödja aktörerna i länet:

- Tib-dag med fokus storskalig olycka och gemensamma grunder
- Sant och falskt – en dag om ryktesspridning och påverkanskampanjer
- Ölandsbroövning – en seminariedag om konsekvenser av ett långvarigt avbrott på bron
- Kvartalsövningar – praktisk hantering av Rakel och WIS för nybörjare
- Utbildningar inom civilt försvar – se avsnitt 86,5 A.

Inför ansökan av krisberedskapsmedel 2019-2022 tog länsstyrelsen fram en utvecklingsplan för Krissamverkan Kalmar län. I planen ligger stor vikt på att utveckla generell krishanteringsförmåga i länet och fördjupa arbetet med gemensamma grunder på olika nivåer. Stöd till kommunerna är en central fråga i planeringen. Under våren 2019 ska även en fyraårig övning- och utbildningsplan för länet bli klar. Länsstyrelsen sammanställer årligen detaljerade tidslinjer för alla gemensamma aktiviteter i Krissamverkan Kalmar som kommunerna kan delta i.

En viktig del i länsstyrelsens stöd till kommunerna har varit att öka medvetenheten på ledningsnivå i kommunerna. Länsstyrelsen har i flera nätverk, framförallt chefsforum, och vid uppföljningsbesök och enskilda samtal diskuterat med kommunerna om att de behöver fördela arbetsuppgifterna inom krisberedskap och civilt försvar på fler personer.

Bedömning

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att kommunerna i länet har en bra grund att utgå ifrån för sin planering kring geografiskt områdesansvar. Däremot behöver flera kommuner utöka sin bemanning inom verksamhetsområdet. Det finns även en tydlig struktur för hur åtgärdsbehov kan lyftas fram i RSA och/eller olika nätverk/mötesforum så att de kan prioriteras och följas upp gemensamt. Det finns dock utvecklingsbehov hos kommunerna i hur de arbetar med RSA-processen och hur åtgärdsbehov kan hanteras på ett strukturerat sätt i länet. Det samma gäller för kartläggning av samhällsviktig verksamhet där många privata aktörer som är inblandade.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

57

1.9 Länsstyrelserna ska redovisa användningen av de medel, om 36 000 000 kronor, som tillförts myndigheterna 2018 för att förstärka totalförsvaret, mot bakgrund av bl.a. den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet.

Åtterrapporering

I arbetet med att förstärka totalförsvaret har länsstyrelsen utgått från högre regional grundsyn och prioriterat områdena säkerhetsskydd, informationssäkerhet och intern kunskapsuppbyggnad. Länsstyrelsen har anställt en informationssäkerhetssamordnare och förstärkt personalmässigt inom säkerhetsskydd. Vad som gjorts inom dessa områden verksamhetsmässigt se avsnitt 49 och 86,5 A.

En intern grupp för säkerhetssamordning har skapats för att på ett systematiskt sätt hantera interna säkerhetsfrågor. Gruppen ska samordna frågor om informationssäkerhet, säkerhetsskydd, säkerhet och krisorganisation. I gruppen finns representanter från länsledningen, personalchef, kommunikationschef, beredskapsdirektör samt säkerhetsskyddschef och informationssäkerhetssamordnare.

Länsstyrelsen har under året utbildat ett 60-tal medarbetare i heldagsutbildningar inom totalförsvaret och påverkanskampanjer. Utöver det har samtliga medarbetare informerats om säkerhetsskydd och informationssäkerhet kontinuerligt vid gemensamma möten.

Länsstyrelsen har använt medel för att förbättra sin förmåga för säker förvaring och hantering av sekretesshandlingar och hemliga uppgifter. Fler säkerhetsskåp och dokumentförstörare har köpts in. Länsstyrelsen har även förstärkt det fysiska skyddet kring länsstyrelsens ledningsplats och skaffat Rakel till länsledningen.

Viss del av medlen har sparats till 2019 för att finansiera den utökade bemanningen inom informationssäkerhet och säkerhetsskydd.

58

1.10 Länsstyrelserna ska senast den 31 december 2018 krigsplacera den personal som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Arbetet ska ske med utgångspunkt i 16 § förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap samt 4 och 6 §§ förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap. Under arbetet ska samverkan ske med Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.

Åtterrapporering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Länsstyrelsen har krigsplacerat samtlig tillsvidareanställd personal. Arbetet genomfördes i olika steg med flera olika informationstillfällen där både länsledning, chefer och medarbetare fick tillfälle att ställa frågor. Länsstyrelsen har även tagit fram nya rutiner för in- och utplacering av anställda.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Kulturdepartementet

Kulturmiljö

59

1.11 Länsstyrelserna ska redovisa hur myndigheterna, inom de olika delarna av verksamheten, verkar för att uppnå de nationella kulturmiljömålen. Länsstyrelserna ska analysera och redovisa utvecklingsmöjligheter för det tvärssektoriella samarbetet vad gäller bl.a. värdering av kulturmiljö i olika processer och kulturmiljöperspektivet i miljö kvalitetsmålen omhändertas. Länsstyrelserna ska särskilt redogöra för hur arbetet med att överbygga eventuella konflikter mellan naturvårdsintressen och kulturmiljöintressen vid hantering av småskalig vattenverksamhet utvecklas. Länsstyrelserna ska även redogöra för hur kulturmiljö samt plan-, bygg- och bostadsfrågor hanteras samlat inom länsstyrelserna för att stödja kommunernas arbete med att tillvarata kulturmiljövärden vid planering och bostadsbyggnad.

Åtterrapporering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Överlag är resultatet bra. Det finns på länsstyrelsen en vilja och ambition att ta med och verka för kulturmiljövärdena, se mer nedan. Detta leder till att kulturmiljövärden i länet synliggörs genom olika verksamheter. Flera enheter har haft aktiviteter som direkt eller indirekt arbetar mot de nationella kulturmiljömålen, men de anser att kulturmiljövärden själva deltar i för liten utsträckning. Bra interna dialoger inom till exempel vatten- och

samhällsbyggnadsenheterna leder till att kulturmiljöfrågorna dels är naturliga på agendan och dels leder till ökad kunskap och hänsyn till kulturmiljövärdena, vilket i sin tur är en del i måluppfyllelsen.

Inom landsbygdsprogrammet har åtgärder, framförallt stöd till hembygdsgårdar, gårdesgårdsbyggande, hamling, ängsslåtter samt kurser och rådgivning i olika kulturmiljöer verkat i riktning mot de nationella kulturmiljömålen. Även projektstöden inom landsbygdsprogrammet, till exempel *Stöd till investeringar för utveckling av natur- och kulturmiljöer* är syftet att restaurera, bevara och nyttja kulturmiljöer. Stöd ges till bland annat att restaurera traditionella byggnader, återskapa trädgårds- och parkmiljöer, till- och ombyggnad samt restaurering av byggnader som har ett historiskt värde för lokalsamhället och en social funktion i bygden.

I åtgärdsprogrammet för hotade arter (ÅGP) tas hänsyn till kulturmiljöer. Programmet bidrar till ett bevarande av kulturmiljöer, till exempel genom att röja fram fornlämningar i en restaurerad betesmark.

När naturreservat ska bildas beskrivs även kulturmiljövärdena och det anges om särskild skötsel krävs. Informationen, guidningarna med mera innehåller också kulturhistoriska berättelser. Vid underhåll av statens byggnader inom skyddade områden används vid behov bebyggelseantikvarisk expertis. Även i arbetet med grön infrastruktur fångas många kulturmiljöaspekter upp, särskilt kopplat till det biologiska kulturarvet. Ett annat exempel är en lokal naturvårdsatsning (LONA), där en naturguide tagits fram som lyfter fram flera kulturmiljöer.

Länsstyrelsen har genom samverkan och finansiering av en inventerare av kulturhistoriskt värdefulla miljöer vid vattendrag bidragit till att öka kunskapen om kraftverk, kvarnmiljöer och dammar. Ärenden som berör sådana anläggningar går alltid på internremiss. Vi söker samsyn om hur kulturmiljöer vid vatten på bästa sätt kan samverka med målet att klara naturmiljöer och miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Kulturmiljöperspektivet i miljö kvalitetsmålen tas om hand särskilt tydligt i arbetet med landsbygdsprogrammet, dess kurser, stöd och målet ett rikt odlingslandskap. I arbetet med god bebyggd miljö deltar kulturmiljö, likaså i målet levande sjöar och vattendrag.

Kulturmiljöenheten erbjuds alltid att delta i planprocesserna för detalj- och översiktsplaner, så internt arbetar vi gemensamt för att stödja kommunerna och ta tillvara kulturmiljövärdena vid planering och bostadsbyggande. Dessutom deltog både länsarkitekt och länsantikvarie i en workshop, där Boverket, Riksantikvarieämbetet och Sveriges kommuner och landsting stod som inbjudare. Syftet var att identifiera nivån på en kommande utbildning i plan- och bygglagen och kulturmiljölagens andra kapitel om fornlämningar kopplat till planprocessen. Utbildningen är planerad till 2019 och har både kommunala och statliga tjänstepersoner samt politiker som målgrupp.

Arbetet med att överbrygga eventuella konflikter mellan naturvårdsintressen och kulturmiljöintressen bedrivs på flera plan. På nationell nivå bedrivs samverkan och pilotprojekt, bland annat ett i Emån. Kulturmiljöfrågorna är en del av frågeställningen. Vattenenheten har även i syfte att ha bra underlag inför prövningarna i Nationell plan och finansierat kulturmiljöinventering inom avrinningsområdet. Vattenenheten har deltagit i dialog med den småskaliga vattenkraften, särskilt Alsteråns Kraftverksförening, där vi

tillsammans med Miljöfonden startat upp ett pilotprojekt kring samverkan inför prövning. Här är kulturmiljöfrågorna kopplat till kraftverken högt på agendan.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

60

1.12 Länsstyrelserna ska redovisa hur myndigheterna strategiskt verkar för att uppnå de nationella kulturmiljömålen i samverkan med lokala och regionala aktörer samt nationella myndigheter. Samspelet och dialogen avseende kommunala och regionala kulturmiljöunderlag, handlingsplaner och strategier, inklusive de regionala kulturplanerna och de regionala utvecklingsstrategierna, ska särskilt belysas.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Genom att initiera, ge bidrag till, aktivt verka för och under aktiviteter som berör kommuner, hembygdsföreningar, privata aktörer och en intresserad allmänhet är resultatet gott och har fått stor genomslagskraft. Eftersom vi medverkat till mötesplatser för både professionella och ideella sektorn (byggnadsvårdsmässa, kulturarvsseminarium, hearing, guidningar) skapas forum för kunskapsutbyte, dialog och ”skatteåterbäring” där medborgarna gratis kan ta del av olika kulturmiljöaktiviteter. Ett tillgängligare kulturarv är en del av den nationella måluppfyllelsen. Gratis informationsmaterial kring ett av länets profilområden, Glasriket, har lett till stor efterfrågan och stolthet i ett delvis tynande rike under omdaning. Ett gott samarbete inom landsbygdsprogrammet har satt fokus på kulturmiljöerna i länet, som både fått bidrag och förbättrade eller nya funktioner, vilket har lett till att byggnader och miljöer som annars skulle förfallit, fått nytt liv. Dialogen och bidragen till olika kommunala kulturmiljöunderlag har lett till ett politiskt uppvaknande i kulturmiljöfrågan, både positivt och negativt. Vissa ser potentialen i kulturarvet, andra oroas över ökade kostnader.

Exempel på aktiviteter som genomförts under året är en byggnadsvårdsmässa på en hembygdsgård som också är byggnadsminne. Mässan berättar inte bara om ett hållbart samhälle med hantverk, trädgård och byggnadsvård utan gav grunden till att utveckla området som besöksmål och fungera som mötesplats för medborgarna att diskutera kommunens nya kulturmiljöprogram.

Ett fortsatt internt samarbete kring Landsbygdsprogrammet (hembygdsgårdar samt utveckling av kulturmiljöer), där statlig medfinansiering krävs, har lett till fortsatt förvaltning och förmedling av länets kulturarv och den lokala historien. Alla som sökt bidrag i tid har beviljats det. Länsstyrelsens årliga kulturarvsseminarium, som framförallt vänder sig till den ideella sektorn, drog rekordpublik med 265 personer 2018. Seminariet har blivit en viktig plattform och mötesplats, för oss, länets museer, kommuner och konsulter.

Ett viktigt förankringsarbete inför bildandet av länets första kulturresevat genomfördes genom att bjuda in grannar, föreningar och kommun för att inhämta kunskap från alla håll. Vi har även fortsatt stödja utvecklingen av Unika historiska Kalmar Öland, där tanken är att skapa berättelser som knyter ihop besöksmål och regionen med världen genom den senaste tekniken. I samband med ett behov av kunskapsuppbyggnad kring *slagfältshistoria* vid Kalmar slott, har de arkeologiska undersökningarna, genomförda under

sommarsäsong, kunnat följas av allmänheten i badkläder. Även särskilda guidningar och seminarier har genomförts.

I ett samarbete med Länsstyrelsen i Kronobergs län har serien med kulturhistoriska guideskrifter över Glasrikets glasbruksorter kompletterats med nio nya skrifter. Varje skrift presenterar en ort med dess byggnader och historia. Totalt finns nu 20 guider som är tillgänglighetsanpassade och nedladdningsbara på de båda länsstyrelsernas webbplatser. Sammantaget belyser skrifterna hur avgörande glasnäringen varit för att forma sydöstra Smålands landskap och kultur. Genom guideskrifterna kan var och en göra utflykter i och komma till insikt om denna region och dess speciella kulturarv, oavsett om det är deras hemmamiljö eller besöksdestination. Skrifterna har tryckts i en mindre gratisupplaga som fördelats på länsstyrelserna, berörda kommuner, läns museer och hembygdsföreningar, samt ägarna till glasbruken.

Fyra kommuner har fått bidrag till att ta fram kulturmiljöprogram. Underlagen kommer att ge en bättre utgångspunkt i planering av exploateringar eller andra åtgärder som kan påverka kulturhistoriskt intressanta miljöer samt ge invånare och besökare en bättre möjlighet att ta del av ny kunskap om sin hemtrakt och besöksmål. Genom att länsstyrelsen har visat på vikten av kulturmiljöunderlag både genom möten och information och medel så har det underlättat att få politiskt gehör för resten av finansieringen.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Mänskliga rättigheter

62

1.14 Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § 5 förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Länsstyrelserna ska redovisa samarbetet med andra berörda myndigheter och de åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med ovanstående frågor. De åtgärder som har vidtagits för att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter ska redovisas särskilt av respektive länsstyrelse. Länsstyrelserna ska också redovisa hur åtgärderna bidragit till genomförandet av Agenda 2030.

Återrapportering och bedömning av resultat

Länsstyrelsen har under året arbetat fram verktyg som ska ge stöd för personal gällande att arbeta rättighetsbaserat samt arrangerat en utbildningsdag kring grundläggande mänskliga rättigheter för all personal.

Agenda 2030 kopplas i hög grad samman till arbetet med jämställdhet, mänskliga rättigheter och social hållbarhet genom den tvärssektoriella arbetsgrupp som finns internt. Arbetsgruppens mål är att i högre grad än tidigare synliggöra och förtydliga arbetet med hållbar utveckling. Arbetet har resulterat i en tydligare styrning och organisering av de tvärssektoriella perspektiven och kommer att ge konkret effekt på sikt genom att hållbarhetsperspektiv finns med kopplat till enhetsspecifika uppdrag och i deras uppföljning.

Länsstyrelsen har genomfört stödjande insatser gentemot kommuner genom kommunbesök där enheten för social hållbarhet haft strategiska samtal kring hur ett rättighetsbaserat arbetssätt har bäring på andra områden och vilka specifika utmaningar som finns för respektive kommun.

Vidare har länsstyrelsen bjudit in kommunledningar för strategiska samtal med specifikt fokus på hbtq-frågor vilket resulterat i beslut om tre länsgemensamma utmaningar; systematik, kompetensutveckling och styrning. Dessa ska vara vägledande i kommunernas arbete med handlingsplaner för att förbättra villkor för hbtq-personer i länet. Som ett stöd för detta arbete samordnar länsstyrelsen ett nätverk för samordnare inom folkhälsa och HR.

Sammanfattningsvis har länsstyrelsen påbörjat ett utvecklingsarbete med att systematisera ett tydligt och effektivt arbete inom mänskliga rättigheter. Under året har det skett en positiv utveckling när det gäller styrning och aktivt ägarskap när det gäller MR. Frågor om mänskliga rättigheter har fått utrymme i verksamheter på ett tydligare sätt än förevarande år.

Se även avsnitt 29 samt 38,5.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Miljö- och energidepartementet

Det regionala klimatanpassningsarbetet

63

1.15 Länsstyrelserna ska redovisa vilka insatser som har genomförts med anledning av uppgiften att samordna det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet. Med utgångspunkt från de regionala handlingsplanerna för klimatanpassning ska redovisningen omfatta vilka insatser som görs på länsstyrelserna och hos kommunerna i länet, vilken effekt länsstyrelserna bedömer detta får för länets anpassning till ett förändrat klimat och hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:10 Klimatanpassning under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Åtterrapporering och bedömning av resultat

Den regionala handlingsplanen är en vägledning för regionala och lokala aktörer att aktivt möta klimatförändringar. Nedan listas pågående och avslutade åtgärder som skett under året där länsstyrelsen medverkat. De åtgärder i handlingsplanen som är avslutade och klara samt redovisade i tidigare årsredovisningar är ej medtagna.

5.1 Tvärsektoriell hantering

Åtgärder 5.1.1 och 5.1.2 Länsstyrelsen ingår tillsammans med regionförbund, regionalt näringsliv och politiker i en klimatkommision som har till uppgift att skynda på det arbete som måste göras för att nå de mål som satts upp i den regionala energi- och klimatstrategin.

Klimatkommissionen arbetar för Klimatsamverkan Kalmar län, det vill säga den tjänstemannagrupp inom kommun, landsting, regionförbund och länsstyrelse som länsstyrelsen samordnar inom områdena energi och klimatanpassning.

Klimatkommissionen tar varje år fram en handlingsplan för hur arbetet ska bedrivas efter det att åtgärder diskuterats och prioriterats i referensgruppen.

Effekterna av arbetet är att åtgärdsbehov i klimatanpassningsarbetet kan diskuteras direkt med berörda beslutsfattare inom kommuner, landsting, näringsliv etc. De medverkar i prioriteringen av det regionala klimatanpassningsarbetet och påvisar de behov som de tycker är mest angeläget.

Åtgärd 5.1.3 Länsstyrelsen har en intern klimatanpassningsgrupp med representanter från alla länsstyrelsens enheter

Effekten blir att länsstyrelsens klimatanpassningsarbete blir en integrerad del av länsstyrelsens vanliga arbete vilket leder till bättre underlag för hur klimatanpassningsarbetet ska prioriteras inom olika sektorer.

Åtgärd 5.1.6 Flera kommuner i länet har påbörjat ett arbete om att göra klimatanpassningsplaner. Kalmar, Mörbylånga och Oskarshamns kommuner arbetar med sina handlingsplaner.

Effekt: Lokala handlingsplaner för klimatanpassning visar på det samlade behovet av klimatanpassningsåtgärder som finns hos kommuner, prioritering mellan åtgärder och vilka samordningsmöjligheter som finns.

5.2 Planeringsunderlag

Åtgärd 5.2.12 analys av lågområden i länet som riskerar att översvämmas vid skyfall

Effekt: Lågpunktsanalys för tätorter medför att kommunerna bättre kan ta hänsyn till översvänningsrisker från skyfall vid fysisk planering

5.3 Fysisk planering.

Åtgärd 5.3.16 Försäkringsbolag sprider information om klimatanpassade åtgärder till alla privata villaägare i länet

Effekt: Länsstyrelsen har i samarbete med ett försäkringsbolag tagit fram information kring klimatförändringar, hur man begränsar sina utsläpp samt hur man kan anpassa sig till ett förändrat klimat.

Åtgärd 5.3.17 Flera av kommunerna har ett klimatanpassningsperspektiv vid detaljplanering med grönytor, öppna diken och genomsläppliga ytbeläggningar.

Effekt: Planering med hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat skapar resilienta städer och är en förutsättning för att undvika kostnader och åtgärder i framtiden.

Åtgärd 5.3.18 Inventering av hus i riskområden för översvämning eller stigande havsnivåer

Effekt: Länsstyrelsens GIS-skikt för översvänningsrisker utifrån stigande havsnivåer visar på vilka samhällsviktiga byggnader, bostadshus och industrier som riskerar hamna under vatten utifrån olika havsnivåer, vilket är ett viktigt planeringsinstrument för kommuner att ta hänsyn till vid fysisk planering.

5.5 Dricksvatten, dagvatten och avloppssystem

Åtgärder 5.5.27 och 5.5.28 Öka kunskapen om vattensystemen med fokus på sårbarheter för att säkra vattentillgång och kvalitet.

Effekt: Länsstyrelsen har i samarbete med länsstyrelserna i Kronoberg och Blekinge tagit fram en klimatanalys kring hur stora grundvattentäkter i länet förväntas påverkas av ett förändrat klimat.

Åtgärd 5.5.28 Främja arbetet med att dämna upp och skapa våtmarker så att ytvattnet stannar kvar och infiltrerar ner i jordlagren och berggrunden. På så sätt minskar och fördröjs avrinningen och grundvattenbildningen ökar. Särskilt viktigt är det i de torrare delarna av länet, det vill säga Öland och fastlandets kustområden

Effekt: Minska på risker för torka både vad gäller grundvatten som markytetorka och gynna den biologiska mångfalden.

Åtgärd 5.2.32 Kommunerna beaktar klimatförändringarna i de kommunala dagvattenstrategierna

Effekt: Länsstyrelsen har tagit fram rekommendationer för dagvattenhantering, vilket leder till bättre hänsyn i frågan vid kommunal planering

5.6 Miljöfarlig verksamhet inklusive riskobjekt och förorenade områden

Åtgärder 5.6.36 När länsstyrelsen granskar kommunala planer är beaktandet av klimatförändringar för bland annat miljöfarliga verksamheter en av de frågor länsstyrelsen tar upp.

Åtgärd 5.6.38 Kommunerna utreder, vid planering av byggnation nära eller i spridningsområdet från ett förorenat område, spridningsrisken i ett framtida klimat samt byggnationens påverkan på spridningsrisken. Detta utreds tidigt i planprocessen.

Effekt 5.6.36 och 5.6.38: Genom att beakta hur klimatförändringar förväntas påverka förutsättningarna för spridning av miljöfarliga ämnen i planprocessen ökar möjligheterna att ta hänsyn och planera för eventuella miljöeffekter.

5.7 Skogsbruk

Åtgärder 5.7.39 Länsstyrelsen har under året haft riktad information till skogsstyrelsen om vad ett förändrat klimat kan innebära för skogsnäringen.

5.7.41 Skydd/hänsyn som bibehåller möjligheter till bevarande av skyddsvärda skogslevande arter och som underlättar förskjutningar i deras utbredningsområden.

Effekter 5.7.39 och 5.7.41: Bättre information till skogsägare om vilka risker ett förändrat klimat förväntas innebära för skogsbruket medför att medvetenhet och kunskap kring hur man bör planera skog för att undvika klimatrelaterade skogsskador ökar. Länsstyrelsens arbete med GI leder till bättre planeringsunderlag för klimatanpassning av skogsbruk.

5.8 Jordbruk

Åtgärd 5.8.45 Jordbrukshandläggare har fått riktad information om vilka risker ett förändrat klimat förväntas medföra för jordbruket.

Effekter: Information om vad klimatförändringarna förväntas medföra för risker för jordbruket ökar medvetenheten om vilka åtgärder som behöver vidtas för att mildra eller motverka förutsägbara skaderisker.

Åtgärd 5.8.47 Planläggning av platser för anläggning av bevattningsdammar.

Effekt: Minskar risken för torka och grundvattenbrist.

Åtgärd 5.8.52: Nya riktlinjer för byggnationer av djurstallar, till exempel ändrade ventilationskrav.

Effekt: Jordbruksverket har tagit fram rekommendationer kring effekter av klimatförändringar och förslag till klimatanpassning av djurstallar, vilket leder till att medvetenheten ökar kring nödvändiga åtgärder av klimatanpassning vid nybyggnationer av djurstallar.

5.9 Fiske och vattenbruk

5.9.56 och 5.10.57 Skörda alger och vass, metoder för hantering av algblomning.

Effekt: Ett förändrat klimat medför ökad tillrinning vintertid med risk för ökat närsaltsläckage till Östersjön. Genom att skörda vass så bidrar man till att näringsämnen tas bort.

5.10 Turism och friluftsliv

5.10.60 Riktad information till näringsliv hur klimatförändringar kan påverka deras verksamhet, till exempel en temadag. Länsstyrelsen har haft riktad information till näringsliv vid olika föreläsningar kring klimatförändringar och klimatanpassning vilket ökat kunskapen kring risker och sårbarheter med ett förändrat klimat.

Effekt: Bättre medvetenhet hos näringslivet kring förutsägbara effekter av ett förändrat klimat.

5.12 Kulturmiljö

Åtgärd 5.12.68 Utifrån kartanalyser, befintlig kunskap och inventeringar definiera vilka kulturmiljöer och lämningar som kan antas vara särskilt utsatta ur ett klimatförändringsperspektiv.

Effekt: Genom att ha kunskap kring vilka effekter klimatförändringar har på länets kulturmiljöer kan man planera och prioritera åtgärder samt beräkna det samlade åtgärdsbehovet.

5.14 Kommunikationer

Åtgärd 5.14.77 Granskning av planer utifrån ett klimatförändrings- och klimatanpassnings-perspektiv pågår, som del av länsstyrelsens planarbete.

Effekter: Hänsyn tas till klimatförändringar vid framtagande av olika planprogram.

5.15 Översvämning vid vattendrag

Åtgärd 5.15.80 och 5.8.47 Vid skapande av våtmarker är länsstyrelsen med och tar fram lämplig lokalisering.

Effekter: Våtmarker skapas där de fungerar bäst i landskapet som översvänningsområde och kväve-fosforfälla.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Efterbehandling av förorenade områden för bostadsbyggande

64

1.16 Länsstyrelserna ska redovisa arbetet med att identifiera förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder. Av redovisningen ska särskilt framgå hur länsstyrelserna informerat kommunerna och andra aktörer om möjligheterna till bidrag samt en uppskattning av när områden är aktuella för bidrag. Arbetet finansieras delvis från anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Återrapportering och bedömning av resultat

Under 2018 har länsstyrelsen fortsatt sitt aktiva arbete för att identifiera förorenade områden som kan vara lämpliga att sanera för byggande av bostäder. Länsstyrelsen har fokuserat på att följa upp och fortsätta det föregående årets omfattande informationsarbete, samt på att identifiera aktuella områden för bidrag och kartlägga vilket stöd som behövs för att få fram fler ansökningar. Länsstyrelsen har därefter prioriterat att lägga upp en strategi för det kommande vägledningsarbetet utifrån kommunernas önskemål och behov. Målet är att fler ansökningar ska komma in för sanering av förorenade områden i länet och samtidigt bidra till ett ökat bostadsbyggande.

Under 2018 har bidrag beviljats för att sanera ett förorenat område för bostadsbyggande i länet, nämligen Fredriksskans i Kalmar kommun (beslut Naturvårdsverket 12 april 2018, som vidareförmedlades till kommunen i beslut från Länsstyrelsen den 4 maj 2018).

Länsstyrelsen har arbetat med att informera kommunerna och fört en dialog om bidraget och aktuella objekt genom kommunbesök. Kalmar kommun besöktes den 22 februari och Nybro kommun den 15 oktober. På dessa kommunbesök gav länsstyrelsen information om bidraget, svarade på frågor samt hänvisade till de nationella vägledningsmaterial som finns om bidraget.

Som uppföljning till föregående års intensiva informationsarbete om bidraget, och för att kunna identifiera vad länsstyrelsen kan hjälpa kommunerna med, skickade länsstyrelsen ut en enkät till länets kommuner. Enkäten specialanpassades för varje kommun med avsikt att få fram detaljerade uppgifter om alla objekt som tidigare angetts som aktuella, eller eventuellt aktuella, för bidraget. Tillkomna objekt och en uppskattning i tid när de kan bli aktuella efterfrågades också. Önskemål om vägledning och i sådana fall vilken typ av vägledning utgjorde andra frågor i enkäten. Länsstyrelsen efterfrågade också om, och hur, kommunerna själva arbetar med att identifiera förorenade områden som kan bli aktuella för bidraget. Enkäten skickades till kontaktpersonerna för bidraget i kommunerna. För att öka medvetenheten hos olika aktörer om bidraget skickades enkäten även till stadsarkitekter, planchefer och andra berörda chefer, samt till respektive kommuns

allmänna e-postadress. Enkät svar inkom från alla kommuner i länet och dessa sammanställdes. Utifrån enkät svaren har länsstyrelsen kartlagt vilket behov av stöd som finns och tagit fram en strategi för arbetet. Länsstyrelsen kommer bland annat att besöka flera kommuner 2019 och informera via nyhetsbrev.

Informationsutskick om bidraget till kommunerna har även skett två gånger under året (21 juni och 12 december i form av EBH-nytt, vilket är ett nyhetsbrev om förorenade områden som länsstyrelsen tar fram). I det senaste utskicket återkopplade länsstyrelsen till enkäten och besvarade vanligt förekommande frågor så som vilka grundkriterierna för bidraget är, hur ansökningsprocessen ser ut och när ansökan kan skickas in. I nyhetsbrevet uppmanades kommunerna att bolla frågor med EBH-gruppen på länsstyrelsen under tiden som ansökningar tas fram, så att de får hjälp med att göra ansökan komplett utifrån kriterierna för bidraget.

Länsstyrelsen har genom årets arbete och enkät svaren identifierat nio förorenade områden som lämpliga att sanera för bostadsbyggande. För år 2019 är följande områden aktuella: Trädgårdsmästaren i Hultsfreds kommun, Kv. vid Fyrklövern i Emmaboda kommun, Nya verkstaden ”Brända Tomten” i Högsby kommun, Arvid Johanssons sågverk och Gökälunds Handelsträdgård i Torsås kommun samt området Forellen i Kalmar kommun. För delar av Mörbylånga hamn i Mörbylånga kommun och delar av Rosenfors industriområde i Borgholms kommun kan det kanske bli aktuellt med bidragsansökan 2019 enligt respektive kommun.

För år 2020 - 2021 är tre områden aktuella för bidragsansökan: Herrstorpet i Hultsfreds kommun, Karlbergs Bilaffär i Vimmerby kommun och ett område vid Tombstone i Högsby kommun.

Kommunerna har angett att ytterligare sex områden möjligtvis kan bli aktuella, men länsstyrelsen har trots förfrågning inte fått en tidsuppskattning av kommunerna för dessa: Kv. Laxen i Oskarshamns kommun, Brädholmen i Oskarshamns kommun, Olssons hytta i Nybro kommun, Yttre hamnen i Borgholms kommun, Bergkvara hamn i Torsås kommun och Kushagsslätten – Mudden i Mönsterås kommun.

Länsstyrelsen kommer att fortsätta dialogen och samverka med berörda aktörer för att både de i närtid aktuella områdena och de som möjligtvis kan bli aktuella för bidraget kan komma vidare i arbetet med ansökningarna.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Naturvård

65

1.17 Länsstyrelserna ska redovisa de insatser som gjorts för att samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Redovisningen ska omfatta hur länsstyrelserna, i syfte att minska ärendebalanserna, har arbetat med att slutföra ärenden om naturreservat. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur, anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur och anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Naturskydd

Områdesskydd

Kalmar län berörs inte i samma utsträckning som övriga län när det gäller hur länsstyrelserna arbetat med att slutföra ärenden om naturreservat i syfte att minska ärendebalanserna. Länet saknar i princip ”ryggsäck”, det vill säga sedan länge inköpta eller intrångsersatta fastigheter där reservatsbeslut inte är klara. Tvärtom behöver Kalmar län nå uppgörelser inom fler objekt innan vi kan slutföra ärenden om naturreservat. Under 2018 har det därför varit fortsatt prioriterat att nå fler överenskommelser om intrångsersättning eller köp för att kunna komma till beslut om naturreservat, snarare än att minska ärendebalanser.

Under 2018 har arbetet med att bilda naturreservat, vilket omfattar inventering, avgränsning, markägarförankring samt upprättande av beslut och skötselplan bedrivits i 15 områden. Vid detta arbete har överenskommelser om intrångsersättning och köp träffats för 262 hektar till en kostnad av nästan 31 miljoner kronor. Av denna areal är 217 hektar produktiv skogsmark. De intrångsersatta eller inköpta arealerna är ännu inte formellt skyddade genom reservatsbeslut. Anledningen är främst att för låg andel per objekt nått uppgörelser.

I Kalmar län är 16 654 ha (2,3 procent av länets produktiva skogsmarksareal) formellt avsatt som naturreservat varav 12 855 ha (1,8 procent av länets produktiva skogsmarksareal) har föreskrifter som ger fullgott skydd för skogen.

Under 2018 har arbetet med att teckna ett flertal naturvårdsavtal bedrivits i en värdefull del av kustek-skogen söder om Borgholm. Området innehåller miljöer som ädellövskog, hasselbestånd, strandängar och rikkärr. En artrik flora och fauna med ett flertal rödlistade arter främst bland insekter, svampar och kärlväxter förekommer.

Vid 2018 års slut finns i länet två nationalparker, 208 naturreservat (inklusive naturvårdsområden) varav nio är kommunala och 119 fågel- och sälskyddsområden, varav fyra områden har till syfte att skydda säl, samt 212 naturminnen. Totalt omfattas 65 207 ha i länet av ovan nämnda områdesskydd.

Marint områdesskydd

Under 2018 har medel avsatts i Kalmar län specifikt för arbete med marint områdesskydd. Detta har möjliggjort att ett 10 000 ha stort område utanför Ölands södra udde med mycket höga naturvärden, opåverkade och skyddsvärda naturtyper nu är långt framskridet i processen för reservatsbildning.

Länsstyrelsen har genom riktade SÅP-medel startat två projekt under 2018 som ska öka det marina kunskapsunderlaget i länet. I det ena projektet har det samlats in kunskapsmaterial i fem skyddade marina områden med syfte att kunna beskriva och utveckla skötsel- och bevarandeplaner. Arbetet ingår i länsstyrelsens marina arbete med mål- och kunskapsuppbyggnad för att förbättra förvaltningen av kust och hav utifrån en adaptiv förvaltningsmetodik med utgångspunkt i Natura 2000, Grön infrastruktur, Oskar och Helcoms terminologi och klassificering.

Länsstyrelsen har också påbörjat ett projekt med länets kustkommuner som ska öka kunskaperna om framför allt grunda vikars miljö och hur befintliga redskap som miljömål, miljöbalken och PBL kan användas för att tillse ett hållbart nyttjande av grunda ekosystem. I projektet fungerar länsstyrelsen som samordnare och hanterar medel och expertkunskaper.

Under året har länsstyrelsen gjort inköp av och utbildat sig i ny tillgänglig drönarteknik, som förenklar fältarbeten, inventeringar och guidningar under vattnet.

En satsning har också gjorts för att öka friluftslivet och den allmänna kunskapen om marina naturvärden genom att anlägga två snorkelleder som ska vara tillgängliga under sommarmånaderna.

Projektet knyter an till olika delar av länsstyrelsens uppdrag så som att förstärka och öka skydd av marin miljö, öka kunskapsunderlag i marina områden, grön infrastruktur i marin miljö och friluftslivsuppdraget.

Länsstyrelsen i Kalmar har även deltagit i det länsövergripande samarbetet om regionala handlingsplaner för marint områdesskydd, som Havs- och vattenmyndigheten samordnar.

Detaljerad redovisning av årets insatser för marint områdesskydd sker till Havs- och Vattenmyndigheten och Naturvårdsverket.

Friluftsliv

En stor del av länsstyrelsens breda verksamhet påverkar arbetet med friluftsliv direkt eller indirekt. Länsstyrelsen har en samordnare för friluftslivsarbetet och fokus för årets insatser har varit att bibehålla en god dialog med länets aktörer och stimulera till en hållbar besöksnäring med friluftslivet som bas.

Under året har EU-projektet SB WELL (Wellbeing Tourism in the South Baltic Region – Guidelines for Good Practices & Promotion) startat och kommer att beröra flera av de nationella friluftslivsmålen. Projektet, som är treårigt, sker i samarbete med bland annat Linnéuniversitetet och fyra andra Östersjöländer. Samarbetet med regionförbundet har fortsatt med bland annat workshop för hållbar besöksnäring för länets kommuner och dialog om utveckling av länets cykel-, paddel- och vandringsleder.

I januari lanserades den regionala skogsstrategin för Småland och friluftslivsfrågorna har där en given plats. Under året har smålandslänen beviljats bidrag för att stärka förutsättningarna för friluftsliv genom att gemensamt anordna träffar om allemansrätten. Arbetet har startats och kommer fortsätta under 2019. I arbetet med skyddad natur läggs stor vikt på friluftslivet och tillgänglighet och under 2018 arrangerade Länsstyrelsen i Kalmar en sydlänsträff för de som arbetar med områdesskydd inom länsstyrelserna där bland annat friluftslivsfrågorna var en viktig del. Tillgänglighet för alla har i år även lyfts på ett strategiskt samtal om funktionshinder som landshövdingarna i Kronobergs och Kalmar län bjöd in till där även friluftslivsfrågorna var representerade.

Detaljerad redovisning av årets insatser för genomförandet av friluftslivspolitiken sker till Naturvårdsverket.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med åtgärdsprogrammet för hotade arter (ÅGP) utförs på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 2003. Kalmar län berörs av en stor andel av dessa nationella

program och har nationellt ansvar för framtagande och genomförande av tolv åtgärdsprogram. Samtliga dessa program är nu fastställda av Naturvårdsverket; fönstervingespinnare (2004), korthalsad majbagge (2005), spansk fluga (2006), vädnnätfjäril (2009), svampar i kalkrika, ädellövbärande fodermarker (2009), större ekbock (2009), storviol (2011), ängshök (2011), långhorningar i hassel och klen ek (2013), långbensgroda (2013), stäppfingersvamp (2014), alvarlarvmördare (2015) och skrärande gräshoppa (2015). Samtliga program är aktiva och löpande.

I Kalmar län finns flest arter med åtgärdsprogram i hela landet. Resurserna är knappa och anslaget från Naturvårdsverket täcker högst tio procent av det arbete som länet skulle behöva utföra enligt de fastställda programmen. Trots det nationella arbete med prioritering av arterna som pågår, har vi långt ifrån de resurser som krävs för att klara Sveriges mest hotade arter.

Arbetet med hotade arter är komplext och kräver tvärsektorielt arbete inom länsstyrelsen samt även med externa samarbetspartners som till exempel Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Trafikverket, kraftledningsbolag, skogsbolag, länets kommuner samt ett flertal ideella organisationer.

Den akut hotade större ekbocken förekommer endast på Öland i Norden. Inom ramen för ÅGP påbörjades 2012 ett arbete med att föda upp arten ex situ. Under 2018 gjordes den första återetableringen på fastlandet. Tio hanar och 20 honor fick friheten i Björnö naturreservat.

Bredbandad ekbarkbock är ytterligare en hotad skalbagge där åtgärder gjorts även under 2018. Denna skalbagge finns bara kvar på Djurgården i Stockholm, men under de senaste åren har en odling skett på Nordens Ark. 2017 gjordes en första återetablering av arten i Björnö naturreservat i Kalmar län och denna fortsatte under 2018. Under 2018 sattes 112 vuxna individer från odlingen ut i Björnö reservatet.

Minst 75 procent av de svenska ängshökarna förekommer på Öland. Under 2000-talet har arten minskat kraftigt från cirka 45 till cirka 25 par på Öland. De senaste åren har arten dessutom valt att i huvudsak häcka i åkermark (vall) i stället för de mer naturliga miljöerna tokbuskmarker och agmyrar. Häckning i vall misslyckas alltid och i värsta fall dödas även honan vid första slättern i maj månad, eftersom hon ofta ligger kvar på äggen. De senaste fem åren har länsstyrelsen anlitat en person för att kunna spara häckningsytor i åkermark. De berörda lantbrukarna har erbjudits ersättning för merarbete och utebliven skörd. Under 2018 försökte 28 par ängshök häcka på Öland; 23 par i åkermark, tre i agmyr och två i ölandstok på Stora alvaret. Tolv eller tretton par lyckades med sin häckning, sex av dessa fanns i åkermark. Avtal om ersättning för merarbete och utebliven skörd tecknades med tio lantbrukare. Totalt kom 31 ungar på vingarna, varav 19 producerades i de sex sparade åkermarksrutorna. Detta ger ett genomsnittligt häckningsresultat på cirka 2,5 ungar per par (i åkermark hela 2,7 ungar per skyddat par). Detta är ett fantastiskt resultat med tanke på att 2017 producerades endast 0,8 ungar per skyddat par. Förklaringen till detta glädjande resultat är sannolikt att vi i år hägnade in de sparade åkermarksytorna med elnät för att minska den annars mycket höga predationen av ägg och/eller ungar. Detta visade sig vara mycket effektivt.

Under året gjordes en större restaureringsinsats i Rostitåkten på Öland. Bestånd av den invasiva främmande arten parkslide grävdes bort, tallskog har avverkats/ryckts upp och avbaning av matjord har gjorts över cirka en hektar. Restaureringen har gjorts för att

gynna hotade arter som är beroende av bar sand och solexponering för sin överlevnad. Åtgärden kommer bland annat att gynna öländsk kamklobagge (starkt hotad) som här finns på sin enda lokal i Sverige. Exempel på andra arter som förväntas gynnas är storkägelbi (akut hotad), stortapetserarbi (nära hotad), klinttapetserarbi (sårbar) och fransig stjälnörksvamp (starkt hotad).

Veronikanätfjäril är den mest hotade av landets dagfjärilar, som i Sverige bara finns på två lokaler. Den lokal som hyst flest individer hittills finns i Kalmar län. Kraftiga vildsvinsböcker i ängsmarkerna under vintern och torkan under sommaren var troligen orsaken till att det i juni endast flög sex individer på den lokal som finns i länet. Ägg från två honor samlades in, vilka föds upp på Nordens Ark. Resultatet av denna uppfödning kan förhoppningsvis förstärka populationen under 2019. En rikkärrsinventering kunde äntligen, tack vare våtmarkssatsningen, genomföras 2008 på Kalmar läns fastland. Rapporten redovisar 16 intressanta medelrika och rika kärr samt källor, främst i Vimmerby kommun. Behovet av restaurerings- och skötselåtgärder redovisades, och dessa kommer, om ÅGP-medlen tillåter att genomföras under 2019.

Liksom säsongen 2017 gjordes en tidig utsättning (23 augusti) vid Högbyhamns fågelskyddsområde av 2 152 grönfläckiga paddor, från uppfödningssplatsen på Nordens Ark. Det var ett offentligt event med cirka 50-talet deltagande personer. Under september 2018 gjordes övervintringsplatser i ordning för grönfläckig padda i Ottenbys fyrby. Murarna kring jordkällaren restaurerades och i samband med det arbetet designades, förhoppningsvis väl fungerande, övervintringsplatser. I oktober kom 1 575 paddor av olika ålder. En stor del av de små paddorna sattes ut i den nyskapade ”paddhotellet” i jordkällaren och de kröp snabbt in i murarna. I år skedde för första gången utsättningar på ännu en lokal, Torngård- och Seby sjömarker, i sjömarkerna på sydöstra Öland.

En väl fungerande dialog med alla inblandade är centralt i arbetet med hotade arter. Det är viktigt att skapa förståelse för varför länsstyrelsen arbetar med artbevarande och att till exempel förklara att en art kan ha stor betydelse för ett helt ekosystem. I ÅGP-arbetet sker en löpande dialog på många olika nivåer. På lokal nivå handlar det främst om en dialog med markägare, brukare, intresseföreningar, företag och kommuner inför alla de åtgärder som ska genomföras. På regional nivå förs dialogen främst med andra aktörer som till exempel Skogsstyrelsen, skogsbolag, Trafikverket och kraftledningsbolag, men även andra som Linnéuniversitetet och Nordens Ark. En dialog på statlig nivå är också avgörande och skulle behöva utvecklas mer. Här handlar det främst om andra länsstyrelser, men även Artdatabanken och de centrala verken som Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Havs- och Vattenmyndigheten och Trafikverket.

Detaljerad redovisning av årets insatser för åtgärdsprogram för hotade arter sker till Naturvårdsverket i februari.

Natura 2000

Under 2018 har länsstyrelsen fortsatt arbeta med en löpande översyn av de bevarandeplaner som beskriver varje Natura 2000-område och deras värden, hotbild och nödvändiga bevarandeåtgärder med mera. Fokus har fortsatt legat på de arealmässigt stora vattendragsobjekten, där bedömningen är att vi behöver utveckla ett annat arbetssätt som bättre klarar att hantera områdenas komplexitet och mångfacetterade hotsituation.

I det nationella Grip on LIFE IP-projektet handlar ett av länsstyrelsens åtaganden just om en sådan metodutveckling av arbetet med bevarandeplaner för vattenobjekt. Projektets övergripande syfte är att ta fram gemensamma arbetssätt, som kan vara kapacitetsbyggande för deltagande partners. Avsikten är alltså att projektet ska leda till att vi får utvecklade verktyg att jobba med som på lång sikt styr mot att nå målen med Natura 2000-nätverket.

Vi har inlett ett arbete för att bilda flera områdesskydd för viktiga limniska värdekärnor inom två Natura 2000-områden, som nödvändiga bevarandeåtgärder kopplat till dessa naturavattenmiljöer.

I länet finns nu 31 särskilda skyddsområden (SPA) enligt fågeldirektivet (60 705 ha) och 171 områden av gemenskapsintresse (SAC) enligt art- och habitatdirektivet (91 135 ha) som fastställts av regeringen. Då de flesta områden är överlappande ger det en totalareal på 91 457 ha inom Natura 2000-nätverket.

I länets ansvarsdel av svensk ekonomisk zon, det vill säga på internationellt vatten, ligger dessutom Hoburgs bank och Midsjöbankarna med en totalareal av 1 051 111 ha. Området är utpekade enligt såväl fågeldirektivet som art- och habitatdirektivet med Länsstyrelsen Kalmar län som ansvarig tillsammans med Länsstyrelsen Gotlands län.

Grön infrastruktur

Länsstyrelserna i samarbete med kommunerna har tagit fram underlag för en regional handlingsplan för grön infrastruktur och har inlett ett samarbete med berörda landskapsaktörer.

Underlaget utgör en väsentlig del i det fortsatta strategiska prioriteringarna av naturvårdsarbetet i stort, inkluderande fortsatta insatser inom områdesskyddet, åtgärdsprogram för hotade arter, liksom även för samhällsplaneringen.

Arbetet har redovisats särskilt.

Lokala naturvårdsprojekt

Under 2018 har den lokala naturvårdssatsningen (LONA) bestått av två delar. En del med traditionella LONA som har genomförts precis som tidigare år och en del med våtmarks-LONA som är ny utifrån regeringens extra våtmarkssatsning 2018. LONA stimulerar kommunernas och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsgemenskap på ett effektivt sätt och bidrar till att nå miljö- och friluftslivsmålen. Nyckelord för satsningen är naturvårdsnytta, lokala initiativ och lokal drivkraft, friluftsliv, samverkan och partnerskap, folkhälsa, tätortsnära natur och tillgång till denna. Utväxlingen av beviljade medel är stor, i traditionella LONA ofta betydligt mer än de 50 procent som är kravet.

Nio av länets tolv kommuner har under 2018 haft pågående projekt inom traditionella LONA och för våtmarks-LONA har sju kommuner drivit våtmarksprojekt. Under året

beviljades nio projekt med sammanlagt 1 666 000 kronor i bidrag för traditionella LONA och 15 projekt med sammanlagt 30 085 000 kronor i bidrag för våtmarks-LONA.

För att stimulera och hjälpa länets kommuner och ideella föreningar att söka LONA-bidrag har länsstyrelsen en handläggare som tar emot frågor och informerar kommunens kontaktpersoner och ideella föreningar löpande under året. Under 2018 har samarbetet mellan handläggningen av de olika våtmarksbidragen inom LONA, LOVA och Landsbygdsprogrammet utvecklats på länsstyrelsen för att ytterligare förenkla för de sökande. I början av februari, inför den nya våtmarkssatsningen, bjöd länsstyrelsen in till ett informationsmöte för att ge kommunerna bästa möjliga förutsättningar för att ansöka om bidrag.

Inför bidragsåret 2019 har det under 2018 kommit in nio nya ansökningar på totalt 2 210 000 kronor inom traditionella LONA och 19 inom våtmarks-LONA på totalt 18 256 100 kronor. För ytterligare information se Naturvårdsverkets databas för LONA-bidragen: <http://lona.naturvardsverket.se>.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Åtgärder mot övergödning

66

1.18 De länsstyrelser som får bidrag från Havs- och vattenmyndigheten för arbete med åtgärdssamordning ska underlätta och aktivt stödja kommuner och lokala aktörer i genomförandet av åtgärder i relevanta avrinningsområden så att förutsättningarna för det lokala åtgärdsarbetet förbättras. De länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska uppdatera geografiska dataunderlag, inklusive erosionskartor, och öka tillgängligheten till dessa underlag för kommuner och lokala aktörer. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet har bedrivits. Arbetet finansieras delvis av medel från anslaget 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Åttersrapportering och bedömning av resultat

De fem länsstyrelser som också är vattenmyndigheter har fått ett gemensamt treårigt regeringsuppdrag för att tillgängliggöra planeringsunderlag för det lokala åtgärdsarbetet mot övergödning. Under 2018 har en projektledare rekryterats samt projektgrupp och referensgrupp utsetts. Under hösten 2018 har en inventering gjorts av vilka underlag olika aktörer skulle vilja få ta del av. Bland aktörerna finns länsstyrelsernas vattenenheter, rådgivare inom ”Greppa näringen” samt kommunanställda som arbetar med åtgärder mot övergödning. Denna inventering ligger till grund för hur prioriteringen av vilka underlag och på vilket sätt dessa ska tillgängliggöras.

Projektet anordnade en workshop för sin referensgrupp för att få synpunkter på nämnda underlagsinventering samt mål och projektplan. Projektet besökte också Västerviks kommun för att se och lära av hur de jobbar med åtgärder mot övergödning.

Vattenmyndigheternas RU har ett systerprojekt i HaV:s RU om åtgärdssamordnare/pilotområden. De finansierade områdena beslutades först 23 november 2018. Denna försening har något försvårat planeringen och utförandet av RU. Med tanke på den att projektet i praktiken bara varit i drift i fem månader så är resultatbedömningen god.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Näringsdepartementet

Regional tillväxt

73

1.25 Berörda länsstyrelser ska redovisa inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering av insatser har skett under året med den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret i länet. Redovisningen ska även omfatta vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra samt hur den har utvecklats. Redovisningen ska avse det regionala tillväxtarbetet inklusive genomförandet av de regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 och territoriellt samarbete.

Återrapportering och bedömning av resultat

Länsstyrelsens samverkan med Regionförbundet i Kalmar

Länsstyrelsen Kalmar län har en långtgående samverkan med Regionförbundet i Kalmar, som har det regionala tillväxtansvaret i länet. Samarbete sker på flera olika områden, men det går att urskilja två områden där samarbetet är mer omfattande. Dels regionala projekt som ofta är större samarbetsprojekt eller strategiska projekt för länet eller regionen, dels projekt för att förbättra och upprätthålla service på landsbygden.

Strategiska projekt

Exempel på strategiska projekt är *Regional Skogsstrategi för Småland* som avslutats under 2018, men där en samordnare kommer att anställas med projektmedel under 2019 för att samordna satsningar på området skog och trä. Detta eftersom även det regionala projektet *Träprogram Småland* avslutades 2018.

Regional Skogsstrategi för Småland, var (avslutades under 2018) ett samarbetsprojekt mellan de tre länsstyrelserna och regionerna/regionförbunden i Smålandslänen med syftet att skapa en gemensam och väl förankrad regional skogsstrategi med konkreta insatser att kraftsamla kring för att stärka skogen och dess värdekedja. Även *Träregion Småland* är ett samarbetsprojekt mellan de tre länsstyrelserna och regionerna/regionförbund i Småland. Projektets syfte är att stärka konkurrenskraften i den trärelaterade industrin genom insatser på sex olika områden. Det huvudsakliga resultatet av projektet *Regionala Skogsstrategin för Småland* är strategidokumentet ”Smålands skogar får värden att växa – Regional skogsstrategi för Småland”, som även inkluderar en handlingsplan med konkreta insatser för hur målen i strategin ska nås. Ett exempel är att skapa ett sydsvenskt skogligt och skogsindustriellt kompetenscentrum. *Träprogram Småland* är ett omfattande projekt med insatser uppdelade på sex områden för att stärka konkurrenskraften i den trärelaterade industrin.

Områdena är:

- profilering av Träregion Småland,
- coachning av träföretag,
- branschråd för kompetensförsörjning,
- internationalisering för ökad export,
- samarbeten samt
- nya användningsområden för trä.

Slutrapporten redovisar resultat för samtliga områden för hela programperioden och omfattar exempelvis att 103 företag fått hjälp med exempelvis handlingsplaner, exportstöd, eller strategiskt miljö- och energiarbete. Antalet anställda hos företagen har ökat med 23 personer inom samma period. Vidare har internationalisering stöttats bland annat genom deltagande på mässan Sylva Wood/Kina Trä 2017 där 15 träföretag och sågverk ställde ut och matchmaking genomfördes med ett 20-tal kinesiska köpare. Ytterligare tio platser för industridoktorander hos företag beviljades inom Företagsforskarskolan PROOWOOD.

Ett annat samarbetsprojekt är *Proteiner i fokus/Livsmedelsutveckling sydost*, som syftar till att uppfylla det övergripande målet i Kalmar läns livsmedelsstrategi genom att etablera en regional samverkansplattform. Projektets resultat redovisas först 2019.

Service på landsbygden

När det gäller området service på landsbygden pågår sedan tidigare projektet *Flernivåsamverkan för regional service* och under 2018 tillkom projektet *Ideslanten – Regional Bygdepeng* samt förstudie nationell ombudsplattform samt projektet *Servicelyftet*.

Flernivåsamverkan för stärkt regional service är ett projekt som syftar till att testa nya metoder för att stärka länets regionala service genom att stärka lokal genomförande-kapacitet, öka samverkan och pröva nya organisationsformer samt skapa ett nätverk med kommunernas landsbygdsutvecklare. Under 2018 genomfördes en studieresa till Skottland för att studera metoder för landsbygdsutveckling. Gruppen besökte Rural Policy Centre at SRUC som bedriver forskning om landsbygden, två byar som arbetar med utvecklingsfonder, Rural leadership programmer som är ett ledarskapsprogram för landsbygden som drivs av Scottish enterprise samt Kirkcaldy 4All som arbetar med stadsutvecklingsmodellen BID (Business development districts).

Projektet Ideslanten-Regional bygdepeng syftar till att stödja insatser för lokal utveckling med maximalt 15 000 kr och minimal administration för exempelvis att hyra föreläsare eller genomföra förstudier.

Projektet Nationell ombudsplattform för effektivt informationsutbyte inom Paket- och Logistiktjänster, utvecklad samverkan och integrering av lokalt anpassade lösningar, är ett projekt för att ta fram en ombudsplattform som effektiviserar informationsutbytet inom paket- och logistiktjänster, samverkan mellan aktörer och lokalt anpassade logistiktjänster.

Ett direkt resultat av dessa projekt är ett ökat antal ansökningar för projektstödet för kommersiell service i landsbygdsprogrammet 2014-2020, samt kompetensutveckling inom kommersiell service i landsbygdsprogrammet. Flera av de som söker stöd i Landsbygdsprogrammet anger att de fått informationen och eller idéerna till ansökan genom deltagande i något av de ovanstående projekten. Det nätverk bestående av kommunernas

landsbygdsutvecklare och näringslivsutvecklare som startats i projektet *Flernivåsamverkan för regional service* har också inneburit en tätare kontakt med länsstyrelsen som bidragit till att det kommer in mer information om vad som händer på landsbygden till länsstyrelsen samt genererar nya projekt i landsbygdsprogrammet och i regionala anslaget 2019.

Tidig dialog för att kraftsamla eller spara resurser

I de flesta fall sker en dialog med Regionförbundet i Kalmar innan Länsstyrelsen Kalmar län beslutar om att delta i ett projekt. Detta är för att säkerställa att det är rätt aktör som medverkar i projektet, säkerställa koppling till RUS (regional utvecklingsstrategi) samt kontrollera att det inte förekommer dubbelfinansiering. Det är inte alltid bättre att båda deltar i projektet, ibland är det effektivare och minskar administrationen för den sökande om bara en offentlig aktör medfinansierar projektet. I sådana fall hålls ofta den andra parten informerad om projektets utveckling och kan ibland ingå i en referensgrupp utan att bidra med kontant medfinansiering. Exempel på sådana projekt är en förstudie för att skapa ett livsmedelscentrum i Oskarshamn där regionförbundet valde att inte delta, men där länsstyrelsen medfinansierar projektet samt projektet *Servicelyftet* som länsstyrelsen inte medfinansierar, men deltar i referensgruppen.

Bedömning Måluppfyllelse

Bedömningen görs att målet är i hög grad uppfyllt då samarbetet med Regionförbundet i Kalmar (som från och med 2019 är Region Kalmar) fungerar väl, omfattar flera olika områden samt att det sker en utveckling av samarbetet över tid. Samarbetet innebär dessutom att stöden blir resurseffektivare eftersom båda parter inte behöver ingå i ett projekt för att få löpande information, säkrare då dubbelfinansiering undviks och erfarenheter från tidigare projekt med en projektägare kan delas samt ger positiva effekter på andra områden, framför allt stöd i landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

74

1.26 Berörda länsstyrelser ska redovisa hur medel från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder under utgiftsområde 19 Regional tillväxt har bidragit till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och, i förekommande fall, de territoriella samarbetsprogrammen. I redovisningen ska det framgå hur verksamheten tagit hänsyn till de förutsättningar som råder i olika delar av länet samt hur detta har påverkat fördelningen av medel inom länet.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Hur beslutade projekt bidragit till att nå målen i RUS

Den 8 februari 2018 antog Regionförbundet i Kalmar en ny Regional utvecklingsstrategi (RUS). De flesta pågående projekt som beslutats 2017 eller tidigare är däremot beslutade utifrån målen i den föregående regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län. Dessa projekt har redovisats i föregående årsredovisningar och fokus kommer därför att ligga på projekt som beslutats 2018 utifrån den nya regionala utvecklingsstrategin.

I den nya regionala utvecklingsstrategin finns fyra prioriterade utvecklingsområden.

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga

- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Av de projekt som beslutats under 2018 har de oftast koppling till är det prioriterade utvecklingsområdet stärkt konkurrenskraft. Dessa projekt riktar sig ofta till företag i syfte att stärka dessa på ett visst område såsom turism eller design genom exempelvis rådgivning eller nätverkande. Men de kan också avse åtgärder som syftar till att förbättra förutsättningarna för företagande och/eller öka samverkan med myndigheter och universitet.

Exempel på projekt med stark koppling till det prioriterade utvecklingsområdet är *Frukt, bär och grönt med ett bilyft* och *Förstudie livsmedelscentrum i Oskarshamn*. *Frukt, bär och grönt med ett bilyft* är ett projekt som ska bidra till att på ett hållbart sätt få frukt, bär, grönsaker och bins värde att växa och därigenom utveckla länets företag och skapa arbetstillfällen. Detta ska ske genom ökad produktion och ökad försäljning, utveckling av nya sorter, produkter och rätter, samordning av logistik med mera. Målet är att minst 30 företag ska ingå i samarbetet. Detta stämmer väl med skrivningarna för samverkan och hållbarhet i det prioriterade utvecklingsområdet. Projektet medfinansieras via landsbygdsprogrammet. *Projektet Förstudie Livsmedelscentrum Oskarshamn* innebär att en omfattande förstudie för att ta fram en paketering av livsmedelscentrumet, ge förankring hos intressenter och fungera som beslutsunderlag inför nästa steg. Arbetspaketen är marknads- och projektplan, legala och finansiella förutsättningar, identifiering av potentiella parter, due diligence (företagsbesiktning) och lobbyverksamhet samt samverkanspartners. I förstudien ingår också att undersöka vilka synergier olika verksamheter kan ge exempelvis i form av spillvärme. Även detta projekt ska ge resultat i form av ett innovativt klimat och breddad samverkan som beskrivs i det prioriterade utvecklingsområdet.

Därefter är det ungefär lika många beslutade projekt som bidrar till de prioriterade utvecklingsområdena delaktighet, hälsa och välbefinnande samt hållbar samhällsplanering. När det gäller utvecklingsområdet god miljö för barn och unga är det bara ett projekt som delvis bidrar till att uppfylla målen i detta område.

Det projekt som har tydligast koppling till det prioriterade utvecklingsområdet delaktighet, hälsa och välbefinnande är *Kalmarsundsveckan – mötesplats för hållbar utveckling*. Projektets har lyft frågor inom de 17 globala hållbarhetsmålen i Kalmarregionen och gick av stapeln 29 augusti till 1 september. Projektet ska lyfta det som görs, stimulera till flera åtgärder och att goda exempel sprids samt attrahera nya aktörer till regionen. I detta ingår också föreläsningar för företag om hållbara affärer, hållbar upphandling och så vidare. Projektet har tydlig koppling till det prioriterade utvecklingsområdet och innehåller föreläsningar både om minskning av gifter och att skapa tryggare miljöer, som båda anges under området.

När det gäller det prioriterade utvecklingsområdet hållbar samhällsplanering är projektet *Act Now! Åtgärder för energieffektivisering kring Östersjön* ett bra exempel. Projektet är ett samarbete mellan orter och energikontor i nio länder kring Östersjön för att spara energi i bostadssektorn med finansiering från Europeiska kommissionen. Projektet ska öka kunskapen om energieffektivisering samt skapa lokala energieffektiviseringsgrupper, men också mer handfast visa på modeller hur energieffektiviseringsåtgärder kan finansieras och genomföras utifrån befintliga regelverk. Projektet överensstämmer väl med det

prioriterade utvecklingsområdet i RUS då det både minskar miljöpåverkan och ger ökad samverkan i den fysiska planeringen.

Bara ett projekt är specifikt 2018 kopplat till det prioriterade utvecklingsområdet god miljö för barn och unga, eftersom detta område i den regionala utvecklingsstrategin till stor del berör skolans område. Projektet *Barnens glasrike – Ett lekområde i Målerås* har en klar koppling till området, eftersom det under 2018 uppfördes ett lekområde fritt för alla i närheten av glasbruket där barnen genom ett interaktivt spel får lära sig både om bygdens historia kopplat till glasbruket samt hur man gör glas.

Hänsyn till regionala skillnader

Under 2018 kom beskedet att Cementa på södra Öland kanske kommer att avveckla den största delen av sin verksamhet. Utifrån detta har en kraftsamling skett tillsammans med Mörbylånga kommun för att stödja södra Öland. Resultat av detta i form av beslutade projekt kommer dock synas först 2019. Men i dagsläget pågår också flera projekt i området. Dessa är *Mat i världsarvet* samt *Skådarmässan*. *Mat i världsarvet* är ett projekt som ska framhålla öländsk matproduktion, samt synliggöra och utöka kompetenserna kring det levande Världsarvet ”Södra Ölands Odlingslandskap”. Detta sker i samverkan med lokalbefolkning, besöksnäring och entreprenörer under arrangemanget *Mat i världsarvet*, som drog cirka 8 000 besökare 2018. Projektet har också arrangerat en skådarmässa under oktober 2018 på sydöstra Öland, som fick cirka 850 besökare. Även andra aktiviteter som gårdsmarknad och bildvisningar knöts till arrangemanget och området, bland annat samarbetade restaurangerna i området för att hålla öppet för att förlänga säsongen.

Ett annat område där länsstyrelsen haft mycket kontakter med kommunen under 2018 är Oskarshamn för som ligger norr om Kalmar. Detta har hittills resulterat i projektet *Förstudie livsmedelscentrum i Oskarshamn* som nämns ovan.

Projekt som bidrar till målen i det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen

Länsstyrelsen har fattat beslut i två projekt där det ingår medfinansiering från det regionala strukturfondsprogrammet respektive ett territoriellt samarbetsprogram. Dessa är *Proteiner i fokus* som nämnts under föregående avsnitt samt *Act Now! Åtgärder för energieffektivisering kring Östersjön*, som tagits upp tidigare i detta avsnitt. *Proteiner i fokus* bidrar framför allt till det särskilda målet strukturerad samverkan i programområde Småland genom sin breda samverkan och regionala perspektiv men även till sysselsättning och miljöomställning. *Act Now! Åtgärder för energieffektivisering kring Östersjön*, som även finansieras via Interreg South Baltic, bidrar till insatsområdet hållbart nyttjande av gemensamma resurser då det syftar till att energieffektivisera bostadsmarkanden.

Bedömning Måluppfyllelse

Bedömningen är att målet är i hög grad uppfyllt eftersom alla projekt bidrar till att uppfylla de prioriterade utvecklingsområdena i den regionala utvecklingsstrategin. Redovisningen av mål och resultat har avgränsats till att omfatta exempel, främst på projekt beslutade 2018 för att det skall bli hanterbart att besvara på frågorna i regleringsbrevet

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Livsmedelskontroll, djurskydd, foder och animaliska biprodukter samt allmänna veterinära frågor

1.29 Länsstyrelserna ska redovisa en bedömning av måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan som rör myndigheternas verksamhet inom livsmedelskontroll, kontroll av djurskydd, foder, animaliska biprodukter, djursmittskydd samt veterinärmedicinska preparat och rests substanser. Redovisningen ska inkludera en kortfattad analys av orsakerna till eventuell utebliven måluppfyllelse och länsstyrelsernas operativa förutsättningar att bedriva verksamheten inom dessa områden. Länsstyrelserna ska även redovisa arbetet med revisioner av kommunernas livsmedelskontroll.

Åtterrapporering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Livsmedelskontroll

Länsstyrelsen gör varje år en kontrollplan där de övergripande målen i Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan, NKP, och dess önskade effekt implementeras i kontrollverksamheten.

Länsstyrelsen vill kommentera ”**hur ni säkerställer att riskbaserad offentlig kontroll genomförs regelbundet och så ofta som är lämpligt**”. Detta är tyvärr omöjligt att säkerställa, då det sker så få kontroller. Länsstyrelsen bedömer att det låga antalet kontroller, att flertalet av kontrollerna är tvärvillkorskontroller (TV-kontroller) där alla relevanta krav enligt livsmedelslagstiftningen inte kontrolleras (utan bara kan ses som en scanning av anläggningen) gör att några effekter av gjorda kontroller ännu inte kan ses. Utifrån dessa omständigheter är det svårt att kunna säkerställa att kontroll utförs i tillräcklig omfattning. Definitionen ”i tillräcklig omfattning” är svårtolkad. Detta är en fråga som behöver lyftas till Livsmedelsverket. Länsstyrelsen tror att för att kunna svara på frågan och för att detta ska kunna bedömas nationellt måste ett urvalssystem av kontroller ske på nationell nivå eller att genomföra nationella projekt (ett visst antal kontroller inom de olika produktionsinriktningarna fördelas proportionerligt ut på länsstyrelserna) istället för att varje länsstyrelse gör urval av kontroller.

Länsstyrelsen använder Livsmedelsverkets vägledningar och målen i NPK beaktas vid urvalet av kontrollobjekt. Med detta sätt bedömer Länsstyrelsen att kontrollen utförs med fokus på största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.

Länsstyrelsen säkerställer att myndigheten har rätt kompetens genom kompetensinventering av den personal som arbetar med kontroll av företag m.m. i livsmedelskedjan är gjord enligt EG 882/2004 bilaga II, kap I. Kompetensinventering är också gjord gentemot de verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över. Länsstyrelsen har en intern utbildningsplan för hela personalen och för övergripande kompetensutveckling. Mer specifik kompetensutveckling behandlas vid utvecklingssamtal och diskuteras även när kurser och utbildningar erbjuds.

Kontrollmetoderna som används i livsmedelskontrollen är revision och inspektion. Provtagning kan bli aktuell om behov finns, men har inte använts under 2018. Då intervallen mellan kontrollerna på anläggningarna är så långa görs revision på flertalet av de planerade kontrollerna. Vid en uppföljande kontroll används kontrollmetod inspektion.

Gällande mål 12 i NKP har länsstyrelsen under 2018 inventerat de gårdar som

ingått i tvärvillkorskontrollerna med avseende på om torkning av spannmål för livsmedelsändamål förekommer. Då flertalet av gårdarna som är uttagna för tvärvillkorskontroller inte har växtodling för livsmedelsändamål har utfallet av inventeringen inte givit så mycket. Under 2019 fortsätter arbetet med inventering och kontroll.

Länsstyrelsen har och arbetar med den avvikelse som noterades vid Livsmedelsverkets revision 2013 och därmed beaktat revisionsresultatet (enligt art 4.6.i förordningen (EG) nr 882/2004).

Två revisioner, med skuggkontroll, av kommunernas livsmedelskontroll planerades och genomfördes under 2018. Samtliga revisionsområden reviderades. Det kan konstateras att revisionerna ger effekt då kommunernas medvetenhet och livsmedelskontroll blir allt bättre. De avvikelser som tidigare funnits har åtgärdats enligt de åtgärdsplaner som inkommit efter en revision. Revisionerna ger också ett tillfälle för en god dialog och erfarenhetsutbyte. Under 2018 har en sammanställning gjorts över de kommunrevisioner som genomförts under 2013 – 2017 (samtliga kommuner i länet). Sammanställning redovisades för länets livsmedelsinspektörer på vårens länsmöte samt för länets chefer och politiker som ansvarar för kommunernas livsmedelskontroll vid en träff i oktober där Länsstyrelsen bjudit in till Strategiskt samtal kring kontrollområdet livsmedel.

Vid träffen i oktober deltog elva av tolv kommuner. Förutom presentation av sammanställningen av revisionernas resultat informerade Länsstyrelsen om vår samordnade roll, Statskontorets utredning ”Stärkt livsmedelskontroll genom ökad samverkan” samt höll en workshop om ”Samverkan mellan kommuner – möjligheter och utmaningar. Mönsterås och Högsby kommun informerade också om sitt samarbete. Träffen var ett led i Länsstyrelsens samordnade roll och för att komma vidare i arbetet med att öka samverkan mellan kommunerna. Träffen var givande för både Länsstyrelsen och kommunerna.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

78

1.30 Länsstyrelserna ska arbeta för fler och bättre djurskyddskontroller.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Länsstyrelsen har nått målet att antalet planerade kontroller är minst lika många som antalet anmälningskontroller. Resultatet för 2018 är en kvot på 1,15. Under året har genomförandet av planerade kontroller varit prioriterat. Under delar av året har kontrollerna genomförts i projektform där det under en kortare tid varit fokus på att genomföra de uttagna kontrollerna i vissa kommuner. Information om kontrollerna har gått ut via pressmeddelande till ortspressen. Det har gett en god effekt för såväl mottagandet av kontrollpersonalen som åtgärder för djurskyddsnyttan. Länsstyrelsen har kontrollerat 8,8 procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur, vilket är en ökning med 2,7 procentenheter jämfört med 2017 års resultat som var 6,1 procent. Urvalet av planerade kontroller görs via riksklassificeringsmodellen StoRK.

Länsstyrelsen använder informationsmaterial i samband med kontakter med djurhållare där det bedöms att det finns behov och att den informationen är relaterad till det aktuella ärendet. En broschyr som informerar om kontrollens syfte och avgiftsuttag lämnas alltid. I övrigt sker hänvisning till Jordbruksverkets och länsstyrelsens webbplatser.

Under året har länsstyrelsen övertagit arbetsuppgifter från Polismyndigheten gällande verkställighet av omhändertagna djur och handläggning av tillsynslagen gällande hund och katt. Ett samarbete med länsstyrelserna Kronoberg och Blekinge ingicks i samband med överföringen av arbetsuppgifterna. Länsstyrelsen har ansvar för handläggningen av tillsynslagen gällande hund och katt och respektive länsstyrelse är beslutande. Vad det gäller verkställighet av omhändertagna djur, genomförs den praktiska delen av respektive länsstyrelse och Kalmar län ansvarar för den administrativa hanteringen som även inkluderar försäljning av djur. Syftet med detta samarbete är att få till en effektiv hantering av dessa frågor. Införandet av verkställigheten har bedömts ha påverkat arbetet inom djurskyddsområdet då handläggarna även deltar i det praktiska verkställandet. Dock saknas statistik för detta.

Inom länet har det under året varit ett fortsatt intresse för byggnation av djurstallar. 100 procent av länsstyrelsens förprövningsärenden har handlagts inom 56 dagar från komplett ansökan.

Insatserna inom djurskyddsområdet har fungerat tillfredsställande och visar en stadig förbättring, även om inte alla mål i den nationella målbilden nås fullt ut.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Lantbruk och landsbygd

79

1.31 Följande likvärdiga målsättningar ska vara vägledande för länsstyrelsernas hantering av EU-stöd:

en effektivisering och förenkling för företag och myndigheter,

en minskning av de administrativa utgifterna,

en strävan efter att stöden i så stor utsträckning som möjligt kan betalas ut så tidigt som regelverket tillåter, och

en minskning av andel fel i stödhanteringen.

Vid genomförande av Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020 och Havs- och fiskeriprogrammet ska länsstyrelserna:

redovisa genomförandet av programmen enligt riktlinjer från Statens jordbruksverk, samt

redovisa handläggningstider och måluppfyllnad utifrån de mål som satts inom ramen för styrnings- och uppföljningssystemet Styr- och uppföljningssystem projekt- och företagsstöd respektive styr- och uppföljningssystem jordbrukarstöd.

Uppdragen om genomförande av Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020 och Havs- och fiskeriprogrammet finansieras av medel från anslagen 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö

och struktur och 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Återrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Länsstyrelsens arbete med effektivisering och förenkling i Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Efter en försenad start av stödhanteringssystemet FLIT har länsstyrelsen under 2018 främst arbetat med ansökningar som inkommit under perioden 2015-2017. Handläggningen har varit både omfattande och tidskrävande utifrån regelverk och kontroller vilket har medfört att handläggningstiderna initialt har varit långa. Länsstyrelsen har aktivt arbetat med att stötta företag och organisationer i förenklingsarbetet både kring regler och kontroller. Detta har gjorts dels genom att delta vid erfarenhetsutbyte och diskussioner med andra länsstyrelser för att hitta förenklingar inom de egna ramarna och dels via deltagande i jordbruksverkets processgrupp för förenklingsarbete kring regler och rutiner. Denna samverkan har också lett till att förenklingar i regelverket är under utveckling på Jordbruksverket.

Personalen har kontinuerligt arbetat med förenklingar och genom att satsa på att behålla erfaren personal har antalet fel i ärendehantering och i fältverksamheten minskat. Interna utbildningar genomförs löpande, vilket även inkluderar utbildningar inom fältverksamheten samt utbildningar för att vägleda kunderna att göra rätt och minska antalet fel.

I regelverket för jordbrukarstöden används handläggningskontroller och kvalitetsgranskningar i fält för att minska antalet fel. Länsstyrelsen har arbetat med att betala ut olika EU-ersättningar i tid och när regelverket tillåter. Ett bättre resultat är väsentligt genomfört under 2018 än vad som gjordes 2017 både inom fältverksamhet samt inom stödhanteringen.

För att minska handläggningstiden har länsstyrelsen under 2018 förstärkt med ytterligare en tjänst. Detta har medfört att länsstyrelsen närmast sig det nationella målet för länsstyrelserna som är beslutade inom Suss-LB. Grunden till att länsstyrelsen inte till 100 procent når Suss-LB målen är de stora ärendebalanserna inom vissa områden som låg och väntade redan när handläggningssystemet öppnade 2015, vilket har medfört att det har varit svårt att komma ikapp under programperioden. Länsstyrelsen har även gjort aktiva val att prioritera handläggningen av vissa stödåtgärder först, vilket medfört att andra åtgärder har fått vänta på handläggning.

Under 2018 har länsstyrelsen övergått till löpande handläggning för alla stöd utom breddband där vi fortsatt med beslutsomgångar. Det har ytterligare ökat effektiviteten och takten med vilken besluten tas. Under 2018 inkom 145 ansökningar om stöd och under året har länsstyrelsen fattat beslut i 260 ärenden, varav bifall utgörs av 120 ärenden. Vid 2018 års slut finns det 117 ärenden som inte är beslutade. Det totala stödbeloppet för de 120 beslutade ärendena 2018 är 105 821 869 kr. Länsstyrelsen har vid 2018 års slut förbrukat 76 procent av den tilldelade budgeten. Under 2018 inkom 114 utbetalningsärenden. Vid årsskiftet 2018 har länsstyrelsen fattat beslut om utbetalning i 146 ärenden och det utbetalda beloppet 2018 är 59 488 909 kr. Vid 2018 års slut fanns det 29 ej handlagda utbetalningar

Väsentliga prestationer

Färdigställande av Ajourblock

En väsentlig prestation är att ett stort antal s.k. ajourblock gjorts åt Jordbruksverket: Detta för att underlätta blockhanteringen och för att det ska vara möjligt att göra utbetalningar till kunderna inom de angivna tidsramarna. Ajourblock är jordbruksblock i kartdatabasen som motsvarar en bit jordbruksmark i verkligheten och som Jordbruksverket tagit fram genom en riskanalys eller så kan det vara block där kunden begärt en blockförändring av arealen. Blocken måste ajourhållas i fält och om de inte gör det så går det inte att handlägga ärendet vidare till utbetalning. Under 2018 har 670 ajourblock gjorts vilket annars resulterat i fördröjningar i utbetalningarna till dess kunder.

Utbetalningar av Jordbrukarstöd

Gällande utbetalningar för jordbrukarstöden har länsstyrelsen under 2018 betalat ut 614 249 951 kronor vilket är en förbättring med 507 214 775 kronor jämfört med 2017. Länsstyrelsen har även prioriterat arbetat med manuella utbetalningar för att lantbrukarna ska få pengar innan 31 december 2018. Dessa utbetalningar går inte att handlägga maskinellt i systemet och totalt avses 244 ärende. Länsstyrelsen har också minskat bagaget av ärende från perioden 2015 till 2017 med 36 procent.

Enskild rådgivning inom kommersiell service

Under 2018 har arbetet med enskild rådgivning påbörjats och utvecklas på ett väldigt positivt sätt. En rådgivare som själv drivit dagligvarubutikbutik har upphandlats och tio rådgivningar har genomförts. Rådgivaren har samtidigt gjort reklam för projektstödet för kommersiell service och har även god kontakt med Regionförbundet i Kalmar län som tillhandahåller stöd för bland annat servicebidrag och hemsändning samt är insatt i stödet för ombudslösningar inom grundläggande betaltjänster vilket bedöms ge synergier på området för service.

Arbete med regional matkultur

Under 2015 blev Kalmar läns regionala livsmedelsstrategi klar och arbetet med genomförande av strategin har under 2018 fortsatt. Inom strategin ansvarar länsstyrelsen för att utveckla den lokala och regionala matidentiteten. Länsstyrelsen har under 2018 startat en rad olika projekt där man dels jobbar med att stärka primärledet med fokus på mindre producenter via till exempel exceptionell råvara får/lamm, men även försöksodling av sötpotatis. Länsstyrelsen har även genomfört kompetensinsatser för att stärka offentliga aktörer när det kommer till offentlig upphandling. Länsstyrelsen har också startat ett projekt där man framöver kommer att jobba strategiskt med att utveckla länets frukt och bär samt grönsaks- och biproduktion kopplat till både en ökning och en ökad förädling.

Kompetensutveckling inom ekologisk produktion

I enighet med livsmedelsstrategins mål för en kraftigt ökad ekologisk produktion och konsumtion har länsstyrelsen aktivt arbetat för att på olika sätt stimulera till en ökad ekologisk produktion i Kalmar län. Under 2018 har sjuutton kurser och tjugotalet individuella rådgivningar genomförts inom ekologisk animalie-, frukt-, bär och grönsaksproduktion. För att bredda diskussionerna och nå ut till flera aktörer av olika discipliner ordnades under året ett strategiskt samtal på residenset. Ett fyrtiotal parter bjöds in som deltagare från bland annat kommuner, landsting, producentorganisationer, handel, rådgivningsföretag för att aktualisera frågan om viljan och möjligheterna att ställa om till ekologisk produktion i högre grad i Kalmar län. Samtalet föll väl ut och ur mötet växte ett ekologiskt nätverk som aktivt kommer att arbeta med kunskapsspridning och

inspiration i ämnet i olika led och sammanhang. Nätverket hade ett första möte i november och kommer att träffas fyra gånger per år.

Bedömning av måluppfyllelse

Utifrån de givna förutsättningarna med omfattande handläggningsrutiner, bedömningar i ärenden, komplexiteten i kompletteringar till ansökan samt försenade IT-system görs bedömningen är måluppfyllelsen är delvis uppfylld även om handläggningstiderna inte uppnår SUSS-målen. Resultatet har förbättrats jämfört med föregående år och insatser för effektivisering och förenkling för att betala ut stöd har genomförts.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Ersättning för viltskador

84

1.36 Länsstyrelserna ska rapportera uppgifter om det stöd som varje år lämnas för ersättning för skada på fisk och fiskeredskap av länsstyrelsen till Havs- och vattenmyndigheten, enligt 11 d § viltskadeförordningen (2001:724) genom ändring SFS 2017:920, statsstödslagen lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Åtterrapporering

Länsstyrelsen har under 2018 betalat ut ersättning för sälskador uppkomna under 2017 till ett totalt belopp av 1 924 633. Anspråken i ansökningarna uppgick till 2 664 243. Tilldelningen uppgick till 1 924 707.

47 personer med fiskelicens vilka uppgivit skada orsakad av säl i journal eller loggbok har erhållit ersättningen. Av budgetskäl har det totala maxbeloppet per person begränsats till 66 650 per person.

Fördelningen per fiskslag var enligt följande; torsk 584 235, ål 1 023 372 och övriga arter (piggvar, sik, öring, lax, flundra, strömming, abborre, gädda, gös) 317 126. Inga bidrag har betalats ut för skador på redskap.

85

1.37 Länsstyrelserna ska rapportera uppgifter om det stöd som varje år lämnas för att förebygga skada av vilt och som ersättning för skada av vilt på annat än ren, fisk och fiskeredskap, till Naturvårdsverket för myndighetens årliga rapportering av statligt stöd till Europeiska kommissionen enligt lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Länsstyrelserna ska vidare redovisa sin uppföljning av det årliga stöd av mindre betydelse som lämnas av länsstyrelserna enligt förordningen (2017:1254).

Åtterrapporering

Uppföljning av det årliga stödet av mindre av mindre betydelse har inte varit aktuellt i något av de ärenden som har hanterats under 2018. Länsstyrelsen ser fram emot en tydlig vägledning i frågan för framtida hantering.

Justitiedepartementet (uppdrag)

Civilt försvar (tillsammans med Försvarsdepartementet)

86,5 A

3.12. Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna med att påbörja beredningsplaneringen för civilt försvar. Åtterrapporeringen ska utgöra del av den redovisning som länsstyrelserna ska göra i enlighet med regeringens beslut den 10 december 2015 avseende planeringsanvisningar för det civila försvaret (Ju2015/09669/SSK).

Åtterrapporering och bedömning av resultat

I arbetet med civilt försvar har länsstyrelsen utgått från regional grundsyn och prioriterat områdena säkerhetsskydd, informationssäkerhet och generell kunskapsuppbyggnad. Stor del av arbetet för att stödja kommunerna har under året handlat om att generellt höja kunskapsnivån. Vi har därför genomfört följande utbildningar:

- En kunskapsdag om totalförsvaret i Oskarshamn i april. Totalt deltog 150 personer, varav många kom från kommunala verksamheter runt om i länet. Under dagen redogjordes för vad totalförsvaret är, varför det behövs och hur det kan byggas.
- En kunskapsdag i juni om ryktesspridning och påverkanskampanjer ”Sant och falskt” där 160 personer deltog.
- En workshop i juni om säkerhetsskydd tillsammans med länets kommuner. Under utbildningen diskuterades grunderna i arbetet med säkerhetsskydd såväl som inköp av utrustning.
- En kurs för blivande säkerhetsskyddschefer i september tillsammans med grannlänen och Försvarshögskolan, där samtliga kommuner deltog.
- En utbildning i beredskapsjuridik för länets kommuner i november tillsammans med MSB.

En viktig del i länsstyrelsens stöd till kommunerna har varit att varit att öka medvetenheten om civilt försvar på ledningsnivå. Länsstyrelsen har på chefsforum och på det regionala krishanteringsrådet informerat om kommande satsningar på civilt försvar och säkerhetsskydd. Länsstyrelsens budskap har varit att kommunerna behöver utöka bemanningen och fördela arbetsuppgifterna inom krisberedskap, säkerhetsskydd och civilt försvar på fler personer.

Bedömning

Utvärderingarna efter de aktiviteter som har genomförts visar att de har varit välbehövliga och uppskattade. Det finns allt jämnt ett stort kunskapsbehov som behöver mättas i kommunerna. Inte minst inom områden som säkerhetsskydd, juridik och generell totalförsvarskunskap. Grunden för att fortsätta planeringen och utvecklingen är god men länsstyrelsen bedömer att generellt sett behöver kommunerna utöka sin bemanning.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

86,5 B

3.13. Länsstyrelserna ska i arbetet med civilt försvar särskilt prioritera följande områden:

planering för stöd till Försvarsmakten under höjd beredskap avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster,

stärkta arbetsformer, inklusive utrustning och tekniska system, för samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap,

planering för att kunna verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats,

översyn av tillämpbarhet och eventuella behov av ändringar i författningar för totalförsvaret samt ansvarsförhållanden inom myndighetens ansvarsområde, och

ett utvecklat samarbete med näringslivet.

Vidtagna åtgärder och uppnådda resultat ska utgöra del av den redovisning som länsstyrelserna ska lämna enligt det ovan nämnda regeringsbeslutet.

Återrapportering och bedömning av resultat

Planering för stöd till Försvarsmakten

Länsstyrelsen har tillsammans med representanter från Södra militärregionen MRS diskuterat försvarsplanering i Kalmar län. Under mötet diskuterades Försvarsmaktens behov av stöd, kritiska objekt runt om i länet såväl som olika samarbetsformer. Länsstyrelsen har även deltagit i chefsmöten med MRS för att diskutera försvarsplanering och försvarsmaktens behov.

I samband med att GDPR trädde i kraft genomfördes en omfattande översyn av länsstyrelsens system som hanterar personuppgifter. Arbetet har bidragit till ökad kunskap kring vilken information som hanteras i myndighetens system.

I arbetet med civilt försvar har det sedan tidigare identifierats ett behov av system för att kommunicera säkert inom länet. Länsstyrelsen är delaktig i det nationella projektet säkra kommunikationer. Projektet kommer leda till en stärkt förmåga till säker kommunikation på regional nivå. Länsstyrelsen använder numera Rakel regelbundet i samband med TiB-veckomöten, vilket har ökat robustheten vid samverkan.

Länsstyrelsens ledningsplats är i stort behov av modernisering. Arbetet skulle ha genomförts 2018 men blev uppskjutet av MSB. Arbetet kommer att påbörjas 2019 och beräknas vara färdigt inför TFÖ2020. Länsstyrelsen kommer påbörja arbete med alternativ ledningsplats efter att moderniseringsarbetet är klart.

I Kalmar län finns ett länsgemensamt ledningsfordon som är i behov av modernisering. Under 2018 har länsstyrelsen tillsammans med räddningstjänsterna i länet tagit fram ett förslag för nytt fordon som kan användas som rörlig ledningsplats. Målbilden är att fordonen ska vara färdigt inför TFÖ2020.

Länsstyrelsen har under 2018 samarbetat med landets övriga länsstyrelser kring den översyn av tillämpbarhet, ansvarsförhållanden och eventuella ändringsbehov i författningar på totalförsvarsområdet som uppdragits genom respektive myndighets regleringsbrev.

Resultatet av översynen visar på flera områden där förändringar och förtydliganden är önskvärda från lagstiftarens sida då organisationsförändringar inom staten, och även allmänna samhällsförändringar, påverkar tolkning och tillämpbarhet av gällande lag och förordning. Länsstyrelsen välkomnar fortsatt utveckling på detta område och ser fram emot att delta i det fortsatta arbetet.

Uppdraget redovisas i separat bifogad rapport.

Länsstyrelsen genomförde ett strategiskt samtal med representanter från näringslivet för att diskutera hur samverkan med näringslivet ska ske inom krisberedskap och civilt försvar. De representanter som bjöds in till uppstartsmötet var positiva till initiativet och såg fördelar med fortsatt samverkan framöver. Ett andra möte med det som nu kallas näringslivsråd är planerat till maj 2019. Dessförinnan kommer en workshop att genomföras tillsammans med kommuner och utvalda aktörer där samhällsviktiga verksamheter inom livsmedelssektorn ska kartläggas.

Resultatbedömning:

Sammantaget så har arbetet med civilt försvar blivit en naturlig del i Krissamverkan Kalmar läns gemensamma planering kommande fyra år. Medvetenheten och grundläggande kunskapsnivån finns hos aktörerna. Det finns dock oerhört mycket kvar att utveckla förmågemässigt för såväl länsstyrelsen som övriga aktörer. Vid höjd beredskap

måste alla aktörer klara att möta den högre kravbilden som uppstår vid störda förhållanden.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Näringsdepartementet (uppdrag)

Regional tillväxt

Förenklingsarbete för företag

87

3.52 Länsstyrelserna ska fortsätta förenklingsarbetet för att det ska bli enklare att starta och driva företag. Särskilt fokus ska vara på åtgärder som underlättar för företagen att göra rätt.

Förenklingsarbete i Landsbygdsprogrammet 2014-2020

I handläggningen av stöd i landsbygdsprogrammet 2014-2020 sker förenklingsarbetet både förebyggande och utifrån de behov som uppstår löpande. Förenklingar kan initieras av handläggare utifrån vilka fel som är återkommande, men det kan också vara åtgärder för förenklingar som länsstyrelsen får kunskap om via samverkan med i första hand andra länsstyrelser. Länsstyrelsen genomför även informationsinsatser i huvudsak på området *greppa näringen* i landsbygdsprogrammet. Tidigare genomfördes dessa i huvudsak mot konsulter i åtgärden för investeringsstöd, men här har behovet minskat då en stor del av budgeten är beslutad.

Ett exempel på förenklingsarbete som uppstår löpande är att länsstyrelsen bokar in nya sökande i bredbandsstödet för en genomgång där de också får med sig en checklista för redovisningen. Stödet till bredband är prioriterat i detta sammanhang då det är komplext och omfattar upphandlingslagstiftning samt omfattar stora belopp.

En annan åtgärd är att sammanfatta villkor och viktig information i punktform i ett uppdaterat följebrev, eftersom beslutet om stöd är omfattande, samt rekommendation för en personlig kontakt med en utbetalningshandläggare innan sökande ansöker om slututbetalning.

Informera i rätt tid

Fel som sökande gör visar sig ofta först vid utbetalningstillfället och kan då resultera i avdrag och sanktioner. Fokus har därför legat på att informera sökande redan i samband med beslut om stöd samt att stämma av med handläggare innan ansökan om utbetalning skickas in.

Samverkan

Ett bra exempel på samverkan med andra länsstyrelser och Jordbruksverket är de nationella möten som hålls i åtgärden för stöd till bredband varje vecka. På dessa möten tas aktuella frågor upp om hur regelverket på området ska tolkas, men även mer praktiska frågor om hur exempelvis anslutningsgraden kan verifieras, bedömning av trådlösa lösningar och så vidare. Lösta frågeställningar skickas ut via ett PM och inför 2019 ska en gemensam referenskostnadslista byggas upp.

En annan form av förenkling för sökande är att veta var man ska vända sig för att söka stöd och att det överhuvudtaget finns ett stöd att söka. Länsstyrelsens samverkan med Regionförbundet i Kalmar län på området regional tillväxt har medfört att vi har flera ambassadörer som informerar om stöden i landsbygdsprogrammet samtidigt som de informerar om de stöd som de själva tillhandahåller via regional utveckling.

Startstödet

Startstödet i landsbygdsprogrammet syftar till att underlätta generationsskifte och start av nya företag. Utifrån synpunkter från länsstyrelserna har startstödet förenklats från och med 15 juli 2018. När ändringen i svenska förordningen (SFS) 2015:406 trädde i kraft utökades ansökningstiden för startstödsökanden från sex till 24 månader efter etablering. Det innebär att nystartade jordbruksföretag som tidigare inte varit stödberättigade nu kan söka startstöd om de håller sig inom den nya gränsen och ansöker om stöd inom 24 månader efter etableringstidpunkten för företaget.

Bedömning av måluppfyllelse

Länsstyrelsens sammantagna bedömning är att måluppfyllelsen inom uppdraget är i hög grad uppfylld. Bedömningen görs utifrån att länsstyrelsen kontinuerligt bedriver ett förenklingsarbete med fokus på att sökande ska göra rätt. Vilka insatser som görs beror på vilka behov som finns. Det har blivit ett arbetssätt att ta upp förenklingsfrågor på dagordningen för handläggarmötena och utarbeta förslag på åtgärder. Samtidigt sker ett proaktivt arbete där framgångsrika insatser kopieras från andra länsstyrelser.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

88

3.53 Länsstyrelserna ska under 2018 stödja regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (N2017/04297/FF), som syftar till ett enklare företagande med digital förvaltning.

Återrapportering och bedömning av resultat

Syftet med överenskommelsen är att göra det enklare att starta och driva företag genom att erbjuda digital information, guidning och tjänster som utgår från företagets förutsättningar och behov. Arbetet inleddes med restaurangbranschen (dnr N2016/01182/FF) och utvecklas nu till att även inkludera företag i besöksnäringen.

SKL har inte efterfrågat länsstyrelsens stöd under året. Länsstyrelsen efterlyser tydligare instruktioner i kommande regleringsbrev för att kunna bistå SKL i arbetet.

Resultatbedömning:

Otillfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

89

3.54 Länsstyrelserna ska redovisa insatser kring hur man enligt 5 § 7 i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion i sin verksamhet förenklar för företag. Redovisningen ska innehålla en redogörelse för företagets nöjdhet gällande tillgänglighet, svarstid, bemötande och handläggningstid utifrån den länsstyrelsegemensamma brukarundersökningen samt arbetet med särskilda insatser för att förbättra dessa områden, en uppföljning av de av länsstyrelserna utvalda fyra ärendetyperna förprovning av djurstallar,

.....
samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, miljöprövningsdelegationernas prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. samma balk och anmälan om ändring av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet samt mål och måluppfyllelse för handläggningstid för de utvalda ärendetyperna, och motiveringar till avvikelser, samt hur den förväntade handläggningstiden kommuniceras till företag när ett nytt ärende inleds inom de utvalda ärendetyperna.

För ärenden om prövning av miljöfarlig verksamhet ska redovisningen avse den totala handläggningstiden (median) och hur länsstyrelsen i procent uppfyllt regeringens mål (regeringsbeslut den 1 december 2011 [S2011/10148/SFÖ m.fl.] med uppdrag till vissa länsstyrelser) om att ansökan ska beslutas inom 180 dagar från det att ärendet är komplett.

Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen av samtliga länsstyrelser i de delar där det är tillämpligt. Länsstyrelsen i Kronobergs län ska samordna redovisningen.

.....

Åttersrapportering och bedömning av resultat och måluppfyllelse

Resultatet av 2018 års brukarundersökning visar att av de områden vi mäter behöver vi förbättra handläggningstider, svarstider samt information på webben. Positivt är bemötande, information och vägledning samt besvarande av e-post.

Avdelningscheferna ansvarar för att göra en analys av de områden som har bäst respektive sämst resultat för att se hur resultaten kan förbättras. Dessa mål ska in i de avdelningens gemensamma verksamhetsplanerna för 2019.

Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation har under 2018 arbetat på olika sätt för att öka dialogen med sökande och konsulter för att underlätta prövningsprocessen. Miljöprövningsdelegationen har specifikt haft dialogmöten med konsulter inom lantbruksnäringen och informerat om t. ex. ny lagstiftning eller förändringar i befintlig lagstiftning.

Måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt

Tabeller enligt regleringsbrevsbilaga

Nedanstående tabeller redovisas i enlighet med regleringsbrevsbilaga 1: Mallar för redovisning av statistik (ändringsbeslut 2018-12-18).

90

Tabell 1.1: Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsfakta	2018	2017	2016
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal			
Årsarbetskrafter inom området djurskydd	7,9	8,0	6,3
Årsarbetskrafter inom området livsmedelskontroll	0,8	1,0	0,5
varav Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av livsmedel i primärproduktionen	0,04	0,17	0,12
Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av foder i primärproduktionen	0,00	0,01	0,00
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.			

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, ärendehanteringssystemet Platina, Djurskyddskontrollregister

Kommentar till Tabell 1.1 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Antalet personer som varit föremål för tillsyn av djurhälsopersonal har minskat. Minskningen beror på resursbrist då två veterinärer valt att säga upp sig under året. Minskningen av årsarbetskrafter inom djurskyddsområdet beror också på minskningen av antalet veterinärer samt långtidssjukskrivningar. Arbetsinsatsen för offentlig kontroll av livsmedel i primärproduktionen har minskat till förmån för det länsstyrelse gemensamma arbetet inom Primör. Arbetet med kontroll av foder har redovisats i samband med tvärvillkorsredovisningen.

91

Tabell 1.2: Fiske

Länsfakta	2018	2017	2016
Antal fiskevårdsområden	93	99	99
Antal fiskelicenser	98	99	106
Antal personliga fiskelicenser	0	0	0
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	2	3	8

Källa:

Kommentar till tabellen Tabell 1.2: Fiske

Antal fiskevårdsområden som berör Kalmar län har inte minskat. För 2018 redovisas det antal områden som länet administrerar i Fiskekartan, i övrigt berörs länet av åtta områden vilka administreras av andra länsstyrelser. Minskningen av inkomna ansökningsärenden inom Havs- och fiskerifonden beror på att pengarna redan är förbrukade inom många programområden. Dålig lönsamhet inom det småskaliga kustfisket på grund av minskade fångster och stora bekymmer med skarv och sälskador medför en minskning av antalet licensierade yrkesfiskare med framtidstro.

Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007–2013

93

Strukturfondsadministration	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	0	0	0
varav förvaltande myndighet			
varav attesterande myndighet			
varav kontroller i territoriella program			

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

94

Tabell 3.2: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2014–2020

Strukturfondsadministration	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	4	22	0
varav förvaltande myndighet			
varav attesterande myndighet			
varav kontroller i territoriella program			

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell 3.2: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2014–2020

Arbetet har precis påbörjats under 2018 och kommer öka i omfattningen under 2019 och framåt.

95

Tabell 4.1: Kulturmiljö

Länsfakta kulturmiljö	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	42603	42538	42000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen	126	125	125
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturmiljölagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	77	85	90
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>yta (ha)</i>	155592	154908	154828
Kulturresevat, <i>antal</i>	0	0	0
Kulturresevat, <i>yta (ha)</i>	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75	75	75

Källa:

Fornlämningar – Fornminnesinformationssystemet (FMIS) (www.fmis.raa.se)

Byggnadsminnen – Länsstyrelsens förteckning över länets byggnadsminnen

Kyrkobyggnader – Länsstyrelsens förteckning över länets kyrkobyggnader

Riksintresseområden – Länsstyrelsens GIS-skikt, Riksintressen kulturmiljövård

Kulturresevat – Länsstyrelsens GIS-skikt, Kulturresevat

Andel kommuner med kulturmiljöprogram - Miljömålsportalen, indikator ”Planering kulturmiljö”

Kommentar till Tabell 4.1: Kulturmiljö

Andelen fornlämningar har ökat något, vilket hänger samman med arkeologiska utredningar och inventeringar. I verkligheten finns det sedan lagändringen betydligt fler fornlämningar än

vad som går att få fram ur FMIS på grund av i princip ingen statusuppdatering är gjord. Ett byggnadsminne har tillförts länet efter att Sjöfartsverket sålt det statliga byggnadsminnet Spårö båk till Västerviks kommun. Båken övergick till att bli ett enskilt byggnadsminne. Efter översynen av länets riksintressen så har flera områden förts samman med liknande kulturhistoriskt innehåll. Detta har lett till färre riksintresseområden men en mindre justering uppåt när det gäller ytan.

96

Tabell 4.2: Utbetalade bidrag för kulturmiljö

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2018	2017	2016
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	81	201	134
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	12275	8949	10477

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World, Riksantikvarieämbetets handläggarsystem KÄLLA

Kommentar till Tabell 4.2: Utbetalade bidrag för kulturmiljö

Ökningen av bidrag som länsstyrelsen beslutat om, men där Riksantikvarieämbetet, RAÄ, gjort utbetalningen, beror på att vi fick del av en större pott så kallade omfördelningsmedel från RAÄ. Pengarna användes till befästningsverk runt Kalmar stad.

97

Tabell 5.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter Folkhälsa

Kostnader och årsarbetskrafter för folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH¹)	2443	2,6
varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)	1141	1,1
varav Fördelning av statsbidrag (704)	0	0,0
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	584	0,7
varav Alkoholärenden (7051 - 7053)	308	0,3
varav Tobaksärenden (7054 - 7056)	276	0,3
Totala kostnader (inkl. OH¹)	3199	

¹) Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11). Tabellen ska innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen ska endast redovisas för senaste räkenskapsåret (dvs. 2018).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

98

Tabell 6.1: Jämställdhet

Kostnader/intäkter för område Jämställdhet	2018	2017	2016
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	3600	2332	2169
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	797	1209	571
varav övrig finansiering (tkr)	2802	1123	1598
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,41	1,11	1,11
Verksamhetsintäkter	2297	842	1165

¹) Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World.

Annat beslut från regeringen

Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18

99

Myndigheterna ska i sina årsredovisningar redogöra för hur arbetet fortlöper.

Återrapportering och bedömning av resultat

Rådet för hållbara städer består av tio myndigheter – där länsstyrelserna räknas som en myndighet. Länsstyrelserna representeras i rådet av landshövdingen i Uppsala län. Ett expertnätverk har knutits till rådet, där länsstyrelserna representeras av länsarkitekten i Skåne län som har stark koppling till forum för hållbart samhällsbyggande. Expertnätverkets uppdrag är att bistå rådet i deras arbete.

Länsstyrelserna bistod rådets arbete genom expertnätverk där fyra fysiska arbetsmöten och ett flertal Skypemöten hållits. Länsstyrelserna bidrar i rådets arbete med sin breda tvärsaktoriella kunskap samt med sina erfarenheter av arbete med hållbar stadsutveckling lokalt och regionalt.

Under våren 2018 beslutade rådet om en åtgärdsplan för sitt arbete, som överlämnades till regeringen den 1 juni. Av åtgärdslistan framgår att Rådet under 2018 fokuserar på tre huvudområden: Rätt kunskap, Utvecklad metodik och process och Stöd till det lokala arbetet. De åtgärder som myndigheter i samverkan avser att göra under 2018 är att kartlägga initiativ inom hållbar stadsutveckling, identifiera hinder och möjligheter inom hållbar stadsutveckling samt bidra till innovation, kommunikation samt nyttiggörande av forskning.

Vår breda kunskap leder till att arbetet i rådet kommer kommunerna tillgodo på ett effektivt vis. I de täta dialoger som sker inom ramen för fysisk planering i tidiga och formella skeden blir det möjligt att identifiera hinder och möjligheter för hållbart samhällsbyggande. Det är även möjligt att lyfta fram ny forskning och förslag på innovationer.

Resultatbedömning:

Otilfredsställande Utvecklingsbehov Gott Utmärkt

Övriga återrapporteringskrav enligt Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

100

Avgiftsbelagd verksamhet i enlighet med 3 kap. 2 §

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2016	2017				2018				2018	
	Akkumulerat utfall	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Nettoutfall	Budget intäkter	Utfall intäkter	Budget kostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Nettoutfall	Akkumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	41	488	527	-40	500	580	500	417	0	163	164
Registreringsavgift för jaktområden	0	41	41	0	70	60	70	60	0	0	0
Delgivning	4	21	21	0	20	22	20	116	0	-94	-90
Övrig offentligrättslig verksamhet	-2	2	2	0	0	1	0	1	0	0	-2
Uppdragsverksamhet											
Resurssamordning	148	552	552	0	200	1393	200	1421	0	-28	120
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa totalt	192	1103	1143	-40	790	2056	790	2015	0	41	193
- fördelat på											
Summa offentligrättsligt	43	552	591	-40	590	663	590	594	0	69	73
Summa uppdragsverksamhet	148	552	552	0	200	1393	200	1421	0	-28	120

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till tabellen avgiftsbelagd verksamhet i enlighet med 3 kap. 2 §

Kostnaderna för verksamheten Djur och Lantbruk är högre än intäkterna. Detta beror på att vid en del kontroller utförs den av två personer men bara en kan debiteras, oanmälda besök kan innebära att ingen kan debiteras och att ibland finns ingen motpart att debitera.

101

Kompetensförsörjning i enlighet med 3 kap. 3 §

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3 § ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket.

I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Länsstyrelserna skall nedan återrapportera en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Kompetensförsörjning har under året varit indelade på tre nivåer, kompetensförsörjning genom nyrekrytering, gemensamma utbildningar främst inriktade på statstjänstemannarollen och tillitsbaserat medarbetarskap samt verksamhetsstyrda utbildningar.

Länsstyrelsen gör bedömningen att utbildningarna som genomförts har stärkt förmågan att fullfölja våra uppgifter främst vad det avser vårt fokusområde effektivitet och service. Myndigheten har under 2018 använt 1,9 procent av tillgänglig arbetstid till kompetensutveckling, en ökning mot föregående år (1,8 procent).

Sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3 §

102

Kön	Ålder	2018			2017		
		Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤29	3,1	2,0%	0%	5,5	4,6%	73,8%
	30-49	58,9	1,3%	0%	54,9	1,8%	60,6%
	50≥	26,1	6,8%	82%	22,6	6,9%	66,2%
	Alla	88,2	2,9%	56,2%	83,0	3,4%	65,3%
Kvinnor	≤29	10,5	3,0%	81,1%	6,7	2,4%	0%
	30-49	88,7	7,4%	74,4%	90,7	8,3%	77,8%
	50≥	50,0	6,0%	72,6%	44,3	4,4%	46,2%
	Alla	149,1	6,6%	72,6%	141,8	6,8%	70,4%
Samtliga	≤29	13,6	2,8%	72,3%	12,2	3,4%	56,5%
	30-49	147,6	4,9%	69,1%	145,7	5,8%	76,2%
	50≥	76,1	6,3%	75,5%	66,9	5,3%	54,1%
	Alla	237,3	5,2%	71,3%	224,7	5,5%	69,4%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3 §

Sjukfrånvaron under 2018 har minskat något mot 2017. Målnivån (3 procent) uppnåddes inte och myndighetens snittnivån 2018 hade en svag minskning (5,2 procent mot 5,5 procent). Tidigare trend att kvinnornas andel av sjukfrånvaron (6,6 procent) är betydligt högre än männens (2,9 procent) är fortfarande påfallande. Myndighetens personalenhet har under året varit hårt belastade och har inte kunnat bistå enhetscheferna i arbetet med rehabilitering i tillräcklig omfattning.

Förbrukningen av företagshälsovårdens tjänster har ökat i jämförelse med föregående år. Antalet individrelaterade insatser har ökat i syfte att minska sjukfrånvaron och ohälsa på arbetsplatsen. Under 2018 förbrukades totalt 186 timmar att jämföras med 2017 där 105 timmar förbrukades.

Utvärdering i slutet av 2018, som till del har genomförts med huvudskyddsombudet, visar på att en väsentlig del av frånvaron bedöms beror på sjukdomar utan koppling till arbetet. Arbetsgivaren anser att det finns en balans mellan tillgång, behov och tillgänglighet av företagshälsovård.

103

Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § FÅB

Länsstyrelsen har inget att rapportera av väsentlig betydelse som inte nämnts i ovanstående avsnitt.

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2018	2017	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	100 468	93 465	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	23 887	12 935	2
Intäkter av bidrag	130 236	103 092	3
Finansiella intäkter	51	51	4
Summa	254 642	209 543	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-140 842	-128 598	5
Kostnader för lokaler	-11 160	-10 637	6
Övriga driftskostnader	-100 119	-68 170	7
Finansiella kostnader	-305	-218	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 175	-1 959	9
Summa	-254 601	-209 582	
Verksamhetsutfall	41	-40	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8 363	7 545	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-8 363	-7 545	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7 689	7 665	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	151 347	133 447	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	16 765	8 151	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	27	12	15
Lämnade bidrag	-175 829	-149 275	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	41	-40	17

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2018-12-31	2017-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	18
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	7 885	5 957	
Pågående nyanläggningar	1 767	3 368	
Summa	9 652	9 325	19
Varulager m.m.			
Pågående arbeten	0	3 502	
Summa	0	3 502	20
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 570	717	21
Fordringar hos andra myndigheter	9 878	8 202	22
Övriga kortfristiga fordringar	936	88	23
Summa	12 384	9 007	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 450	2 416	
Upplupna bidragsintäkter	9 669	10 510	
Övriga upplupna intäkter	1 415	3 700	
Summa	13 534	16 626	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	46 164	32 625	
Summa	46 164	32 625	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	43 366	51 818	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	1 258	1 239	27
Summa	44 623	53 057	
Summa tillgångar	126 357	124 142	

BALANSRÄKNING

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2018-12-31	2017-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	133	0	
Balanserad kapitalförändring	422	462	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	41	-40	
Summa	596	422	28
Fonder			
Fonder	630	657	
Summa	630	657	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	149	333	29
Övriga avsättningar	1 016	736	30
Summa	1 165	1 069	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	8 785	8 785	31
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	4 828	8 067	33
Leverantörsskulder	10 523	13 302	34
Övriga kortfristiga skulder	2 257	2 590	35
Depositioner	1 258	1 239	36
Summa	27 650	33 983	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	12 145	12 133	
Oförbrukade bidrag	84 171	75 878	
Summa	96 316	88 011	37
Summa kapital och skulder	126 357	124 142	

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01							
Rikets styrelse							
01 05 001							
Länsstyrelserna m.m.	2 478	105 568	0	0	108 046	-106 215	1 831
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	-239	2 161	0	0	1 922	-1 942	-20
Summa	2 239	107 729	0	0	109 968	-108 157	1 811

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	100	740
2537 Miljöskyddsavgift Täckavgift	5 900	6 898
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	100	113
2714 01 Sanktionsavgifter	10	612
Summa	6 110	8 363

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2018	Utestående åtaganden 2018	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2019	2020	2021	2022
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	3 000	1 228	600	412	188	0	0

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att åiterrapportering genom årsredovisningen ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnitt 1 "Mål och Åiterrapporteringskrav", avsnitt 2 "Organisationsstyrning" och avsnitt 6 "Avgifter och bidrag" samt bilaga 1 "Mall för redovisning av statistik" i regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2019.

De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av exelator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgräns är fastställd till 20 tkr. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

Avskrivningstid

Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar:	
- Förbättringsutgift på annans fastighet	högst 7 år
- Maskiner, inventarier m.m.	
IT-utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Maskiner	4 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
- Pågående nyanläggning	ingen avskrivning

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Resultatredovisningen - principer

De flesta belopp i resultatredovisningen är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser. Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där inte annat anges.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. I årsredovisningar från år 2014 och tidigare är årsarbetskraften baserad på 1 760 timmar.

Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Brukarundersökning

Med anledning av GDPR (General Data Protection Regulation) och skyddandet av personuppgifter, har undersökningen begränsats till ett fåtal verksamheter och innefattar denna gång enbart brukare som är företag, kommuner med flera som inte är privatpersoner.

I årets brukarundersökning har fyra verksamheter undersökts:

- 28231 – Förprovning av djurstallar
- 525 - Samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken
- 55111 - Tillståndsprövningar vid Miljöprövningsdelegationen
- 5558 - Anmälningsärenden gällande ändring av tillståndspliktig verksamhet

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

I regleringsbrevet för 2018 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Vid redovisning av länsstyrelsernas uppgifter som avses i 2 § första - tredje styckena förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader.

Vad gäller fördelningen av verksamhetens totala intäkter och kostnader i resultatredovisningen enligt 3 kap. 2 § jämfört med 3 kap. 1 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län. Detta innebär ett undantag från kravet att redovisa intäkter.”

Istället ska redovisning ske enligt regeringens särskilda beslut S2012/4487/SFÖ.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Carlzon, Thomas	1 327 428	Ordförande Stiftelsen Ruben Wagnssons Donationsfond Ordförande Viltförvaltningsdelegationen Kalmar Län Ordförande Södra Östersjöns Vattenmyndighet Ordförande Insynsrådet Ordförande Klimatkommissionen Kalmar Län Ordförande Livsmedelsstrategin Kalmar Län Ordförande Godstransportrådet Småland Ledamot av SIQ kvalitetsrådet Kungliga Ingenjörssakademin IVA Einar Coaching AB Interbuild China Linne Kapitalförvaltning Drottning Victorias Vilohem
Länsråd/Länsöverdirektör		
Almqvist, Malin	978 702	

Insynsråd

Andersson, Jenny	3 000	Svensk Fågel, Stjärnamo kyckling AB Saft AB, Saft Sweden AB, ALMI Företagspartner AB
Kadowaki, Mari	3 000	Kalmar län, Teknikföretagen, Sydsvenska Handelskammaren, Alcad AB
Kronståhl, Thomas	4 393	Almi Kalmar län AB, Insynsrådet för regionpolisområde Syd, Kommunernas Hus i Kalmar AB
Molander, Örjan	3 000	Kalmar läns museum
Naraghi, Laila	1 500	Ledamot konstitutionsutskottet Euronics DK A/S, Electra Sweden AB, Kalmar Hamn AB, Stiftelsen Barometern, EM Home Interior AB,
Sjöstedt, Anneli	1 500	Lindbergs Bygg & Färg i Bergkvara AB Länsförsäkringar Kalmar län, Länsförsäkringar Sak
Thorstensson, Jan-Olof	3 000	Försäkringsaktiebolag (publ), Kalmar Hamn AB
Åkesson, Anders	1 500	Ecocom AB

Noter till resultaträkningen

Not	1 Intäkter av anslag	2018	2017
	01 05 001 Förvaltningsanslag	100 146	92 673
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	322	792
	Summa intäkter av anslag	100 468	93 465

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2018	2017
	Offentligrättsliga avgifter	1 896	1 616
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	20 554	10 844
	Intäkter av andra ersättningar	1 437	475
	Summa	23 887	12 935
	Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
	Intäkter uthyrning	841	1 851
	Intäkter utbildning/konferenser	531	697
	Intäkter konsultuppdrag	17 692	7 857
	Intäkter övriga 4 § avgifter	1 489	439
		20 554	10 844

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Gruppen intäkter av andra ersättningar har utökats utifrån att verksamhet angående omhändertagande av djur övertogs från Polisen den 1 juni 2018 och är anslagsfinansierad. Verkställighetskostnader minus ersättning för försålda djur anses utgöra sanktionsavgift och redovisas här.

Not	3 Intäkter av bidrag	2018	2017
	Bidrag från statliga myndigheter	127 010	101 808
	varav		
	<i>Kammarkollegiet</i>	-4	468
	<i>Riksansikvarieämbetet</i>	2 808	3 892
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	153	70
	<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	101	100
	<i>Länsstyrelsen i Kronobergs län</i>	273	-354
	<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	-4	75
	<i>Länsstyrelsen i Södermanlands län</i>	0	900
	<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	85	-2
	<i>Länsstyrelsen i Värmlands län</i>	3	10
	<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	794	-349
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	22 623	15 532
	<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	4 424	2 307
	<i>Länsstyrelsen i Gotlands län</i>	0	85
	<i>Socialstyrelsen</i>	549	271
	<i>Lunds universitet</i>	17	0
	<i>Länsstyrelsen i Blekinge län</i>	0	10
	<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	2 362	930
	<i>Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut</i>	0	4
	<i>Statens veterinärmedicinska anstalt</i>	0	13
	<i>Skogsstyrelsen</i>	472	0
	<i>Arbetsförmedlingen</i>	729	482
	<i>Naturvårdsverket</i>	54 229	39 569
	<i>Skatteverket</i>	0	21
	<i>Boverket</i>	0	-1
	<i>Statens jordbruksverk</i>	13 405	17 106
	<i>Post- och telestyrelsen</i>	0	399
	<i>Affärsverket svenska kraftnät</i>	73	134
	<i>Regeringskansliet</i>	1	208
	<i>Statens energimyndighet</i>	630	126
	<i>Valmyndigheten</i>	-12	12
	<i>Försäkringskassan</i>	0	26
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	9 218	7 885
	<i>Tillväxtverket</i>	587	506
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	13 494	11 360
	<i>Folkhälsomyndigheten</i>	0	13
	Bidrag från övriga	3 226	1 283
	varav bidrag från EU:s fonder		

<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	1 426	65
<i>YEIP - Innovationsprojekt</i>	-13	79
Summa	130 236	103 092

Ökade intäkter avser ökad finansiering av sakmedel från flera myndigheter.

Not	4 Finansiella intäkter	2018	2017
	Räntekonto i Riksgälden	45	48
	Övriga finansiella intäkter	6	3
	Summa	51	51

Posten räntekonto påverkas av det saldo som står på räntekontot under året och den räntesats som Riksgäldskontoret ger.

Not	5 Kostnader för personal	2018	2017
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-95 160	-86 758
	<i>varav</i>		
	<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-1 072	-580
	Övriga kostnader för personal	-45 682	-41 841
	Summa	-140 842	-128 598

Not	6 Kostnader för lokaler	2018	2017
	Kostnader för lokaler	-11 160	-10 637

Not	7 Övriga driftskostnader	2018	2017
	Övriga driftskostnader	-100 119	-68 170

Ökningen av driftskostnader beror på ökningen av bidrag till Länsstyrelsen som då medfört flera stora projekt som ökat driftskostnaderna.

Not	8 Finansiella kostnader	2018	2017
	Räntekostnader i Riksgälden	-281	-212
	Övriga finansiella kostnader	-24	-6
	Summa	-305	-218

Not	9 Avskrivningar och nedskrivningar	2018	2017
	Avskrivningar och nedskrivningar	-2 175	-1 959

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2016	2017	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	netto utfall	netto utfall	budget intäkter	utfall intäkter	budget kostnader	utfall kostnader	netto budget	netto utfall	Akkumulerat utfall
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål									
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	-1 832	-1 492	990	721	0	2 629	990	-1 907	-5 231
2528 Avgifter vid bergstaten	0	-5	0	0	0	7	0	-7	-12
2537 Miljöskyddsavgift	-1 875	-3 420	5 090	6 735	0	8 498	5 090	-1 763	-7 058
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	-72	-7	90	113	0	153	90	-40	-119
varav		0				0			
- Avgifter enligt stiftelseförfordning	0	0		0	0	2	0	-2	-2
- Avgifter enligt avfallsförfordningen	-72	-7		113	0	151	0	-38	-118
- Övriga avgifter	-5	0		0	0	0	0	0	-5
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	11	308		612					
2714 Sanktionsavgifter	0	319	400	612					
2714 Tilläggsavgift (Plan o B)	11	-11	0	0					
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	-3 767	-4 617		8 181		11 286		-3 717	-12 101

Kommentar: Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. På de avgifter som har bestämt ekonomiskt mål är lönekostnaderna hämtade utifrån redovisning på respektive verksamhetskod med finansiering förvaltningsanslag. På de kostnaderna läggs OH på utifrån Tabell B.

Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet	2018	2017
		Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet	-8 363	-7 545

Tabell Redovisning mot inkomsttitel redovisar avgiftsslag.

Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2018	2017
		01 05 001 000 Förvaltningsanslag	6 069	6 057
		19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	1 620	1 608
		Summa	7 689	7 665

Finansiering av bidrag inom förvaltningsanslaget avser finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län.

Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2018	2017
		Från myndighet		
		Kammarkollegiet	0	151
		Riksantikvarieämbetet	81	201
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	-28	0
		Länsstyrelsen i Kronobergs län	-122	121
		Länsstyrelsen i Örebro län	30	0
		Socialstyrelsen	3 276	2 885
		Naturvårdsverket	130 671	115 086
		Post- och telestyrelsen	50	149
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	343	0
		Havs- och vattenmyndigheten	17 046	14 854
		Summa	151 347	133 447

Ökningen av medel från Naturvårdsverket avser främst ersättning för efterbehandling förorenade områden.

Not	14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2018	2017
		Medel från privata sektorn	16 655	8 010
		Älgvårdsfonden	110	141
		Summa	16 765	8 151

Medel från privata sektorn avser efterbehandling av förorenade områden.

Not	15	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2018	2017
		Ingående balans	657	669
		Årets förändring	-27	-12
		Utgående balans	630	657
		Uppdelat på		
		Älgvårdsfonden		
		Ingående balans	657	669
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	110	141
		Lämnade bidrag	-138	-152
		Utgående balans	630	657
Not	16	Lämnade bidrag	2018	2017
		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-169 340	-142 595
		Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-6 489	-6 680
		Summa Lämnade bidrag	-175 829	-149 275
		inom verksamhetsområden		
		Länsledning	0	-100
		Övriga ärenden inom administration och intern service	-6 067	-5 957
		Jakt och viltvård	-592	-480
		Regional projektverksamhet	-1 620	-1 608
		Kommunikationsplanering	-50	-149
		Allmänt och övergripande inom hållbar samhällsplanering och boende	-2	0
		Klimatinvesteringar	-30	0
		Fornminnen	0	-167
		Byggnadsvård	-45	0
		Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-36	-34
		Skydd mot olyckor, räddningstjänst	-343	0
		Miljömål	-26 612	-5 417
		Miljöövervakning	-20	-58
		Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	0	-20
		Förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	-5
		Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	-200	0
		Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-2 871	-2 586
		Havsmiljöförvaltning och havsplanering	-840	-1 295
		Efterbehandling av förorenade områden	-124 870	-120 817
		Kalkning av försurade vatten	-5 834	-5 350
		Stöd till fisket	-1 925	-1 497
		Fiskevård och fritidsfiske	-746	-578
		Jämställdhetsfrågor	0	-151
		Frågor inom mänskliga rättigheter	-3 276	-2 885
		Integrationsfrågor	150	-121
			-175 829	-149 275

varav finansiering genom EU-fonder

Ökningen av lämnade bidrag avser främst Miljömål och Efterbehandling av förorenade områden.

Not	17	Årets kapitalförändring	2018	2017
		Verksamhetsutfall		
		Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	41	-40
		Summa verksamhetsutfall	41	-40
		Uppbörd		
		Transfereringar		
		Summa Transfereringar	0	0
		Summa årets kapitalförändring	41	-40

Årets kapitalförändring är inom avgiftsfinansierad verksamhet, se särskild tabell.

Noter till balansräkningen

Not	18	Immateriella anläggningstillgångar	2018-12-31	2017-12-31
		Balanserade utgifter för utveckling		
		Bokfört värde	0	0
		Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
		Ingående anskaffningsvärde	0	544
		Årets försäljning, utträngning	0	-544
		Ingående avskrivningar	0	-544
		Årets försäljning, utträngning	0	544
		Bokfört värde	0	0
		Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not 19 Materiella anläggningstillgångar	2018-12-31	2017-12-31
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	14 319	13 415
Årets anskaffning	1 130	673
Årets försäljning, utrangering	-257	-2 742
Utgående anskaffningsvärde	15 191	11 345
Ingående avskrivningar	-5 388	-6 172
Årets avskrivningar	-2 175	-1 959
Årets försäljning, utrangering	257	2 742
Utgående avskrivningar	-7 306	-5 388
Bokfört värde	7 885	5 957
Pågående nyanläggningar		
Ingående anskaffningsvärde	395	0
Årets anskaffning	1 373	3 368
Utgående anskaffningsvärde	1 767	3 368
Bokfört värde	1 767	3 368
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	9 652	9 325

Not 20 Varulager m.m.	2018-12-31	2017-12-31
Pågående arbeten	0	3 502
Avsåg 2017 pågående arbete för Naturvårdsverkets räkning som avslutats under 2018.		

Not 21 Kundfordringar	2018-12-31	2017-12-31
Kundfordringar	1 570	717
Ökning beror på fakturor avseende miljö som gjorts under december.		

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter	2018-12-31	2017-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	4 760	2 081
Mervärdesskatt	5 119	6 121
Summa	9 878	8 202

Diverse fordringar avser främst av ersättningar för underhåll och reparation av byggnader på Naturvårdsverkets fastigheter.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar	2018-12-31	2017-12-31
Uppbördsfordringar	930	50
Övriga kortfristiga fordringar	6	38
Summa	936	88

Uppbördsfordringar har ökat beroende på miljöavgifter som fakturerats under december.

Not 24 Periodavgränsningsposter	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 423	2 416
Övriga förutbetalda kostnader	27	0
Summa förutbetalda kostnader	2 450	2 416

Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	9 669	10 510
varav		
Kammarkollegiet	0	10
Riksantikvarieämbetet	133	9
Länsstyrelsen i Kronobergs län	0	0
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	8
Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	164
Länsstyrelsen i Örebro län	0	20
Centrala studiestödsnämnden	0	38
Naturvårdsverket	39	-225
Statens kulturråd	-4	-4
Statens jordbruksverk	9 070	8 719
Valmyndigheten	0	12
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-367	-411
Tillväxtverket	405	0
Havs- och vattenmyndigheten	393	2 144
Övriga motparter	0	26

varav finansiering genom EU-fonder

Totala upplupna bidragsintäkter	9 669	10 510
Övriga upplupna intäkter	1 415	3 700
Summa periodavgränsningsposter	13 534	16 626

Not 25 Avräkning med statsverket	2018-12-31	2017-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-50	-45
Redovisat mot inkomstitel (-)	-8 363	-7 545
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	7 484	7 540
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-930	-50

Anslag i icke räntebärande flöde

Redovisat mot anslag (+)	1 942	2 400
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-1 942	-2 400
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-2 589	-2 931
Redovisat mot anslag (+)	106 215	98 730
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-105 568	-98 388
Återbetalning av anslagsmedel (+)	110	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 831	-2 589
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
<i>Ingående balans</i>	35 264	42 240
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	247 038	194 464
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-227 836	-196 300
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-5 542	-5 140
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	48 925	35 264
Summa utgående balans avräkning med statsverket	46 164	32 625

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
---	-------------------	-------------------

Räntekonto i Riksgälden	43 366	51 818
-------------------------	--------	--------

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
---	-------------------	-------------------

Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	1 258	1 239
---	-------	-------

Bedömningen är att 90% av ärenden Depositioner, som är mellan 1-2 år återbetalas inom 12 månader.

Not 28

	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2017	0	0	0	192	270	-40	422
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	192	0	-40	152
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	270	0	270

Ingående balans 2018	0	0	0	192	270	-40	422
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	-40	0	40	0
Årets förändring <i>varav</i>							
Konst/ Statenskonstråd	133	0	0	0	0	0	133
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	41	41
Summa årets förändring	133	0	0	0	0	41	173
Utgående balans 2018	133	0	0	152	270	41	596

Not 29	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2018-12-31	2017-12-31
	Ingående avsättningar	333	446
	Årets pensionskostnader	-35	134
	Årets pensionsutbetalningar	-150	-247
	Utgående avsättning	149	333

Avsättning för beslutade delpensioner inkl särskild löneskatt.

Not 30	Övriga avsättningar	2018-12-31	2017-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	281	258
	Utgående balans	1 016	736
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	1 016	736

0,3 % av lönesumman avsätts årligen till kompetensväxlingsmedel. Under 2019 bedöms att 200 tkr användas.

Not 31	Lån i Riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
	Ingående balans	8 785	9 722
	Under året upptagna lån	0	1 021
	Årets amorteringar	0	-1 958
	Utgående balans	8 785	8 785
	Beviljad låneram	15 000	13 500

Nyansaffningar 2018 som ansöks 2019 uppgår till 997 tkr. Amorteringar som gjorts under 2018 som inte reglerats 2018 uppgår till 2 175 tkr.

Not 32	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
	Beviljad kreditram	8 000	8 000
Not 33	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2018-12-31	2017-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	1 842	2 412
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 537	2 604
	Mervärdesskatt	449	3 050
	Summa	4 828	8 067
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar anställd personal.		
Not 34	Leverantörsskulder	2018-12-31	2017-12-31
	Leverantörsskulder	10 523	13 302
Not 35	Övriga kortfristiga skulder	2018-12-31	2017-12-31
	Personalens källskatt	2 255	2 439
	Övriga kortfristiga skulder	2	151
	Summa	2 257	2 590
Not 36	Depositioner	2018-12-31	2017-12-31
	Depositioner	1 258	1 239
	Bedömningen är att 90% av ärenden Depositioner, som är mellan 1-2 år återbetalas inom 12 månader.		
Not 37	Periodavgränsningsposter	2018-12-31	2017-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	908	376
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	9 471	9 268
	Övriga upplupna kostnader	1 766	2 488
	Summa upplupna kostnader	12 145	12 133
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	57 291	53 685
	<i>varav</i>		
	<i>Kammarkollegiet</i>	<i>914</i>	<i>920</i>
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	<i>419</i>	<i>258</i>
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	<i>17</i>	<i>0</i>
	<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	<i>-234</i>	<i>-234</i>
	<i>Länsstyrelsen i Kronobergs län</i>	<i>374</i>	<i>451</i>
	<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	<i>893</i>	<i>896</i>
	<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	<i>752</i>	<i>837</i>
	<i>Länsstyrelsen i Värmlands län</i>	<i>0</i>	<i>3</i>

Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 343	94
Länsstyrelsen i Örebro län	5 106	2 945
Länsstyrelsen i Östergötlands län	3 123	5 514
Socialstyrelsen	-283	-219
Länsstyrelsen i Skåne län	-63	2 300
Statens veterinärmedicinska anstalt	0	25
Skogsstyrelsen	779	0
Centrala studiestödsnämnden	0	38
Naturvårdsverket	19 785	16 240
Boverket	329	329
Statens jordbruksverk	3 535	3 289
Statens folkhälsoinstitut - Upphört	406	406
Post- och telestyrelsen	72	183
Affärsverket svenska kraftnät	-24	49
Regeringskansliet	-266	-265
Statens energimyndighet	900	846
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	5 547	5 343
Havs- och vattenmyndigheten	14 061	13 609
Folkhälsomyndigheten	-196	-196
Övriga motparter	0	26

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	3 072	3 740
- mer än tre månader till ett år	26 429	28 336
- mer än ett år till tre år	27 790	21 609
- mer än tre år		

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

	26 880	22 192
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	4 200	5 610
<i>YEIP - Innovationsprojekt</i>	42	-26

Summa oförbrukade bidrag 84 171 75 878

Summa periodavgränsningsposter 96 316 88 011

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2018

Sammanställning väsentliga uppgifter	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	15000	13500	13900	7000	4000
Utnyttjad	8785	8785	9722	3506	1342
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	8000	8000	8000	8000	8000
Utnyttjad					
Räntekonto					
Ränteintäkter	45	48	36	3	142
Räntekostnader	-281	-212	-195	-84	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	790	732	710	670	595
Utfall	23887	12935	7734	7144	7509
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	6110	6170	5830	5855	5520
Utfall	8363	7545	6949	6171	5861
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse</i> 01 05 001 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län					
Beviljad	3167	3910	3698	3625	3651
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt</i> 19 01 001 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län					
Beviljad	216	216	216	212	212
Utnyttjad	20	239	0	104	31
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse</i> 01 05 001 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län					
Summa anslagssparande	1831	2478	2931	6	736
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt</i> 19 01 001 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län					
Summa anslagssparande	0	0	120	0	0
Bemyndiganden					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse</i> 01 05 001 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län					
Tilldelat	3000	3000	3000	4000	4000
Åtaganden	600	1228	758	860	1107
Personal					
Antal årsarbetskrafter	208	195	181	172	168
Medeltal anställda ¹⁾	237	225	207	195	190
Driftkostnad per årsarbetskraft	1213	1063	1066	1053	1055
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	41	-40	40	192	153
Balanserad kapitalförändring	422	462	423	230	77

¹⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sammanställning över väsentliga uppgifter

Definitionen av medelantal anställda ändrades år 2016. Omräkning av jämförelsetalen har skett för åren 2014-2015 i verktyget LISA.

Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.]

Länsstyrelsen
Kalmar län